نومرو ۹ — حزیران ۱۳۲۵
Juin 1909 - No 9

فیئاتی ۵ غروشدر
Prix 5 Piastres

رسملی کتاب

سیاسی ، ادبی ، فنی ، فلسفی
اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

ادیب محترم رجائی زاده اکرم بك

فوق‌العاده نفیس کاغدلی نسخه‌مز یدی بچق غروش
فیئاتله ساحهٔ انتشاره وضع اولنمشدر .

یکی ملّی دومانسمز
بیلدیز بوجکلری
محرّری
صفوتی ضیا

خصوصی فطوغرافیلریمز :
کنعان بك و موسیو آ. آپوللون

اداره خانه‌سی
یکی پوسته‌خانه قارشو

بو نسخه‌مزه
محمود صادق بکك | رؤف یکتا بکك | فائق عالی بکك

بیکر مغازه‌سی

غایت ماهر انکلیز
مقاصدارلرمز اولوب
اولجو اوزرینه ضابطان
اونیفورمه‌لری اعمال
اولنور. حربیه نظارتی
طرفندن تقدیر و قبول
اولنمش کرك یوکلی و کرك
کتنلی قاکی قماشلری یالکز
مغازه‌مزده بولنور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
صارغی قالچیلر یعنی
طولاقلر قاکی اونیفورمه‌لرك عینی رنکده
شاباقدن ۲ مترو ۹۰

سانتیم طولنده و ۱۳
سانتمتره عرضنده
صارغی قالچیلری یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
صاری دریدن (کیتر)
توزلق مغازه‌مزده
صاتیلور .
حربیه نظارتی
طرفندن قبول اولنمش
سواری و پیاده ضابطانی ایچون اکرلر یالکز
مغازه‌مزده صاتیلور .

MAISON BAKER

Rayon de tailleur - Compeur Anglais spécialiste puor confection sur mesure d'Uniformes militaires avec étoffe Khaki en laine et en colon Choisies et adoptées par le Ministère de la guerre trouvant en vente exculisivement chez nous Compe et façon irreprochable.

Guètres en cuire adoptées par le Ministère de la Guerre.

Les selles adoptées pour la cavallerie et pour officiers d'infanterie par le Ministère da la guerre sont en vente exclusivement chez-nous

مؤسس ومدیری :
عبیدالله اسعد

اداره‌خانه‌سی : یکی پوسته‌خانه
ارقه‌سنده اسکی ضبطیه صوقاغنده
۲ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

امور اداره و تحریریه ایچون
مدیره مراجعت اولنور

رسملی کتاب

Directeur et Propriétaire
UBEID-OULLAH-ESSAD

RESSIMLI KITAB
REVUE MENSUEL

Bureaux : Rue Eski Zaptié
Près de la nouvelle poste № 2
CONSTANTINOPLE

Prix : 5 Paistre

هر آیك اون بشنده نشر اولنور ادبی ، سیاسی ، فنی ، فلسفی و اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

صدراعظم حسین حلمی پاشا حضرتلری
S. A. Le grand vésir Hussein Hilmi Pacha

ماطوسیان مطبعه‌سی

حريت فكر وكلام

قانون اساسی‌نك استرداد واعلانی اوزرینه « یاشاسون حریت ! » ندالری استانبول سوقاقلرینی چینلاتمغه باشلامشدی . بو آوازهٔ شوق وشادی ، عثمانلی ممالكنك هر طرفنده اظهار ایدلمشدی . بر كون اول حقوق انسانیه ومدنیه‌سنه صاحب اولمیان ملت ، بر كون صكره حقوقنی استحصال ایتمش ، سنه‌لردن بری چكدیكی مزاحمك نهایت‌بولدیغنه، آرتق بردورهٔ مسعودیتك كشاد ایدلدیكنه قانع بولنمشدی.

ملت عثمانیه بیوك بر انقلاب‌یكیردی وچكیریور . بونده شبهه یوق . فقط حریت ، حقوق سیاسیه‌نك تأمین وتأییدی ایله عاق الده ایدیله‌بیلیر بر متاع دكلدی . . . درینجه دوشونلر . تاریخ بشرینك صفحات مختلفه‌سنی كوز اوكنه كتیرنلر « یاشاسون حریت ! » ندالرنده برشطارت معصومانه‌دن باشقه بر شیء كوره‌میه‌رك حریتك بر ملت ایچون الك كوچ استحصال اولنه‌بیلیر برخصلت بشریه اولدیغنی، بونك استحصالی، یالكز اختلاله ، انقلابه ، شكل اداره‌نك تبدلنه ، استبدادك هدمنه ، اصول مشروطیتك تأسیسنه دكل بلكه عصرلرجه دوام ایده‌جك تكملات تدریجیه‌یه تابع ومتوقف بولندیغنی تأمل ایدیورلردی.

انسان حردر ، اوت ، پك طوغرودر . فقط بو حریت ، بشریتك دنیاده ظهوریله برطاقم تقیدات النده قالمش ، تضییقاته معروض بولنمشدركه انسان حریتنی قصر وتحدید ایدن اسباب طبیعیه وعادات مكتسبه‌دن كندینی‌قورتارمق ایچون یكرمی، اوتوزه قرق عصر چالیشمش ، مع‌التأسف حالا موفق اوله‌مامشدر .

بر كره اوروپانك معمور بربلده‌سنده، مدنیتك ایجاد واحضار ایتدیكی هر نوع وسائط استراحت وسعادته مالك بر آدم ایله آفریقا اورته‌سنده ، اوستورالیه‌ده اورمانلرده، مغاره‌لرده یاشامقده اولان وحشیلردن برینی مقایسه ایدیكز . انسانلر بوكونكی درجهٔ تمدن وتكمله وارمه‌دن اول ، بو كون حالا نمونه‌لرینی‌كوردیكمز وحشیلر كبی‌ایدی. حال وحشتده انسانلرك قوای طبیعیه‌یه نه قدر زبون اولدیغنی ادراك ایتمك كوچ دكلدر .

اجدادیمزك ادامهٔ حیات ایچون نه‌قدر ورطه‌لره مهلكه‌لره معروض قالدقلرینی ، قوای طبیعیه‌نك ، صوغوق ، روزكار ، قار ، یاغمور كبی مؤثراتك ، آچلق ، صوسزلق كبی احتیاجاتك، حیوانات مفترسه‌نك تعقیباتندن حیاتی قورومق ، صاقنمق كبی مشكلاتك اسیر ومغلوبی بولندقلرینی دوشونه‌بیلیرز .

قوای طبیعیه ، انسانلر اوزرنده پك چوق تضییقات اجرا ایدر . بتون حیوانات كبی انسان‌ده صحنهٔ طبیعتده طوغمش ، بوراده یتشمشدر . انجق مؤثرات طبیعیه‌نك بی رحمانه تطبیق ایتدیكی و اصلا تبدیل وتغییره اوغرامدیغی قانونلرینه تابع اولوب‌ده بیكلرجه، یوز بیكلرجه ، میلیونلرجه حیات بشر هدر اولمش ، كیتمشدر .

انسانلر صوك عصرده حكومات مستبده‌نك‌ادارهٔ كیفیه وظالمانه‌سندن قورتیلوب‌ده حریت سیاسیه‌لرینی

آکتساب واسترداد ایچون بر چوق قانلر دوکه‌دن
بك چوق زمان اول قانون طبیعتك تضییقاتندن
تخلیص نفس ایچون چالشمشلردر. ایشته ایلك مجادلهٔ
حریت بویله باشلامشدر .

فکر وذکانك قوتی تدریجاً انسانلری تمدن وتکمله
سوق ایتمش . انسانلر قوای طبیعیه‌نك تأثیراتندن
کندیلرینی قورتاره‌جق بیك درلو واسطه‌لر بولمش ،
مسکنلر یاپمش ، زراعت وصنعتله احتیاجاتنی تأمین
ایتمش ، صوغوقدن صاقینه‌جق وسائطی بولمش ، قوای
طبیعیه‌یی استراحت وسعادتنه آلت ایده‌جك یوللر
دوشونمشدر .. فقط تمامیله حریتی اکتساب ایده‌بیلدیمی؟
ایده‌بیلدی‌ده کندینی ورم میقروبلرینك مهاجمه‌سندن
نیچون قورتاره‌میور ، زبون ومغلوب اولیور ، بو
مجادله‌ده نهایت حیاتنی ویرمکدن باشقه چاره بوله‌میور؟
بونك کبی دها نیجه امراضك تأثیری آلتنده چیرپینیور ،
بونلردن قورتلق ایچون هنوز امکان کوره‌میور .
بر حکومت مستبده‌نك تجاوزات تعدیاتنه مانع اولمق ،
حریتی آکتساب ایتمك ایچون عزم مردانه کوسترن
بر ملت بوکا موفق اولیور اما ورم وبا ، قولرا ،
تیفو میقروبلرینك مهاجماتندن آزاده قاله‌میور .

برده انسانلرك دور ابتدائیده ، اوبوقلرده ،
مغاره‌لرده یاشادقلری زمان اکتساب ایتمش اولدقلری
طبایع وعاداته نظر ایتملی . او دورده طبیعی حیات
بشرك اکمیق یوقدی . عدالت نه اولدیغی بیلنه‌مز ،
دوشونیله‌مزدی . هر شخص کندی بقاسی دردنده
ایدی . سوق طبیعی‌یه تابع اولوب هر درلو شدتی
اجرایه قابل ، محاکمهٔ عقلیه‌دن بعید ایدی . مسؤلیت
وجدانیه وقانونیه‌یه بیکانه ، هوسات واحتراصاتنك
الجاآتنه مغلوب ایدی . بو دورده شخصلر ، قبیله‌لر
بری بریله حیات وممات مصارعتیله ادامهٔ موجودیته
ساعی اولدقجه منتظم بر حال کسب ایتمش اولان بر
قبیله ، متفرق دیکر بر قبیله‌یه دائما متفوق ایدی .
بوغلبه‌ده حدت ، شدت ، انتقام . . . کبی خونریزانه
معاملاته انسانلری سوق ایدن انفعالات روحیه
حکمران ایدی . بر قبیله اطرافه خوف ودهشت
القا ایچون مغلوب ایتدیکی بر قبیله‌دن بر فرد بیله بر
حیات براقمازدی . بو دورله بونی تعقیب ایدن

ادوار اولیهٔ بشریه‌ده عائله‌لری ، قبیله‌لری ، شخصلری
بری بریندن تفریق ایدن کینلر ، غرضلر ، سودای
انتقاملر ، کبر ونخوتلر ، ظلملر ، وحشیانه جنایتلر ،
اغفاللر والحاصل بشریتی حالا لکه‌دار ایدن طبایع
وعادات انسانلرده کوکلشدی . انسانلر ، بر هیئت
اجتماعیهٔ مدنیه‌نك ترقی وتکاملنه مانع اولان بو کبی
احتراصاتك اسیری اولدی . مدنیت ایلرولدکجه تحصیل
وتربیه ایله انسانلرك طبایع وحشیه‌دن تجرید وتطهیرینه
چالیشمق ضرورتی‌ده آکلاشلدی . احتراصاتنی منعه
قادر اوله‌میانلرك مدنی بر انسان وصفنه لیاقت کسب
ایده‌مدکلری کورلدی .

نه چاره‌که بوکون انسانلر حالا مغاره‌لرده
یاشادقلری دور وحشتك یادکارلرینی طبیعتلرنده ،
عادتلرنده محافظه ایدیورلر . بو تأثیراتك زبونی اولویورلر .
بونلردن کندیلرینی قورتاره‌رق بر انسان تام اولمق
اعتباریله حریت معنویه‌لرینه صاحب اوله‌جق قدر قدرت
کوستره‌میورلر . بو قدرتی عصرلرجه دوام ایدن
تحولات وتکملات ایله تدریجاً اکتساب ایده‌بیلیورلر .
بو قدرتی انجق عصرلرجه مدت ایچنده تحصیل وتربیه
ایله نشو ونمالندیریورلر .

«یاشاسون حریت!» نداسی بو تکمل بشری‌یی
بر آنده حاصل ایده‌جك بر قوهٔ ساحره‌یه مالك دکلدر
واوله‌ماز . بزم وکلامزده‌ده ، میموناتمزده‌ده ،
اعیانمزده‌ده ، بتون افراد ملتمزده‌ده پك مدید بر
ماضی‌یه او قدر ارتباط واردر ، بالخصوص صوك
برایکی عصرلق مدتده طبایع وعاداتمز اوقدر تأثیراته
تابع اولمشدرکه بو روابطی بردن بره کسوب آته‌بیلمك
امکان متصور دکلدر . هپمزده آزچوق تخم استبداد
اولدیغی کبی احتراصاتمزده — بوکون مدنیتده ،
علم ومعرفتده ، تحصیل وتربیه‌ده الك ایلری‌یه کیتمش
اولان ملتلر بیله قورتیله‌مامش اوله‌سی سببیله —
کندیمزی آله‌میورز . عصرلرجه ، سنه‌لرجه دماغمزده
یرلشمش ، کوکلشمش اولان اویله طبیعتلر وعادتلر
وارکه ترقی وتکامله طوغرو ایلرولیه‌بیلمك ایچون بو
قیود اسارتدن کندیمزی قورتارمق ، حریت فکر
وجدانمزی اکتساب ایده‌بیلمك لازمدر .

بر ملتده اویله اعتیادات اجتماعیه یرلشوب قالیره

اوبله اعتقادات باطله ذهنلرده، کوك صالاره، ترقیات وتکملاته مانع اوبله ظنون وتوهمات، شکل حقیقتده کورینه‌رك تمل طوتارکه بونلری تعدیل واصلاح، رد وجرح ایده‌بیلمك ایچون پك‌چوق امك صرف ایتمك، فداکارلق کوسترمك ایجاب ایدر .

اکر افکارعمومیه‌دن احترازایله بونلر اولدیغی کبی محافظه ایدلمك طریق سقیمی اختیار ایدیلیرسه او زمان ملت ینه اسارتدن قورتولامش، ترقی وتعالیسی تأمین ایدلمه‌مش دیمکدر .

استبداده ، جهالت و تدنی‌یه بزی باغـلایان بو بشریه دها وعرفانك محصولیدر ذکای انسانی حریت تامه‌سنه مالك اولدقچه نه چالیشه‌بیلیر و نه‌ده محصول ویره‌بیلیر . ذکا وعرفانك ثمراتندن استفنا حاصل ایتمك طورینی کوسترن بر ملت ترقی وتکمل ایتمه‌مکه کری کری کیتمکه محکومدر .

اکرجهالتله، اعتیادات قدیمه ایله برملتك قبول ایتمش ، قبول ایدوکن بطلانی تحلیل وتدقیق ایتمه‌مش اولدیغی افکار سخیفه‌یه ، افکار ترقی شکنانه‌یه ، اعتقدات باطله‌یه ، توهمات ارتجاعکارانه‌یه قارشی حریت فکر وکلام ایله حریت وجدان ایله، اك پارلاق ذکالر بتون

حربیه ناظری صالح پاشا حضرتلری

Salih Pacha - ministre de la Guerre

شیخ‌الاسلام صاحب بك افندی حضرتلری

Sahib Bey eff. Chèik - ul - Islam

باغلری قوپارمدقچه ایلرولیه‌میز. حرسکز، سربستسکز دیمك کفایت ایتمز. بتون اسارت باغلرینی چوزملی‌که بر ملت ذکا وعرفانی قیود مانعه‌دن مجرد ومعرا اوله‌رق استعمال ایده‌بیلسون . بر ملت حریت فکر وکلامه مالك اولدقچه او ملتك اسارتدن قورتلمه‌سی ترقی وتعالی ایتمه‌سی ، تکملاتی تأمین ایده‌بیلمه‌سی قابل دکلدر .

اکلاملی وبیلملی‌که بتون آثار مدنیه وتکملات قوت وقدرتیله اعلان حرب ایدوب‌ده بونلری مغلوب وپریشان ایتمك ایچون چالیشمازده باطلی، جهلی اولدیغی کبی براقیرسه ملت ینه اویغوبه دالاره‌سی وعملدن ، ترقی وتفیضدن محروم قالیر .

چونکه‌مدنیت حاضره حریت فکروکلام سایه‌سنده میدانه‌کلمشدر. اسکی‌یونانستانده‌عادات قدیمه‌واعتقادات باطله‌نك تأثیراتی التنده ترقی وتکمله طوغرو خطوه آته‌مایانلره ابتدا سقراطك بتون بو قیود اسارتی

قوپارمق ، حریت وجدانه اورلمش اولان زنجیرلری قیرمق ایچون کندینی مجاهدهٔ حریت میدانه آتمسی سبب اولمشدر . سقراط زهرلندی ، اولدی . اویله برشانلی اولومکه بشریت بونی الی النهایه تبجیل ایتسون. مدنیت، ترقی وتعالی عادات قدیمه واعتقادات باطله‌یه مربوط افکار ارتجاعیه ایله حریت فکر و کلامه وحریت وجدانه مالك اولوب بونی بلا پروا اظهار ایدن مجاهدینك افکار حریتپرورانه‌سی آره‌سنده قوپان شدتلی مجادله‌لرك نتیجه‌سنده افکار جدیده‌نك مظفریتیله حاصل اوله‌بیلیر . بو مظفریت اولمدقجه نه حریت

وتأییدی ینه حریت فکر وکلام ایله حاصل اولمشدر. ایکی یوز یتمش بو قدر سنه اول دهٔقارت ، حریت فکر وکلامی اظهار ایتدی . ذکای بشرك هیچ بر قید ایله مقید اولمیه‌رق هیچ بر عادت‌سقیمه‌یه، ظن باطله الدانمیه‌رق تجلیات کوسترمه‌سی بتون بر جهان مدنیته نصل تأثیرات اجرا ایده‌بیله‌جکنی اکلاتدی ، وولتر کبی ، روسو کبی ، ایده‌رو ودالامبر کبی‌دهانك حریت فکر وکلامی دکلی‌که اوروپانك جهالت ایچنده یوپان اولان ، مانع ترقی قیودات ایله مقید بولنان دماغنه کشایش کتیردی واقلابات مهمه و ترقیات

بحریه ناظری عارف حکمت پاشا حضرتلری
Arif Pacha - ministre de la Marine

تجارت ونافعه ناظری غابریل افندی حضرتلری
S. E. Ghabriel eff. - ministre des Traveaux Publics

واردر ، نه ترقی ممکندر ، نه‌ده مدنیت حاصلدر . هیچ بر شی میسر اولماز . سقراطدن صوکره افلاطون ، ارسطو وامثالی حکمای یونانیه‌نك حریت فکر وکلامی ، حریت بشریه‌نك استحصال و ادراکی ایچون مدنیتده ایلرولمك ایسته‌ین اقوامه رهبر اولدی.

فرانسه اختلال کبیری ایله حقوق بشریه‌نك استردادی ، اوروپا حکومتلرینك شکل استبدادی ییقیله‌رق اصول مشورت وحاکمیت ملیه اساسنك قبول

بشریه ومدنیه‌یه زمین حاضرلادی .

حقیقته ، انسانیته. مدنیته وصول انجق حریت فکر وکلام ایله ممکندر . ذکامزه هیچ بر قید ایله مقید طوتمه‌دن ، فعالیت ویروده قناعت وجدانیه ایله بتون افکار وملاحظاتمزی سربستجه سویلرسه‌ك بوکا معارضلر ظهور ایدر . مناقشه‌لر باشلار. فقط بومعارضات ومناقشات ضررلی دکل، فائده‌لیدر. افکاریمزه قارشی سویلنه‌جك سوزلر ، کوستریله‌جك دلیللر بونلرك

ضعیفی قویسندن تفریق ایده‌بیلمه‌مزه بویله‌جه افکار مصیبه ومتینه‌یی الده ایتمه‌مزه وسیله اولور . قاعدهٔ تکامل بونی ایجاب ایدر . برماده‌نك ماهیتنی تعیین، جوهرینی اظهار ایچون چالیشان برکیمیاکر بوماده‌یی بری برینه ضد بر طاقم عناصر ایله معامله ایتمك، عمل وعکس عمل حاصل ایده‌جك اجزا ایله تحلیله چالیشمق ایجاب ایدرکه او ماده‌نك ، اوکتله‌نك ماهیت وحقیقتی میدانه چیقسون . « بارقهٔ حقیقت مصادمهٔ افکاردن چیقار . » دیرز ، بو دستور حکمی قبول ایدرزده بو مصادمه‌دن قورقارسه‌ق حقیقت هیچ بر زمان نظرمزده تجلی ایده‌من . خطادن خطایه دوشرز وبو خطالری کوروب تصحیح ایده‌مبز . حقیقت واصابت هیچ بر زمان مصادمه‌دن ، مصارعه‌دن چکنمز . انجق خطا آلود فکرلر، قید اسارتله مقید ومحیطك، باطلك، جهالتك تأثیراتنه خدمتکار اولان فکرلر میدان اجتهاده آتیله‌ماز .

مصادمهٔ افکار تفرقه‌یه سبب اولور دیه‌دوشونمك ده طوغرو دکلدر . صمیمی ، طوغرو ، دوراندیش ، حقیقت بین فکرلر مصادمه ایتسه‌ده برلشیر ، اتحاد وامتزاج ایدر . چونکه حقیقت بردر . اختلاف جهالتده‌در . آزاده ، جاهلانه ، اسیرانه ، جبلیز ، عاجز فکرلر محو اولور کیدر . بویله‌جه ماهیتلر میدانه چیقار .

حریت فکر وکلام مدنیتك اساسی وشرط قطعیسیدر . بر هیئت اجتماعیه‌ده ، بر ملتده قوهٔ اجرائیه‌نك نفوذ وقدرتنه خلل کلمه‌ملیدر . بوده افرادملتك کافهٔ قانونه رعایت واطاعت ایتمه‌سی ایچون لازمدر . حکومت قوتی قانونك سیاناً وعدالت دائره‌سنده تطبیق ایله کوسترملیدر . فقط حکومت حائز اولدیغی قوتی حریت فکر وکلامی تحدید وتضییق صورتنده استعمال ایتمك ایسترده بوکاده مسامحه کوستریلیرسه اساس مدنیت خللدار ایدلش وبومسامحه ومساعده ایله ملتك مدنیت وانسانیته طوغرو ایلرولمسنه سد چکلمش اولور .

حریت فکر وکلام ، مدنیت حاضره‌نك پك بیوك بر رکنیدر ، بو قاعدهٔ اساسیه تزلزله اوغرایجه بر ملت تدریجاً علائق استبدادیه‌دن ، روابط قدیمه‌دن ، ظنون باطله‌دن ، اعتیادات سیئه‌دن کندینی قورتاروب ده حریت حقیقیه‌سنی اکتساب ایده‌جك وترقی وتکامل کوستره‌جك یرده ینه اوقیود وروابطه اسیر وتدنی‌یه محکوم قالیر .

سربستئ مطبوعات تحدید وتضییقه اوغرارسه بر طاقم سوء استعمالاتك میدان آلمه‌سنه بر مانعه قالماز . نه قدر دقت اولونسه ینه سوء استعمالات طبیعیدر . چونکه بوکبی احوالدن اجتنابی آمر اولان اك مؤثر قوت افکار عمومیه‌در . افکار عمومیه‌دن احتراز بر طاقم معاملات کیفیه‌یی منع ایدر . اکر احوال ووقوعاتك ومعاملاتك حقایق اظهار ایدیله‌میه‌رك بر سکوت مجبوری ، حریت فکر وکلام یرینه قائم اولورسه اللرنده اقتدار بولنانلرك احتراصاتنه سد چکمك ، قویلرك ضعیفلری ازمه‌سنه ، بونلری مغدور ومظلوم براقمه‌سنه حائل اولمق کوجله‌شیر . بناءً علیه عدالتسزلك ، مساواتسزلق وقوعه کلیر . والحاصل مدنیت وانسانیت یونانستان قدیمدن بولندیغمز دور ترقی وتکامله قدر دائما حریت فکر وکلامه استناد ایتمش وبتون تعالیات فکریه وکمالات انسانیه بوسایه‌ده حاصل اولمشدر . حریت فکر وکلامه مالك اولان انسانلر ایلریله‌مش ، اولمیانلر کریله‌مشدر

محمود صادق

كوپريلى

«كوپريلى زاده‌لره»

جبالى كعبه نما بر كتيبهٔ اهرام،
بحارى منعكس خون شهادت اسلام،

فضاسى كوكبه آراى چهرهٔ تاريخ
نجومى قانلر ايچندن طلوع ايدر مرّيخ

اولان وطن! بو مقدس، بيوك وطن نه‌قدر
هجوم ظلم ايله ليل فنايه ايتدى نظر!..

فضاى نامتناهى‌يى اينكله‌تن صدمات
صاچار طوروردى بو پهنايه بيك رعود ممات،

نه دوزخى اوچوروملر نه قانلى عمانلر،
نه شكل آدمه كيرمش عقور شيطانلر،

نه افق ملته چوكمش شفق قانلر
نه قبر ظلمه بيغلمش جهان جانلر

كورور طوروردى وطن برج اشتهارندن،
سقوط ايدركى وجدانك مزارندن!

بوتون بو قانلى صحائف يازلسه قهر دهور
غروبلرله ايدر چهرهٔ سماده ظهور؛

مماتلر بيغيلر انجم حياته قدر،
غروبلر قاريشير دور كائناته قدر!...

نم فقط... ازلى عجز تارشمرم ايچون
نصيب اولان وطنك بر زمان قهرى بو كون:

بو قانلى صفحهٔ تاريخه ايلدكجه نكاه،
جنان وجانمى مبهوت ايدر عقاب الله؛

او صفحه چهرهٔ خونين لقاى ماتمدى
او صفحه باشليجه بر كريه بار عالمدى؛

چيقارده كوكلره يانمش يوركلرك آهى
آراردى روح نبوتپناهى، آللهى!

النده قانلى قليجلر، طوائف اجلاف
ايدردى زمرهٔ اخيارى سرتسر اتلاف؛

چوروك كفنلى، يانيق يوزلو معشر اجساد،
سمايه رعشه ويرن بر عرمرم فرياد

جنازهٔ وطنى دوش قهر ونكبتده
طاشيردى ايكليه‌رك ساحهٔ طبيعتده؛

ييقق بروجنى بر دولت ابدنامك،
يانيق نجومنى بر آسمان خونفامك

سوروكليور كبى اعماق بى نهايتنه،
دوشر.. دوشردى وطن انقراض ظلمتنه!..

عدو بوغازلری صارمشدی ؛ لمنی ، بوزجه اطه
شکار ظلمی ایدی ، بر کوچوکدکز آرەده..

بر آز جسارت وهمت وپایتخت وطن
اولوردی بروندیك شهری . . ظلم بی‌پایان

ازر ییقاردی بتون مشهر فتوحاتی ! . .
طوبوللاز اولمش ایدی ملتك مناجاتی .

او پایتخت مصائبده لرزەدار سقوط ،
طورووردی چهرۀ ماضیٔ شانیز مبهوت !

نه بر ضیای هدایت نه بر امید نجات ،
جهنمی ایدی آواز آەوواه ممات . . .

حقیقتك کوزی دود بلاهت آلتنده ،
عدالتك یوزی لیل سفاهت آلتنده ؛

چوجوقلرك باشنی چیکنیور خیول نفاق ،
قادینلرك یوزنی داغلیور سیوف شقاق . .

بو خسته ملتی بولمش اکا بر دولت ،
کفن لباسنی تقسیمه ایلمش صولت !

هزار پاره ایدوب بر وزیری غیظ بشر ،
صاتاردی لحمی افراد ناسه عسکرلر ! [۱]

ابو المعقول زمان بر عتور « جنجی خواجه »
جنونه درس کرامت ویرردی ییلرجه !

جنون چکلدی نهایت... صباوت اولدی عیان،
عنان دولتی رام ایتدی دست ضعف زنان .

معظمات امور ایشته: آوه جرید اویونی !
یتیشمەمش مثلا والده سلطانك اوطونی ،

او ییل وزیری ایدرلردی قتل ایله تهدید !
هرانفعال ایله برقهرمان دوشردی شهید . . .

[۱] تاریخ نعیما جلد ٤ صحیفه ۲۲۹

چوجوق حکومتی قائم قادین هواسیله .
کورنمز اولمش ایدی حکمتك خیالی بیله؛

عرب،چوراب، خلایق، بالطەجی.. فلان‌وفلان
اورور، قیرار، صاچار ایلردی قطعەلر احسان!

حیات دولته عائد معظمات امور ،
سیاه مغز طواشیدن ایلیوردی ظهور ؛

قادین نیازی چوجوق فکرینه ایدوب تأثیر [۲]
اوشاق مقولەسی، حیدود یورکلی بر « ابشیر »

اولوردی صاحب دولت، وزیر بر عظمت
چوکردی عالمه خونین خسوف بر ظلمت !

خلاصه: موت، ابدی‌موت بی‌امان... واویل!
بر انقراضه آچیق بر فضای لیلا لیل !!..

ایشته بر بویله زمانك بو یامان فرداسك،
دوزخی بیك اوچورومدن آچیلان دنیانك

عمق دهاش خفادار وشرر بارندن .
بر جهانك ییقیلان معشر اعصارندن ،

بر بیوك مملکتك ولولۀ زارندن ،
بحر ظلمتده قالان حفرۀ افکارندن

دست عون قدرك فیض جهانکیریله،
بلکه عرش غضبك شعلۀ تأثیریله

بر بیوك ناصیه ! بر پیر خوارق آرا ،
کردباد وطن اوستنده یامان ، مستثنا

ایتدی حق قهر وجهان ولوله عزمیله ظهور،
قیوریلوب‌قالدی‌حضورنده عزازیل فتورا ! [۳]

[۲] تاریخ نعیما جلد ٥ صحیفه ٤٢٤
[۳] کوپرلی محمد پاشانك صدارتی ذی‌القعده ۱۰٦٦

کندی ، آنیٔ ابد کاهه قدر یوکسلدی ،
لفظهٔ الله اوکون اللهه قدر یوکسلدی !

بر بیوك ناصیه ، مرأت ضیای خلاق ،
ازلی شعلهٔ قدسیهٔ عالم اشراق ؛

قوجه عثمانلی ، یامان سیف مجلای وطن ،
حك اولنمش یوزینه مقصد اعلای وطن ؛

قان آقار سیف ضیادار وازل قهرندن ،
آیت حق طویولور ولولهٔ صدرندن ؛

دیز چوکر خشم حضوریله بتون شیطانلر ،
کولر آوازهٔ قهریله بیوك وجدانلر .

دوش عزمنده آلولر طولو بر قانلی جهان ،
بر بیقیق برج سما برسوروتن عالم جان،

چیقیور لیل عدمدن ابدی شهراهه ،
متصل یوکسلیور مهر حقیقت کاهه !

بویکیت قانلی ، یکیت جانلی دلاور بووقور ،
قهرمان پیر جلادت که اوکندن دیجور

آچیلیر ، چهرهٔ آتیه یوزندن خندان
نورلر ، روح سعادتلر ایدردی جریان ؛

قوجه بر مملکتك کوکبهٔ آمالی ،
بر بیوك دولتك اندیشهٔ استقبالی

لمعهٔ چین جبیننده اولوردی ظاهر ؛
دوداغندن دوکولن صیحهٔ موت قاهر

فرقه فرقه بتون اجلافه اولور زهرفنا ،
دست قهرنده عیان سیف غضب پاش خدا ؛

یوزی دهشت کونشی کوزلری هیبت بوجاغی ،
قلبی قرآن یاتاغی ، سینه‌سی الله اوجاغی ،

ایشته نامیله ، مقدس ، ازلی نامیله ،
مشرق آرای ابدجبههٔ خونفامیله ،

یوجه عثمانلی «بیوك کوپریلی» درا قلب وطن
ایدییور تربهٔ مبروری یوزندن ضربان .

صیت شانندن ، اونك فیض خدا دادندن ،
عمر اعصاره سورن همت اولادندن

قدرت آرای دوام اولدی بوعلوی دولت
سبحهٔ روحی بو کون ولولهٔ حریت !

سکا ای جانلی شهید وطن، ای شانلی حیات،
سکا ای قلب عمر خصلت وحیدر آیات ؛

کهکشان سایه اولان سیف ضیادارکله ،
آسمان شعشعه قدسیت افکارکله

روح تاریخمز ایتدکجه تفاخر هر آن
بتون آوازهٔ ملتله: هزاران شکران !

ردوس ۲۸ شباط ۳۲٤

کمال زاده
علی اکرم

مالتوس قانونی

الیوم عالم اجتماعی بی صارصان مسائل مهمه نك باشلیجه سنك مسائل اقتصادیه اولدیغنی اوزون اوزادی تعریفه حاجت یوقدر .

واقعا هر زمانده ، هر تاریخده بشریت نائل رفاه و ثروت اولمنی اخص آمال عداتمش ، صحایف تاریخده کچن اقوامك هپسی ده بو امل آرقه‌سندن قوشمش ، فاتحلر ، جهانگیرلر هپ بو امل واصلینك استحصالنه واسطه بر آلتدن عبارت بولنمشیدی : اسکندرلرك ، سزارلرك هدف آمالی هندستان ، او ثروت خزینه‌سی آلتون محفظه‌سی هندستان دکلمی ایدی ؟

« حیات بر مجادلۀ دائمه‌دن عبارتدر » نظریه‌سی بالخاصه حیات اجتماعیه‌نك مسائل اقتصادیه‌یه متعلق اولانلرنده اجرای حکم و تأثیر ایتمشدر. قرون اولی و وسطاده بو مجادلۀ اقتصادیه آچیق بر محاربه شکلنده تجلی ایدر ایدی : او تاریخلری وجوده کتورن اقوامك اکثریسی میدان اقتصادده کنیش بر ساحه احراز وسائط استحصالیه حقیله آکلا‌یه‌مدقلری ثروتی بر شدت مفترسانه ایله ، بر خونریزی وحشیانه ایله استحصال ایتمك ایچون بربری اوزرینه یوکلنور ، ومحاربه‌یی عادتا اموال غنائم اکتسابی ایچون اجرا ایدر ایدی . ناموس ملی ، مظفریت سوزلری ، وطنپرلك کلماتی هپ بو آرزوی تطمین ایچون احداث ایدلمش کلمه‌لری ایدی .

علم ثروتك قوانین قطعیه‌سنك کشفی بو ظن واوهامه بر خاتمه ویردی آرتق آکلاشلدی که بر قوم اموال غنائم اکتسابیله تزیید ثروت ایتمز ، زیرا ممالك مفتوحه‌نك ثروت عمومیه‌سندن نهب وغصب

حرکت اردوسی ارکان حربیه رئیس ثانیسی علی رضا پاشا حضرتلری
Ali Riza Pacha, Le vice president
de l'Etat major de l'armee d'investiture

ایدیلن بو اموال مملکتك برقسم اهالیسنی زنکین ایتمکه مقابل محکوم فقر وفاقه ایدر .

قوانین اقتصادیه ظاهره اخراج ایتدیکه برملتك ثروتنك تکثری وسائط استحصالك تکثرینه ، بو وسائط استحصالك ممکن مرتبه نافع بر عمل ایفا ایتمسنه متوقفدر . آنك ایچون بشر بوتون ذکاسنی صرف ایدرك مادةً ومعناً تربیه ایتدیکی افرادیك محصول فکری وبدنیسنی لاینقطع تزییده حصر مساعی ایتدی .

ایشته اولوقت مملکتلر آره‌سنده ، جمعیت بشریه‌نك مختلف کتله‌لری بیننده حقیق بر حرب اقتصادی باشلادی : هرمملکت کرهٔ ارضك هر هانکی برقطعه‌سنك محصولات طبیعیه‌سنك دیکرندن زیاده استفاده ایتمکی ، اوراده کندی تبعه‌سنی ذکاجه ، فکر تشبثجه متفوق ، تجارت وصنعت کبی خصوصات اقتصادیه‌ده غالب کورمکی ، وسائط استحصالی بی نهایه بر صورتده تزیید ایتمکی هدف آمال اتخاذ ایلدی .

و علم ثروت بین الملل ایله علم اخلاق ملتلر آره‌سنده منافع اقتصادیه‌جه مباینت اولمدیغنی ، فکر اقتصادینك اخوت بین المللی بر قات دها تشیید ایده‌جکنی تعلیم ونشر ایتمسنه رغماً کرك اسکی فکرلرك — عصرلر محصولی اولان او ظنون باطله‌نك — تأثیریله ، کرك منافع اقتصادیه‌نك بین الملل صورت تألیفنه مانع اولان احتراصات وآمال ملیه وسیاسیه‌نك سوقیله هنوز بو اخوت لزومی درجه‌سنده تقدیر ایدیلمه‌مش ، الیوم ملل بالخاصه منافع اقتصادیه‌یی محافظه اختلافات اقتصادیه‌یی حل ، تفوق اقتصادی‌یی تأمین ایچون بیله تمکده اولان میلیونلرجه ، اوردولرك بیکلرجه دونانما سفائننك تجهیزات وادوات حربیه‌سی ایله مدنیت حاضره ایچون بر ذل اولمسنه رغماً — الغاسی حقنده‌کی تصوره ترك سلاح تکلیفی حیز حصوله کلمه‌مشدر .

اصطبل عامره مدیریتنه تعیین بیورلان بیکباشی شرف بك افندی
Le Major Chéref Bey, directeur des écuries impériales

بونکله برابر علم اقتصادك وسائر علوم وفنونك انسانیته ، مدنیت حاضره‌یه اولان خدمتلری بشریته شرف ویره‌جك مرتبه‌دن دون دکلدر : شمدیکی انسان اسکیسندن دها زیاده مرفه ، دها زیاده مستریح بر حالده امرار عمر ایدیور ، ویاایده‌بیلمك اقتدارینی حائزدر . قوای طبیعیه‌یی مربنه مسخر ومنقاد قیلان شمدیکی انسان اسکیسندن پك زیاده آلام حیاتی تخفیف

خارجیه نظارتی مستشارلغنه تعیین بیوریلان اعیاندن ازاریان افندی
Azarian eff. conseiller au ministere des affaires etrangere

ضبطیه ناظری فریق علی پاشا
Ali Pacha, le ministre de la Police

اسکدار متصرفلغنه تعیین بیوریلان قائممقام جمال بك افندی
Djémal Bey, le Gouverneur de Skutari

بك اوغلی متصرفلغنه تعیین بیوریلان مظهر بك افندی
Mazbar Bey Gouverneur de Pèra

ایتمش ، علوم وفنونك ترقيسی عمر طبیعی بشری تزييد ايلمش ، اسكيسی كبی حال حربك دكل، حال صلحك اصل ودائمی اولمسی كيفيتی نفوس بشرك تزايدينه خادم اولمشدر. روماليلر زماننده غاليه قطعه‌لری انجق درت بچق مليون نفوسی محتوی ایكن شمدی اون مثلندن فضله تزايد ايتمشدر. بو تزايدك ربعندن فضله‌سی بكن عصره عائددر . عرق ابيضك ساكن اولديغی اوروپا و آمريقای شمالی قطعه‌لری نظر اعتباره آلنورسه بو تزايد دها زياده اهميتله كوزه چارپار: عين قواعد حقوقيه دوليه‌يه تابع درت يوز مليونی متجاوز نفوسی اولان بووارده‌كی سكنه‌نك مقداری اون‌طقوزنجی عصر ابتداسنده ياری نسبتنده بيله دكل ايدی ؛ بووارده‌كی نفوس بر عصر ظرفنده ايكی مثلندن فضله تزايد ايتدی؛ قرون اولانك يكانه متمدن اقوامی اولان يونانيلر ايله روماليلر — اسراده داخل اولديغی حالده — يكرمی بر مليوندن فضله دكل ايديلر .

حركت بريجی اردوسی قوماندانی حسين حسنی پاشا حضرتلری
S. E. Hussein Husni Pacha Ire. commandant
de l'armée de Mouvement

تاريخاً مثبت اولان بو تزايد نفوس قضيه‌سی دور حاضرده دها بويوك بر شدت واهميت اكتساب ايتمشدر. وقتيله آسيای وسطی انبات ايتديكی انسان سوروليرینی هجرتلر ، محاربه‌لر ايله اوروپا اوزرينه سوق ايدرك اتلاف واضاعه ايدركن شمدی اوروپا لاينقطع تزايد ايدن سكنه‌سنی صاپان كيرمه‌مش قطعات جديدهٔ مكشوفه‌يه سوق ايدرك تأمين رفاهلرينه وتزييد اعدادی اسبابنه تشبث ايديور. اوصورتله كه شمدی آفريقا، آمريقا واوستراليا قطعه‌لرنده مليونلرجه مهاجر كومه‌لری آثار مدنيتی اك قراكلق اورمانلره، اك وحشی چوللره قدر سوق ايديور ، اوراده بر عتيق اهاليسنه غبطه بخش اوله‌جق بر حيات رفاه امرار ايليورلر .

ايشته بوروش ، جبههٔ عالمده حصوله كلن بو تحولات بعض متفكرلری آز چوق حقلی انديشه‌كار مطالعه‌لره سوق ايتمشدر . حيات بشر محدود ومعيندر ، بشريت افرادندن بر قسمی وقت معينه‌دك ياشادقدن صكره موقعنی بشقه‌لرينه ترك ايتمك مجبوريتنده‌در : بز نصل اجدادیمزك موقعنی طوتيور ايسه‌ك كندی موقعمزی ده انسال آتيه‌يه اويله‌جه ترك ايتملی يز ، عكسی حالده انسال آتيه‌نك موقعنی مشكل قيلمش ، كنديلرينی مزدحم بر حياته ادخال ايتمش اولورز . بو ازدحام ، حدندن افزون اولور ايسه آتی آنلر ايچون مضر اولمازمی؟ بز اجدادیمزدن توارث ايتديكمز قطعه‌لرده ، حدودينی توسيعدن عاجز بولنديغمز او ساحهٔ محدودهٔ ارضيه‌ده دائما اسكيسندن برقاچ مثلی فضله نفوس بسله‌مكله اخلافمزك آتی مقدارانی اشكال واغمام ايتمش اولمازمی يز ؟ بناءً عليه تزايد نفوس مسئله‌سی حقيقی بر انديشه اولمق اوزره تلقی فكری بعض متفكرلری اشغال ايتدی .

بو انديشه‌يی ايلك اول بر قانون شكلنده اوله‌رق « مالتوس » اظهار ايتمشدر .

بر پروتستان واعظی ورپقاردونك معاصری

Photo: Apollon

ذات حضرت پادشاهینك خستەخانه پاوویونلرندن برینه تشریفلری

Visite de S. M. I. le Sultan aux pawillon de l'hopital

Photo. Apollon

پادشاه تاجدار حضرتلرینك مجروحین عسکریەیی زیارت ایتمك اوزره شیشلی اطفال خستەخانەسنه مواصلتلری

Arrivé de S. M. I. le Sultan à l'hopital des enfants à Chichli pour Visiter les blessés

اولان مالتوس فرانسه انقلابی انكلتره‌ده عكس العمل ایقاع ایتدیكی صره‌لرده مسلك تحریره داخل اولمشیدی. فكر مساواتك تعمیم ایتدیكی او صره‌لرده هر كس سفالت عمومیه‌نك اسبابنی تحری‌یه باشلامش وبرقسمی قباحتی حكومتك اهماله ، دیكر بر قسمی ، هوم ، واللاسی ، سمیت ، پریس وسائره بو حالنی تزاید نفوسك سرعت تزایدینه عطف ایتمشلر ایدی . ایشته مالتوس بو صوكنجیلرك فكرینی اخذ ایتمش وشدت افاده‌سیله تأسیس ایتدیكی نظریه كندی نامنه اضافه اولنمشدر .

حالبوكه وسائط انتعاش وتغذی عین مدتلره مصادف صره‌لرده انجق ۱، ۲، ۳، ٤، ٥ ایله كوستریله بیله‌جك ، یعنی بر عصر ظرفنده مأكولات انجق بش مثلی تزاید ایده‌بیله‌جكدر . ایكی عصر نهایتنده بو نسبت ، نفوس ایچون بردن اللی آلتی‌یه قدر ارتقا ایده‌جكی حالده مأكولات ایچون انجق بردن طقوزه قدر ارتقا قابل اوله‌بیله‌جكدر .

حالبوكه نفوس موجوده ایله وسائط انتعاش ومأكولات آره‌سنده بویله بویوك بر نسبت داخلنده بر تفاوت اوله‌جقه جمعیت بشریه ایچون دوام موجودیت

مجروحین عسكریه‌یه اهدا بیوریلان ساعتلرك توزیعندن اول
Avant la distribution des montres aux blessés à l'Hopital des enfants à Chichli

بونك فكرنجه اقوامك فلاكتی انسانلرك بر عارضه‌یه اوغرادقلری حالده وسائط انتعاشدن دها بویوك بر سرعتله تزاید ایتملرندن تولد ایدیور. بویله بر شرط دائره‌سنده نفوس بشر، هر یكرمی بش سنه‌ده بر مثلی تزاید ایدر، ونسبت هندسیه اوزره وقوعه كلن بو تضاعفه مقابل مواد انتعاشیه انجق نسبت عددیه دائره‌سنده تزاید ایده‌بیلور. هر هانكی بر زمانده واحد ایله كوستریلن بر قوم یكرمی بش سنه نهایتنده ایكی، اللی سنه نهایتنده دورت، یتمش بش سنه نهایتنده سكز و بر عصر نهایتنده اون آلتی ایله كوستریلور ، یعنی او قوم بر عصر ظرفنده اون آلتی مثلی تزاید ایده‌جكدر،

قابل اوله‌میه‌جغندن نفوس بشرك تزایدینه مانع وحائل اوله‌جق تدابیرك اتخاذی درجهٔ وجوبده‌در، واقعا قحط وغلاء سفالت ، محاربات ، آفات سماویه وارضیه نفوسك تزایدینه بر مانع تشكیل ایدیورسه‌ده مالتوس بو موانعك تأثیرات ونتایج ظالمانه‌سنه انسانلرك‌ده ارادی واختیاری موانع صرف واتخاذ ایتملرینی مثلا عائله بسلیه‌بیله‌جك حاله كلدیكنی اثبات ایده‌میه‌نلرك ازدواجدن منعی صورتیله تزاید نفوسه چاره‌ساز اولنمسنی توصیه ایتمشدر .

اكر مالتوسك دیدكلری صحیح ایسه سویلدیكی تدبیرلرده بر درجه‌یه قدر معقول اولورسه‌ده تهلكه

Photo· Apollon

فوطو: آپوللون

عثمانلی اطفال خستەخانەسندە بولنان مجروحین عسکریەیە طرف حضرت پادشاهیدن اهدا بیوریلان ساعتلرك توزیعندن صوكرە آلنان غروب حالندەكی رسملری

Photographie prise après la distribution des montres par S. M. I. le Sultan aux blèeses à l'hôpital des Enfants à Chichli

حربیه نظارتی میدانده : بیاننامهٔ همایونك قرائتندن اول

Avant la lecture du manifeste impérial, sur la place du ministere de la guerre

ذات حضرت پادشاهینك عساکر عثمانیه‌یه خطاباً اصدار بیوردقلری بیاننامهٔ همایونك محمود مختار پاشا طرفندن
حربیه نظارتی میدانده صورت قرائتی

La lecture du manifeste impérial adressé à l'armée

آتیه‌نك اوكی آله‌ماز. چونكه نفوس بشر بو نسبتده تزایده میال ، وحدود استحصال بو درجه مقید ایسه بونی منع ایده‌جك هیچ قوت بشریه تصور اولنه‌ماز .

مالتوسك قاعده‌سنه اساس اولان نقطه شودر — كه تولدات برسن معینه قدر یالكز محصولات غذائیه صرف واستهلاك ایتدكلری هیچ بر شی حاصل ایتمدكلری جهتله بونلر دیكر مستحصل انسانلرك ثمرهٔ استحصالاتنی اكل ایتمك مجبوریتنده‌در. بو سببله عالم اجتماعیده مستهلكینك عددی لاینقطع تزاید ایتدیكی حالده مستحصلرك واستحصالاتك عددی او نسبتده تزاید ایده‌میور .

واقعا بوراسی طوغریدر . تولد ایدن بر فرد موقعنه كوره آز چوق ایلرو بر سنه واصل اولمادن اول هیچ بر شی استحصال ایتمز. حالبوكه طوغدیغی كوندن اعتباراً جمیتك محصولنی یمه باشلار . فقط انسانلرك قدرت استحصالیه‌سی‌ده تزاید ایدییور ، اولدن یوزلرجه كشینك كوره‌بیله‌جكی ایشی بر تك كشی كوره‌بیلیور. ازمنهٔ سابقه ایچون اینانلمیه‌جق درجه قوتلی ماكنه‌لر ، تصور ایدیله‌میه‌جك مرتبه تشبثات شخصیهٔ جسیمه كورلشدر ولاینقطع بونلر ترقی ایتمكده‌در . بناءً علیه قوای استحصالیه‌نك محدودیتی ، نفوسه نسبتله نسبتسز بر دائره‌ده محصوریتی مسئله‌سی قطعی ومحقق بر شی دكلدر : نفوس بشریه — واقعا آرتیور ، فقط قوای استحصالیه‌ده تزاید ایدیور .

مواد غذائیه ومحصولات طبیعیه ایچون‌ده حال بویله‌در . واقعا كرهٔ ارض محدوددر . فقط ترقیات فنیه وعلمیه قوهٔ انباتیهٔ ارضیه‌دن استفاده خصوصنی قات قات تضعیف ایتمشدر . اولدن مواد حیوانیه‌یه مخصوص اولان كوبره‌لرك یانی باشنده اخذ موقع ایدن معدنی ، كوبره‌لر قوهٔ انباتیهٔ ارضیه‌یی تزیید ایدیور . دیكر طرفدن ارضك غیر مكشوف ویا ایشلنمه‌مش قطعه‌لری بشریتك هر نوع احتیاجاتنی تأمینه خادم برچوق مواد استهلاكیه احضار واعداد ایلیور .

بونكله برابر علم كیمیانك ترقی متمادیسی سینهٔ طبیعتده موجود موادی كیتدكجه قابل استهلاك بر حاله افراغ ایدیور شمدی بشریتك غداسی سابق كبی صرف محصولات ارضیه‌یه تابع دكلدر. بلكه برچوق صنعی وبالتركیب مستحصل مواد غذای انسانی میانه دخوله میالدر. كیمیاگر شهیر برتلونك موجود مطبخلری وسائط اغتذا كوردولتولرینی حذف ایده‌جك درجه‌ده مغذی حابلر اختراعیله اوغراشدیغی سویلندی؛ بر وقت اولوبده انسانلرك قیالردن ، طوپراقلردن مواد غذائیه استحصال ایده‌میه‌جكلرینی كیمسه ادعا ایده‌مز. ذاتاً استقبال مدنی ، اسكی تارلالرك اولدیغی یرلرده فابریقه باجا ودومانلری یوكسله‌جكنی اخطار واحضار ایدیور. بو شرائط دائره‌سنده محصولات ارضیه‌نك ، ماكولاتك استقبال وضیقندن اندیشه‌یه دوشمك او قدر عمق بر شی دكلدر .

نفوسك تزایدینه كلنجه : واقعا احصائیات اثبات ایدییوركه مهاجرتی زیاده اولان آمریقاده تضاعف نفوس اوتوز سنه‌ده بر كره وقوعه كلیور. فقط ینه اثبات ایدلمشدركه اوروپاده تزاید نفوسك مقداری انجق بیكده طقوز راده‌سنده‌در بو نسبت داخلنده ایسه تضاعف انجق سكسان سنه‌دن زیاده بر مدتده میسر اوله‌بیلور . مع مافیه اون طقوزنجی عصرده محاربات ، قحط وغلا ، امراض ساریه‌نك دائرهٔ تخریباتی اعصار ماضیه‌دن دها دون اولدیغندن مستقبلده بو نسبتك تزاید ایده‌بیله‌جكی قویاً محتمل ایسه‌ده دیكر طرفدن مالتوسك توصیه ایتدیكی فكر احتیاط واندیشه كاری كندی كندیلكندن تحصل ایتمش ، الیوم بر فقیر ، هله بر عمله ، تزاحم ومتاعب حیاتیه‌یه مقاومت ایده‌جك ، مجادلهٔ حیاتیه‌ده مظفر اوله‌جق موقعه كلدكجه ؛ تعبیر آخرله استقبالاً تأمین معیشت ایتمدكجه اكثریا تأهل ایتمیور ، نفوس بشریه‌نك تكثرینه مانع بر عنصر تشكیل ایدیور .

خلاصه مالتوسك ، نظریه‌سی فناً طوغری جهتلری اولمقله برابر قطعی دكلدر والحالة هذه بشریتی بو جهتدن تهلكه‌ده عرض ایتدیره‌جك برسبب یوقدر .

مقاله‌یه ختام ویرمك ایچون معلومات احصائیه‌یه مراجعتله ، افادهٔ مرامدن قلمدن دها اعجازكار اولان ارقامی اشهاد وانطاق ایده‌لم :

فرانسه‌ده ۱۸۱۲ سنه‌سنده استحصالات عمومیه‌نك قیمتی ایكی ملیار فرانق ایكن الیوم یكرمی ملیاره

قریبدر. انكلتره‌ده ثروت عمومیه اون سنه ظرفنده ۱۸۷۲ دن ۱۸۸۲ سنه‌سنه قدر اولان مدتده نفر باشنه یوز یكرمی یدی استرلین لیراسندن ۲٤۷ لیرایه ارتقا ایتدی. آمریقاده ۱۸۵۰ دن ۱۸۷۵ سنه‌سنه قدر اولان یكرمی بش سنه‌لك مدتده استحصالات درت مثلی تضاعف ایتمشیكن نفوسی انجق یوزده ۹۲ نسبتنده تزاید ایتمشدر.

محصولات زراعیه‌ده‌كی تزایدده جداً امنیتبخشدر. جماهیر مجتمعهٔ آمریقاده ۱۸۲۹ دن ۱۸۸۲ سنه‌سنه قدر ولان مدت ظرفنده بغدای محصولاتی بش، مصر محصولاتی ایسه اوچ مثلی تزاید ایتمشدر.

الیوم كرهٔ ارض اوزرنده هر یوز هكتار مربعنده انجق اون كشی ساكندر. حالبوكه یالكز اوروپا قطعه‌سی عین سطح داخلنده اوتوز اوچ كشی بسلیور. بوكا نظراً هیچ بر مشكلاته معروض اولمه‌دن ارض اوچ مثلی نفوس بسلیه‌بیلور. هله فرانسه نفوسنه نظراً ارض واقعا یدی مثلی نفوس بسلیه‌بیلمك اقتدارینی حائزدر.

بو صوك رقم تهلكهٔ مفروضه‌نك دها نه قدر اوزاقلرده اولدیغنی اثبات ایدر.

فعالیت بشریه‌نك نه‌راده‌یه قدر توسعی محتمل اولدیغنی اثبات وارائه ایچون آلمانیانك شو برقاچ سنه ظرفنده محصولات وفعالیت صناعیه‌سنك درجهٔ ترقی وتزایدی حقنده بعض معلومات زائده‌ده اعطا ایده‌لم:

۱۸٤۰ سنه‌سنده آلمانیاده یالكز ٤٦۹ كیلومتره شمندوفر خطی وارایكن ۱۹۰۵ سنه‌سنده ٥٤,۱٦٤ كیلومترویه بالغ اولدی...

۱۸۷۳ سنه‌سندن عموم آلمانیا لیمانلرینك ادخالات واخراجاتی آلتی ملیون طون راده‌سنده ایكن ۱۹۰۰ سنه‌سنده ۱۸ ملیون، ۱۹۰۵ سنه‌سنده ایسه ۲۲٤ ملیون طونیلاتویه بالغ اولدی. ۱۸۵۰ سنه‌سنده هوی استحصالاتی ۵۰ طونیلاتو ایكن ۱۹۰۵ سنه‌سنده ۱۲۱ ملیون طونیلاتویه رسیده اولدی. ۱۸٤۰ سنه‌سنده بوتون زولفراین اتحادنده بشیوز مولد البخار ماكنه ایشلر ایكن ۱۸۷۳ سنه سنده بخار قوتلری بر ملیون بارگیر قوتنی تجاوز ایتدی؛ وبو مقدار ۱۸۹۵ ده ۳۱٤ ملیونه بالغ اولدیغی كبی اوتاریخدن صكره یوزده طقسان نسبتنده تزاید ایتدی.)

نفوس جهتندن‌ده آلمانیا، خارق العاده دنیله‌جك راده‌ده تزاید ایتدی ایسه‌ده بو تزاید فعالیت صناعیه‌سی وتجاریه‌سی راده‌سنده دكلدر اون طقوزنجی عصر ابتداسنده یكرمی بش ملیون راده‌سنده اولان نفوس ۱۹۰۷ سنه‌سنده آلتمش ایكی ملیونه بالغ اولمشدی.

ایشته بو نسبتلر دائره‌سنده توسیع فعالیت ایدن بشرك شدت مساعیسی سایه‌سندی نه‌مرتبه محیرالعقول استحصالاته مظهر اولدیغی كوز اوكنه كتیریلور، وبوفرط مساعی‌یه ترقیات فنیه‌نك آتی منوری علاوه اولنورسه مالتوسك تصور ایتدیكی زمان بحران وفلاكتك پك اوزاقلرده اولدیغی، كرهٔ ارضك دها برقاچ مثلی نفوسی كمال رفاه وسعادتله بسلیه‌بیلمك استعدادینی حائز بولندیغنی بیان ایدر.

انك ایچون مالتوس قانونی عملیات ایله هنوز تأیید ایتمه‌مش بر نظریه حالنده قالمش، پارلاق بر فكرك محصول دهاء دور اندیشیی اولمقدن بشقه بر مزیت وقیمت احراز ایده‌مه‌مشدر.

بدیع نوری

انكلتره سفارتخانه‌سی باغچه‌سنده ویریلن چای ضیافتنده مدعوین
Garden-party à l'ambassade d'Angleterre de Constantinople

حربیه نظارتی میدانتده: بياننامه قرائتندن اول
Avant la lecture du manifeste impérial, sur la place du ministère de la guerre

انكلتره سفارتخانه‌سی باغچه‌سنده یكشنلرده ویریلن چای ضیافتنده سفیر سیر لاورولادی لاوتر جنابلرینه رجال عثمانیه‌دن داخلیه وبحریه ناظری وبعض امرای عسكریه
Le garden-party à l'ambassade d'Angleterre de Constantinople

یكشنلرده انكلتره سفارتخانه‌سی باغچه‌سنده ویریلان چای ضیافتنده مدعو بولنان ذوات
Le garden-party à l'ambassade d'Angleterre de Constantinople

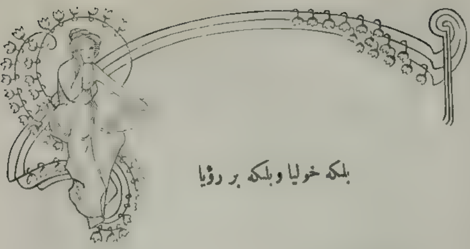

بلكه خوليا وبلكه بر رؤيا

— نه‌يه ثابت نظرلرك بو كيجه
ينه اوبقوبله ايشته كيندكجه
قپانان كوزلرمدن آيرلمق ،
نه راحت براقق ايسته‌ميور ؟
— اونى سن خالق محاسنه صور
كه سنك كوزلركده . . .
— شعرى براق . .

كوزلرم شبهه‌سز كه شيمدى ينه
يرلرك كوكلرك غرائبنه
بر مثال عجيب اولوب قاله‌جق . .
قورقوتان بى نهايه بر كرداب
ديه‌جكسك . . .
— خاير ، سماى شباب ،
بحر سودا ، سماى استغراق ،

شب آمال ايچنده بر مهتاب . . .
— هندك اورمانلرنده بر تالاب ،
اويله بر كول كه هيچ كونش كورمز ؟ !
— يوق ، مكوكب سمالر آلتنده
بر منور بحيرهٔ سودا ،
بعضى مخمورخنده بر كوزلر ،

بعضى پايانى يوق بر اوقيانوس ،
بعضى بر ليلهٔ امامأنوس
كه خيوط قمرله كولكه‌لرى ؛
واونك راز اقتسامندن
آشنا يمّاى روحم اولان
خواب ورؤياى سرمديتدر .

فائق عالى

اصل دمت

بو شابقه مطنطن بر دمتدن ، اك رنكين ولطيف چیچكلرله مزين بر چیچك دمتندن باشقه بر شی دكلدی ؛ اك منتخب چیچكلر بوراده آهنك طبيعتی تقليدده بويوك بر مهارت تزيين كوسترمش اولان بر دست صنعتكار طرفندن بر ترتيب معنا ايله ديزلمشدی .

فقط اصالت رنك ولطافت ازهار ، اصل حسن بهار بو شابقه‌نك التنده‌كی كنج قز چهره‌سنده موجوداته بخش ابتسام وانتعاش ايديور ايدی . زيرا هيچ بر كل ، نه‌قدر رنكين اولورسه اولسون بو نرم ومعصوم يناقلرك نكهتبار حريرينی حائز اوله‌ميه‌جغی كبی ، هيچ بر قرنفلده دخی بو مشتاق وشن دوداقلرده‌كی معنای پريشان شوخی بولنه‌ماز .

شبهه‌سز ، هيچ بر قامه‌ليا بو پر رنك ورائحه ، بو اصيل وپر عصمت جبهه‌نك نزاكت وطراوت مخموره‌سيله مسعود اولامامشدر ؛ هيچ بر ياسمينده يالكز شكل ونسجيله املبخش بوسه اولان بو اغزده‌كی عشق وحيات فيضيله روحی سرمست انجذاب ايدن بوی شوخ وجانفزا بولنه‌ماز ، وهيچ بر منكشه‌ده دخی سنك بو پرناز وخنده كوزلرك يالكز تماس نظريله بيله موجوديتی تعطير ايدن هارمونيكون معنای وجد وشعری يوقدر .

نهايت ، بتون وجودك ، برپر ، سراپا اك نظرفريب شكللری ، الممستی بخش رائحه‌لری ، اك نرم وباكر ايپكلريله ، اوت ، بتون وجودك ، طبيعتك حتی اك بی بدل چیچكلرينك بيله تشكيل ايده‌ميه‌جكلری قدر نادر ومستثنا بر دمتدن باشقه بر شی دكل ؛ شبهه يوق‌كه ، اصل دمت سنسك ؛ ويالكز بارد وبی‌حس كوزلكلرله جامد بر دمت دكل ، حار وپردراغوش نظرلرك ، مفعل وپردعوت تبسملركله پرفيض وحيات بر دمت . بر دمت‌كه يالكز رنك ورائحه‌سيله دكل ، شعر وحرارت آماليله دخی انسانی مؤبداً مسعود ومعطر براقير...

موجوديت رجليه‌يی يالكز نظری تزيين ايدن رنكين لمعه‌لرله ، شامه‌يی تهزيز ايدن مسكر رائحه‌لريله دكل ، روحی مدهوش اشتياق ايدن بهار روحكله ، بهار روح نسويتكله ، ازهار حسن وروحكله تلذيذ وتلطيف ايدن بر دمت...

وهيچ بر دمت ، نه قدر مستثنا واصيل چیچكلردن متشكل اولورسه اولسون ، طبيعتك هيچ بر دمتی ، بتون رقيق ونازلی چیچكلريله برابر ، سنك سينهٔ سمنبريكك ، دودلرك اك امثالسزی اولان بو بديعهٔ ازهارك بر آن نسيمت بخش ايده‌جكی ذوق بی پايان وصال ايله هيچ بر مشام روحی سرمست هيجان وغراء ايتمه‌مش ، ايده‌ميه‌جكدر ؛ سن او قدر نفيس ويكانه بر دمتسك...

محمد رؤف

عثمانلی اردوسنده قوللانلمق اوزره تجربه‌سی بك اوغلنده تعلیمخانه میداننده اجرا اولنان بالونك غاز ایله طولدیرلمسی
Le gonflement de ballon l'Osmanli à Péra

ذات حضرت پادشاهینك عساکر عثمانیه‌یه خطاباً اصدار بیوردقلری بیاننامهٔ همایونك محمود مختار پاشا طرفندن
حربیه نظارتی میداننده صورت قرائتی
La lecture du manifeste impérial adressé à l'armée

انكلتره اختلالی

هیئات اجتماعیه‌صرصر تكامله تابع هر كون بر شكل نوین آلیر. یالكز بو تبدلات ایچنده اویله‌لرینه تصادف ایدیلیركه عصرلرجه تأثیر ونفوذینی محافظه ایدر ، ادواره حاكه اولور ؛ بر بقعهٔ ارضی، بر قسم خلقی دكل بلكه قطعه‌لری، بلكه برچوق ملتلری بردن دكیشدیرر. ایشته فرانسه وانكلتره انقلاباتی بو قبیلدندر: بو كونكی فرانسه‌نك مهد ظهوری اون سكزنجی عصرك صحائف خون آلودی اولدیغی كبی معاصریمز اولان بویوك بریتانیانك‌ده كهوارهٔ صدوری (١٦٤٨) ملاحم دهشت افزودیدر .

بر الكانك شكل اداره‌سی تبدل ایدیورمكله موقع اجتماعیسنك قطعیاً حصه‌یاب تحول اوله‌جغنی ادعا ایتمك بر محاكمهٔ طفلانه اولور: او تاریخلرده‌كی فرانسه فلیپ اوغوستلرك هوسات مستبدانه‌سنه بازیچه‌ودره‌بكی دنیلن باغیلرك الندهایسه بی‌امان بر حالده دوچار اشكنجه ایدی ؛ انكلیزلر (ژان سان تر)ی آرزولرینه منقاد ایده‌رك ایلروده بوتون جهانه نمونهٔ امتثال اوله‌جق پارلمنتولرینی احداثه چالیشیورلردی. حالبوكه غره‌یت قاونسیل نامیله تأسس ایدن بو مجلس مشورتك قاپیلری آچیلیر آچیلماز مملكته سعادت كیرمش اولمدی. تا اختلاله قدر انكلتره تبدل ایتمیه‌جك ، بنیهٔ اجتماعیه‌سنده ارتعاشات مهمه حس ایلیه‌جكدی. او تاریخ انقلابه قدر كذران اولان درت عصر ظرفنده انكلیز مجلس مشورتی حاكمیت ملیه‌یی تأمینه موفق اوله‌میه‌رق ادارهٔ حكومتده قراللره معین اولمغله اكتفا ایتدی . كاه افول وكاه ظهور ایلدی .

انكلتره اختلالی حقنده بر فكر تام پیدا ایتمك ایچین اولا صفحات ظاهره‌سنی وبعده درجهٔ شمول وتأثیر اجتماعیسنی تتبع ایلمك لازمدر .

١

انقلابك اسبابی ، صفحات مختلفه‌سی ، نتایجی

نائرهٔ اختلالك تاریخ انطراقنه قدر انكلیز طوپراغی بیتمز توكنمز دین ومذهب مجادلاتنه جولانكاه اولدی .

سكزنجی هانرینك زمان حكومتنه قدر اجرای حكم ایدن قتولیك مذهبی او تاریخدن اعتباراً آرتق نفوذینی غائب ایدییوردی. زوجه‌سیله آرالرنده متكون بر طلاق مسئله‌سندن دولایی پاپانك آفاروزینه دوچار اولان (هانری) قوجه رئیس روحانینك فرمانامه Bull سنی احراقه جرأت ایدرك [آنغلیقانیزم] مذهبنی

بالونك آلقیشلر آره‌سنده صعوده باشلامه‌سی
Manifestation de joie

تأسیس ایتدی. آنغلیقانیزم آیین اعتباریله قتولیك
دینه تمامیله مشابه وفقط اعتقادیاتده دها بسیط
دها ساده ایدی . بو یکی دینه سالك اولانلر
بی نهایه اولدیغی حالده ینه کلیسانك اصلاحی
مجبوریتی حس ایدیلمرك (قالونیزم) دینه

منتسب اولان اسقوچیالیلره امتثالاً (پوریته‌ین)
Puritan تسمیه ایدیلن اوچنجی بر مذهب
دها احداث اولندی که صنوف رهبانه معترض
اولوب پاپالرك قرال معرفتیله دكل انتخاب اهالی
ایله تعیین اولنمسی زینت وطنطنه‌نك عبادتخانه‌لردن

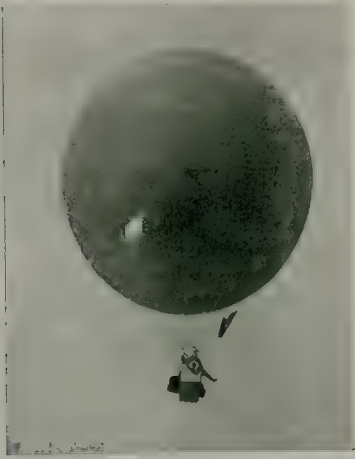

عثمانلی نام بالونك هواده‌كی منظره‌سی
En route dans les airs

قالدیرمسی طرفداری ایدی. بو ایكی سلك دینی فوق العاده مظهر قبول اولدیغی حالده قتولیك مذهبنی احیا ایتمك بر درلو قابل اوله‌میوردی. بونلردن ماعدا Indépendant نامیله برمذهب دیكر دها توره‌مشدی كه ناصل انتخاب ایدیلورسه ایدلسین پاپاسلره لزوم اولمدیغی، كتب مقدسه سایه‌سنده هر كسك كندی كندیسنه خدمت رهبریده بولنه‌بیله‌جكی فكرلرینی اورته‌یه سورو یوردی. بونلردن یالكز (آنغلیقانیزم) دولتك دین رسمیسی عد ایدیله‌رك مذاهب سائره

سالكینی عاصی اولمق اوزره تلقی اولندیغندن پاپاسلر اراسنده مدت مدیده ادعای تغلب حكمفرما اولدی، بو بولده خیلی قان دوكولدی.

ادارهٔ حكومت مسئله‌سی ده قبل الانقلاب او قدر مذبذب برحالده ایدی. حرب وصلحی تأسیس ایدن قراللر اولدیغی كبی بالجمله مأمورینك عزل ونصبی، واردات دولتك قبض وصرفی كبی خصوصاتده‌ هپ او نلرك حقوق حكمرانیلری جمله‌سندندی. پارلمنتو ایسه یالكز تنظیم قوانین، وطرح تكالیف ماده‌لرنده قراله معاونتده بولنور

ومواد سائره‌ده اخطارات ووصایاده بولنمغله آكتفا ایدردی .

۱٦۰۳ سنه‌سنده تودور Tudor خاندانننك صوكنجی ركنی اولان قرالیچه الیزابتك وفاتی اوزرینه ماری ستواردك اوغلی برنجی ژاق اریكه نشین سلطنت اولدیغی زمان متخلق بولندیغی آمال خودبینانه ایچین پك وسیع ، پك مساعد برجولانكاه بولمشدی .ه قراللریالكز وجدانلرندن اوله‌رق بیكلرجـه قتولیك وپوریته‌ین برنجی ژاقك نجهٔ ظلمنده ازیلدی . (۱۸۲۹) ه قدر ادیان مذكوره منتسبینی خارج ازقانون طوتوله‌رق هیچ بر مأموریته قبول ایدلمدی . كرفتار قهر وتضییق اولان (پوریته‌ین) لر ایسه ترك دیار ایده‌رك آقین آقین آمریقای شمالینك سواحل شرقیه‌سنه هجرت ایتدیلركه بوكونكی آمریقالیلر اونلرك احفادیدر .

عثمانلی نام بالوننك اصعادی مناظرندن
Les essais du ballon dirigeable l'Osmanli à Péra

مسئول، اولابیلیر » دستور اسـتبدادینی چهرهٔ ملته قیرلادارق بر طرفدن پارلمنتونك اســاساً هیچ مثابه‌سنده ضعیف اولان نفوذینی كسره چالیشـیور ، دیكر طرفدن ریاست روحانیه‌یه نائل اولمق وبوواسطه ایله‌ده منافع مستبدانه‌سنی تحكیم وترصین ایتمك ایچین برعزم تعب ناپذیر ایله (آنغلیقانیزم) دیننك سرعت انتشارینی التزام ایدیبوردی. زماننده قتولیكلر حقنده پك بویوك بر حس نفرت اویانمشـدی . بونك نتیجه‌سی ژاق حركات سربازانه‌سیله كیت كیده بالجمله انكلیزلرك بادئ تنفری اولویوردی . نظریات نخوت پرورانه‌سنی قبولدن استنكاف ایدن پارلمنتوبی یكدیكرینی متعاقب درت دفعه قاپاتدی «پارلامنتونك امتیازاتی ، دیـیوردی ، قراللك آثار توجهی اوله‌رق بخش ایدلمش بعض مساعداتدن عبارتدركه بونلری حكمدار ایسـتدیكی زمان اسـترداد ایده‌بیلیر . »

وفاتندن صوكرا اوغلی برنجی چارلس Charles

اطوار اصیلانه‌سنه رغماً پدرینك مسلك متغلبانه‌سنه وارث اولدیغنی اثبات ایتدی . فرانسه قرالی اون اوچنجی لوئینك همشیره‌سی (هانریت) ایله وقوعبولان ازدواجلری اوزرینه متحدث

Photo : Kénan Bey

عثمانلی نام بالونك سپتی
La nacelle de l'Osmanli

اولان نفرت عمومیه کیتدکجه پیدای شدت ایتدی . (چارلس)ك زمان سلطنتنده‌ده (پوریته‌ین) دوچار اذا وجفا اولدیغی کبی پارلامنتو بلا سبب اوچ سنه‌مدت ظرفنده ایکی دفعه سد ایدلدی . حتی اوچنجی دفعه‌سنده اون بر سنه قدر هیچ اجتماع ایتمدی . (چارلس)ك تصورات ظالمانه‌سنه معین اولان آرشه‌وه‌ك (لود) پوریتانیزم مذهبنی تحملفرسا برصورتده تضییق ایدییور ، رفیق سعیی لورد (ستراففورد) ایسه بار تکالیف آلتنده انکلیزلری ازییوردی .

بو ادارهٔ مستبده نفس انکلتره‌ده قالمیه‌رق کیت کیده اسقوچیایه قدر سرایت ایتدی . بو

قطعه ماری ستواردك خلع واعدامنه قدر آیری بر قرالیت حالنده ایکن اوغلی برنجی ژاقك انکلتره قرالی اولمسی اوزرینه بالطبع انکلتره ایله پیدای ارتباط ایتمشدی . عین نظاره تابع اولمقله برابر پارلمنتوسی آیری ایدی .

ارشه‌وه‌ك (لود) (پوریتانیزم) دینی حکمفرما اولان قطعهٔ مذکوره‌یه‌ده افلیقانیزم نفوذینی ادخال ایتمك ایستیه‌رك (ادنبورف) کلیساسنده‌کی منبروعظه چیقدی وانغلیقان دعالری اوقومایه باشلادی‌که انکلتره برکان اختلاله ایلك آتش امری‌ویرن: قعه‌بو اولمشدی . بالجمله اسقوچیالیلر بو تعرضه قارشی اتفاق ایدرك (قونونانت Convenant) نامنی ویردکلری جسیم بر اردو ایله جنوبی انکلتره‌یی استیلا ایتدیلر . تلاشه دوشن (چارلس) اطاعتدن روکردان اولان غیر منتظم اردوسندن نومید، پارلمنتویی دعوته مجبور اولدی . بو وقعه اون بر سنه مدتله انعقاد ایدن مبعوثان ملت قراللرك ادارهٔ کیفیه‌لرینه نهایت ویرمك ، استبدادی غیر قابل رجوع بر حاله کتیرمك ایچون چالیشدیلر . تدابیر اولیه‌دن اولمق اوزره اولاملعون (ستراقورد)ی وقرق سنه‌صوکره شریك ملعنتی (لود)ی اعدام ایتدیلر . چارلس ایسه اخذثار هوسنه مغلوب، ایرلانده قتولیکلرینی تحریك ایدرك بیکلرجه پروتستانك محوینه سبب اولدی . پارلمنتو بو وقعه اوزرینه قراله بر اتهامنامه کوندرمرك اون سنه ظرفنده اجرا ایدیلن مظالمی تعداد وبیان ایله مجلسك بعدما یالکز کندی آرزوسیله طاغیله‌بیله‌جکی و مبعوثانك تصدیق وتصوبینه اقتران ایتمکسزین عسکرك سلاح آلتنه آلنه‌میه‌جغی یولنده بعض مطالب درمیان ایتدی . چارلس کیت کیده جرأتکار ، پارلمنتویی تهدیده قدر قیام ایتدیسه‌ده لوندره اهالیسی وکیللرینی مدافعه ایچون جملةً سلاح مدافعه‌یه صارلدی . بوحرکت عمومیه‌یه قارشی بی ظهیر قالان قرال نهایت پایتختی ترکه مجبور اولدی .

بو حادثه ایله نائرهٔ اختلال انکلتره‌نك هر طرفنه شررفشان اشتعال اولمشدی . قرال ایرلانده قتولیکلرندن ، پارلمنتو اسقوچیالیلردن استعانه ایدرك یکدیکریله مخاصمه‌یه باشلادی . ١٦٤٢ تاریخلرنده ایسه‌نفس انکلتره‌ده اسقوچیا عهدنامه‌سنه وضع امضا ایدرك پاپانك نفوذ مذلاله‌سنه‌سدچکمك، رهبان آره‌سنده‌کی صنوف ودرجاتی وعادات واعتقادات باطله‌یی محو وافنا ایتمك وایکی قرالیق روابط متینه ایله توحید ایلیه‌رك کرك پارلمنتونك وکرك کوکلرینك تأمین استقلاله چالیشمق ایچون پیمان ایتدی .

حیفا که طالع حرب ابتدالری سلاح تعلیمنده ماهر افراده مالك اولان (چارلس)ه توجه ایتمشدی . پارلمنتونك کوکالمیلردن مرکب اردوسی ایسه درمه چاتمه وغیر منتظم بر حالده اولدیغی کبی قرال اردوسنه قارشی‌ده مسامحه‌کار طاورانیورو (قروموه‌ل)ك دیدیکی کبی « عادتا غلبه‌دن چکینیوردی .

حالبوکه حرب داخلینك ایکنجی صفحه‌سنده حال بوسبتون بر عکس اولدی . پارلمنتو اعضاسندن (قروموه‌ل) نامنده بری تعصب دینینك عساکره اولان حسن تأثیرینی تدقیق ایده‌رك (انده‌یاندان

Indépendent) لردن مركب اولمق اوزره تشكيل ايتديكى منتظم براردو ايله قراله غلبه چالدى پارلمنتو بو مظفريت اوزرينه بالجمله عسكرينى بونمونه‌يه امتثالاً تشكيل ايده‌رك ١٦٤٥ ده و(نازبى)موقعنده چارلسى هزيمت قطعيه‌يه دوچار ايلدي . بيهوده استرداد قوت تشبثنده بولنان قرال بر سنه بى‌فائده چاليشدقدن صكره نوميد،اسقوچيالىلره دخالتدن باشقه چارهٔ رها بولاميوردى . فقط بونك حاميلرى كنديسنك‌ده عهدنامه‌يه اشتراك ايتمسى لزومى بيان وعدم قبولى اوزرينه فرارى‌يى درحال انكلتره‌يه تسليم ايتديلر . بو صورتله دشمنلرى الندە اسير اولان چارلس اڭ كوچك برحسن نيته مالك اولسه‌يدى هم اردو وهم پارلمنتو ايله ائتلاف ايده بيله‌جكدى.

فقط او بالعكس تشديد غيظ وعداوت جهتنه كيده‌رك(پوريته‌ين)دينيله متدين پارلمنتونك (انده‌پاندان) اولان اوردوبى تبديل دين ومذهبنه مجبور ايتديكى واردونك‌ده معتدل طاورانه‌رق قتوليكلره وارنجه‌يه قدر بالجمله اديانه اعطاى سربستى لزومنده اصرار ايلديكنى كشف ايله بونلرى يكديكرينه تسليطو بوواسطه ايله اخذ انتقامه‌قيام ايلدى . بر طرفدن ده ينه اسقوچيالىلرى تحريك ايدرك ايكنجى بر حرب داخلى دها ايقاعنه چاليشيوردى.فقط بو دفعه قرال طرفدارانى (قروموءل) سايه‌سنده درحال مغلوب ايديلير . چارلسك حركات غمازانه‌سنى كشف ايدن عسكر پارلمنتويه مراجعت ايدرك قرالك بالمحاكمه جزاديده اولمسنى طلب ايدر و فقط جواب رد اولمسى اوزرينه چارلس طرفدارى اولان يوز قرق اعضايى مجلسدن طردومتباقيسنى قرالك لزوم محاكمه‌سنه دائر اعضاى حكمه مجبور ايلر . سراپا اعداسندن مركب اولان بر محاكمهٔ فوق‌العاده حضورنده چارلسك محاكمه‌سى اجرا اولنه‌رق مستبد موماليه ظالم ، جانى دوشمن وطن اولمق تهمتلريله بالاتهام اعدامه محكوم اولور وحكم واقع سراى قرالى اوكنده درحال اجرا ايديلير .

(مابعدى وار)

م . رؤف

فرانسه پوسته وتلغراف غره‌وجيلر رئيسنك صورت توقيفى
L'arestation du chef de la grève des employés des postes et télégrahpes en France

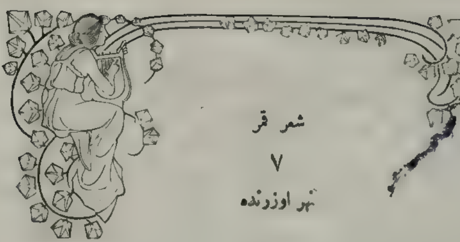

شعر قمر

۷

نهر اوزرنده

اقشام، صاری بر خسته سما و بر غم مجهول،
سیسلر کبی طوتمش ینه ساحلری ایلول.

بر حزن مذهب کبی دورغون ینه دجله،
سسلکی اولمش ینه رؤیالره جمله

فصلك یکی لرزشلری هر سایه‌ده محسوس
کویا که اویور قلب طبیعتده بر «افسوس!»

هر شی او قدر غملی صولوق مبهم و بی فر
کویا که اولور حزن سواحلده پریلر...

چیقمشدك او کون دجله‌یه. سـ‌ـوجه کورکلر
نهرك ذهبی سینهٔ امیاهنی پرتر؛

آغلاردی او آلتون صویك اوستنده بر آهنك،
سربردی او بیکس سسه آقشام صاری بر رنك.
کویا که او کون دجله‌نك اوستنده‌کی ماتم
آفاقه سورودکلر صاری کوللر، قریزانتم..
صولمشدی اونك حزن ایله سیمای برینی؛

بر ایجه تول آلتنده دوران زلف زرینی
اقشاملرك انفاسنه دوشمش اوچوشورکن
صارمشدی او ساکن یوزی بر کولکه سمادن،
دالمشدی اوکوزلر ابدیتلره... یورغون،
یورغوندی اوکوزلرله باقان روح ملولك
آقشام کبی اعصابی کره‌ن رنك غریبی!

کویا که قمر، سندك اونك روح نجیبی،
سندك که ایدن حزنی مهتابه مشابه.
هر شی او نظرلرده سمارله مشافه

هر شی سکا بر پارچه یاقین، صاف، ابدی‌دی.
ساحلده اذان سسلرینك عکس مدیدی
بی تاب اوزانیرکن دونیوردك. ینه ساکن،
مبهم، صاری یلدیزلری بر لیل خزانك
تنها صولر اوستنده آچوب تیتره‌شیورکن
آرتق دها واضحدك اوکوزلرده، قمر، سن،
ای سن، ای اونك روحی وای ماتم سیال
ای شمدی باقان حزنه آه ای قمر لال...

احمد هاشم

٣٠٤ سنه‌سی مكتب حربیه مأذونلرینك درسعادتده بولنانلرندن متشكل غروب

١—بیكباشی ادهم افندی ٢—قائممقام شكری بك ٣ ضیا پاشا ٤—جواد پاشا ٥—بیكباشی رضا افندی ٦— قول اغاسی اشرف افندی ٧—بیكباشی نظمی افندی
٨—قائممقام خلیل بك ٩—قول اغاسی سزائی افندی ١٠— قائممقام فخری بك ١١ - میرالای جلال بك ١٢ —میرالای جمال بك ١٣—بیكباشی سعید بك ١٤—رشدی پاشا ١٥—بیكباشی عزیز بك ١٦ -بیكباشی محمد امین بك ١٧—قائممقام جمال بك ١٨—قول اغاسی علی افندی ١٩—قول اغاسی شرف افندی ٢٠ بیكباشی شكری بك
٢١ بیكباشی رضا افندی ٢٢ قائممقام توفیق بك ٢٣—میرالای غالب بك ٢٤—قائممقام محی الدین بك

قیمت نسویت

اجدادمزك — برقارشینه‌یله برچوق قانلر دوکه‌رك فتح ایتدكلری روم ایلی طوپراغنده ؛ ینه بر کون بیوك بر حرب اولیوردی :

— کوزلری قیزیشمش تورك جنكاورلری ایلرو طوغرو هجومده اصرار ایدیورلر . . حق مرکزی اداره ایدن جنتمكان فاتح سلطان محمد خان — ذوق مظفریتله کندینی اونوته‌رق نفرات اره‌سنه قاریشمش . . هدف مقصده بر آن اول مواصلت غیرتنده ! . .

محاربلرك اياقلرندن یوکسه‌لن طوز طوپراق — باروت‌دومانلرندن‌متكاثف‌حرب بولوتلرینه قاریشمش . . . یازکونشنك کسکین صیجاغی — بو طوفان ترابیه‌دن نفوذ وتخیلاتمش شهید قانلرینی تبخیر ایتدیکندن هواده طالعه‌لانان فضله برحرارت — مدهش بر اولوم قوقوسی! ذوالعقوله سالب ادراك بر خاصهٔ غریبه ایله تأثیر ایتمش . . هپسی — اوکه قوشمق ! هپسی — آغوش مماته آتیلمق ایسته‌یور ! ! !

اون درت یاشندنبری بر شبل شجاعت اولان فاتح حضرتلری — غازیلرك اصوات غالبیته:اهویهٔلطیفه‌دیکلرجه‌سنه‌برمدت متبسمانه قولاق ویره‌رك توقف ایتمشدی‌که . . کبارانه کینمش ، کونش کبی آیدینلق یوزلی ، غایت کوزل کنج بر قیز — آلنده طوتدوغی تمیز بر بارداغی مردانه برطورله — مشارالیهه اوزاتمشدی ؟

سرتاج افتخار عثمانیان — قانله بوغرولمش بر زمینده ، طوپ طراقه‌لرینه متصادم شیرژیان بو کورمه‌لرینك شماتت دوزخانه‌سی اره‌سنده ظهور ایدن بو ملك الصیانه‌نك آلندن بارداغی آلورکن«طور شکیمانه‌سی طاتلی تبسملره‌تحول ایدیویرمش و — سن کیمك‌قیزیسین؟!» دیمشدی.

کنج قیز ؛ آکثریتانده ایجابات فطرتدن اولان — علائم ملایمته مخالف بر نظرهٔ آتشین شجاعتله مخاطب عالیزادینه باقه‌رق پدرینك اسمنی سویلمشدی .

« اوزمانلر — اناطولی و روم ایلینك بر چوق بکلکره‌منقسم اولدیغی — تاریخشناسانجه معلومدر . مجاهده‌نك سویلدیکی اسم‌ده ادرنه حوالیسنده بولنان بکلرك اكشهر‌تشماری ایدی.

— واوزمانلر : تورکلر مدنیته هنوز تقرب ایتمکده اولدقلرینه مبنی صافیت اخلاقیه‌لرندن بر چوغنی محافظه ایتملری حسبیله حیات اجتماعیه‌لرینه قادینلری‌ده اشتراك ایدیور، باخصوص کبار عائله‌لره منسوب قادینلر — بیوك ایشلره قاریشه‌رق ارککلرینه معناً ومادةً معاونتده بولنیورلردی . ازجمله غازیلره صو طاغتمق ،

بیه‌جك یتشدیرمك ، یاره‌لیلری تداوی ایتمك وظائف نسوانیه‌دندی ! . . شمدی بزلر ایسه — حریت‌غازیلرمزك‌یالکز استفسار خاطرلریله اکتفا ایده‌بیلیورز !

حضرت فاتح — اوقانله ملمع طوپراقده استزهـار ایدن بو زهرهٔ ملاحت وحماسه : صمیمیت قلبیه‌سندن جریان ایدن بر مفتونیتله باقه قالمشدی !

فقط رجالی فضـیلتپرور اولان بر ملتده قنالغك یك از وقوعه کلدیکی مجربدر ایشـته بو نظریه‌یه مبتنی اولملیکه محسـنات روحیه‌یه متعلق خصائله‌مالك اثراكك‌ده احوال عیفانه‌سی اکثریا کورلیوردی . . محمد ثانی حضرتلری — شخصنی وطورینی (وظیفه‌سنی اونوده‌جق درجه) بکندیکی او نوباوهٔ عصـمته — ذات همایونی پدرلکه لایق کوروب کندی کندینه :

— بو بنم کلینم اوملیدر !

دیمشدی .

* * *

بایزید خان‌ثانی‌یه نکاح ایدیلن سالف‌الذکر مجاهده — یاوز سـلطان سلیم حضرتلرینك والدهٔ محترمـه‌سی اولوب قاتن پدری طرفندن قیمت نسوانیه‌سی تقدیر بیوریله‌رق سرایده بر نفوذ حکمرانی‌یه مظهر ایدلمشدی.

مرض موتنده اعادهٔ عافیته چالیشانلره — براقك بن‌اوله‌یم.. زیرا دهایش یه‌جق اولورسه‌م.. دنیایی الت اوست ایده‌جکم!! ! » دیدیکی مشهور

مبعوثان کرام حضراتنك مکتب حربیه‌یی زیارتلری
Les députés visitant à l'école Militaire de Harbié

یاوز جهانکیرك — هم والده‌سی وهم ده مربیه‌سی
اولان بویوك قادین — زوجنك جالس تخت
سلطنت اولمسیله سعادتنی غائب ایتمشدی ! !

فتح قسطنطنیه — ثروت کثیره‌یی دولت
عثمانیه خزینه‌سنه یاغدیرمش . . وعثمانلیلغی ؛
دول معظمه اره‌سنده اوج بالایه چیقارمشدی!
فاتح حضرتلری — خزینهٔ دولتی — بیت المال
مسلمین — نظریله کوردیکندن کندی نفسنه
مقتصد ومتواضع یشایه‌رق حضور حقه‌و بالسز
کیتمشـــدی ! فقط ضعف الطبعه مالك اولان
بایزید خان ثانی — سراینی
طالقاووقلره‌کشاد ومداهنلرینی
وکلالنه اصعاد ایتمش ، هله
مصالحجی‌قادینلری حسن قبوله
آماده بولنمشدی !

پاره قوپارتمق‌هوسیله ذات
شاهانه‌یی کوزل کوزل قیزلر . .
صحبتی چکیلیر مصاحبه‌لرله احاطه
ایتدیرن متغلبینك تحکملری !
مادر شیرك وقارینه او قدر
طوقونیوردی که . . . رقیبهٔ
حیاتلرینك تکثری آجیسنی
بیله ایکنجی درجـه‌ده حس ایدییوردی ! ! !
بو کوزل قادینك حسیاتنده قیناشان بالکز
بر شی واردی :

— قیمت نسویتی طانتدیرمق —

قاتن پدرینك کوننده‌نبری تدویر ایتدیکی
سرای امور اداره‌سنه — زوجنك کوشکلکی
یوزندن برده مسائل حکومت ضم ایدلشدی !

تشریفات عمومیه ناظری
غالب پاشا حضرتلری
S. E. Galib Pacha
Le premier chambellant
du Sultan

بو صورتله زوجنه عقل ویریوراونی وکلاسنه
بازیچه اولمقدن قورتاریوردی!.. بیوك قادینك
کسر نفوذی — بوتون رجال دولتجه مستلزم
اولمسیله — پادشاهه میدان سفاهت احضار
ایدیلیور . . واورایه‌سوق ایچین‌ده‌کاسه‌لیسلره..
مصالحجی قاریلره یوز ویریلیوردی!!!وکلایی ،
مابین خلقنی بیلدیرمش اولان یاوزك والده‌سی
نقدر یاوزلق ایتسه . . قابل دکل،سرای ایچنده
زهرلی فساد میقروبلرینی صاچه‌رق قایناشان
او جادیلره غلبه چاله‌میور . . صیقیلیور ، او.
زولیور ، نهایت (اره صره
منفذینی آلولر ایچنده براقه‌رق
فوران ایدن بر وولقان کبی)
غلیانه کلیوردی ! ! !

آل عثماندن — جلالت
معنویه‌یی بر طرفه براقوب
سلطنتله سفاهتی مزج ایدن
برنجی پادشاه بایزید ثانی‌یه —
ارتق زوجه‌سنك تحکمی کران
کلمکه باشلامش .. ومحیطنده‌کی
مداهنلرك تحریکاتی‌ده جسارت
ویردیکندن — یاوز سلطان
سلیمله والده‌سنك مقر سلطنتدن تبعیدلرینی
موافق کورمشدی ! شویله‌که :

— دور فاتحده آز بر مبلغله اداره اولنان
سرایك مصـارف ماهیه‌سی — اردولر تجهیز
ایدیله‌بیلیر درجه‌یه.. فیرلادیغنی ودولت ایشلرینك
ناا هلل أله براقیلدیغنی کورن مشارالیها — بر
کون بر دیشی قپلان کبی کپوره‌رك پادشـاهك

قارشوسنه چیقمش و آتیده‌کی سوزلری سویلمشدر:

« — الله عظیم الشانه قارشو اولان مسؤ-
لیتکی دوشونمه‌ك لازم کلیرکن ؛ قیمتدار زمانکی
— بو کوکل اکلنجه‌سی قیزلر و بر طاقیم مصالحجی
قاریلرله کچیرمه‌ك لایقمیدر؟!... باباکی کورمدکمی؟
عمرینی ملکك معموریت و توسیعنه صرف
ایتمشدی.. بر پادشاهك وظیفه‌سی نه اولدیغنی

بویله پادشاهلق اولماز!!
سفالت و اکلنجه‌یه قارشو بر ابتلاك و ضعفك
وارسه، بن سکا قوتلی بازولرمی اوزاتیورم..
بونده اظهار عجز ایدیورسه‌ك، بن یاپه‌جغم!
قاتن پدرمدن نه کوردمسه؛ سنی او حالده یشاته‌جغم!
بو سرایی — سنی سفاهته آلیشدیرانلردن..
پاره ییه‌نلردن تمیزلیه‌جکم.. سن باباکدن

سلطان محمد خان خامس حضرتلرینك ایاصوفیه‌یه ایلك جمعه سلاملغی
Le premier Sélamlik de Sultan Mehmed V. à St. Sophie

باباك زماننده اوکرنملی ایدك!.. او —
سطوتنی شوکتنی بیوتدی‌ده سکا براقدی! —
سن‌ده — عاقبت اولادیکه ترکه حسب البشریه
محکوم اولدیغك وظائف دولتك — ندن عبارت
اولدیغنی هیچ دوشونمیورمیسین؟!

کوردیکك اصوله رعایت ایتمیه‌جك اولورسه‌ك..
بن اوغلمی بویله سفاهت بوجاغنده — بیوتمك
ایسته‌مم!

هر بری — بیوك نفوذلر آله‌رق آمر مطلق
کسیلن اورتاقلرمه و مصالحجی قاریلره تحمل

ایدرك بورادهكی موقع وحقوق زوجیمه اولان تعرضاتكه بلكه سس چیقارمیه‌جغم ! . . فقط زوجی — بر عثمانلی پادشاهنه لایق او شانلی موقعنده كورمك آرزوسنی بر درلو ینكه‌مم ! . . بالخصوص حقوق مادرانه‌مه اولان تجاوزكه ممكن دكل سكوت ایده‌مم ! زیرا اوغلمی بیوك باباسی كبی یتشدیرمك بنم وظیفه‌م و بنم حقمدر ! »

حبش ایمپراطوری منلك
Le roi de l'Ethiopie

— قادینلق نه دیمك اولدیغنی طانیمش و اونی تجاهل ایدن زوج همایونه طاتمق ایسته‌مش اولان سلطان شجاعـ عتیناه — لسان آتشیانی اوكدده سرفرو ایدن بایزید ثانیدن — بكی ، بوله قورقمه جـ لیشیرز ! » جوابنی آلاجه مستریحانه دائره‌سنه چكیلمش سه‌ده ؛ پادشاه‌یك زیاده‌منفعل ودلكیر اولدیغندن وكلا ایله بعدالاستشاره قادینك نفینه اراده ایلشدی .

حقوق نسوانیه‌سنی مدهش بر صورتده مدافعه ایدن بو بیوك وعاقل قادینه اراده‌یی تبلیغه انجق وكلادن متشكل بر هیئت مخصوصه — جسارت ایده‌بیلمشدی ! !

یاوزك والده‌سی — یا ! . . اویله‌می ؟ ! بنی ایسته‌مینی بن ده ایسته‌مم ! فقط مملكتمه بر شرطله كیده‌رم : — شهزاده‌م كیمه قدر كلوب بنمله وداع ایتملیدر ! » دینجه ، هیئت مخصوصه بویله قولایجه قورتیلدقلرینه ممنون اولمشلاردی !

هیهات كه حین وداعده یاوز سلطانی — والده‌سنك آغوشندن هیچ بر كیمسه قوپاروب آله‌مدی ! زیرا روم ایلی قیزی — اوغلمی باباسنك حالنی كوستره‌رك بیوته‌مم . . . اورته‌دن كیكز ! یاریسی نم ؛ یاریسی باباسنكدر ! » دیوردی !

آه زوجه‌او قیریق قلبك فوران تأسفاتنده — نه علوی ، نه شجیع مدافعهٔ حقوق املی مندمج ایدی ! . . یاورو ارسلانی — التجا ایتدیكی او تحصنكاه مشفقانه و حمایتكارانه — دن چكوب آلمق . . اویله طالقاووق طبیعتلی كیمسه‌لرك

کاری‌میدی‌که آلوب کتوره بیلسونلر !!

برلشـن او مرد یورکلری آیرمغه تشبث ایده‌جك‌اولانلره — حیات‌مقابلنده‌فداکارلقلر لازم‌کلدیکنی — انالیله اوغلك میدان اوقویان آتشین نظرلری — پك واضح اکلاتیوردی!!

« بو وقعه‌دن صـوکره آل عثمان تورك قیزلرله ازدواجدن منع اولنمشدی ! »

* *

جنتمکان سلطان سلیم حضرتلری — سکز سنه سکز آی دوام ایدن مدت سلطنتنده ، مضایقه‌دن قورتار- دیغی دولتنه فتوحات وعدالتیله برمثل دها ضمه موفق‌اولمشدی که بو خصائل وجلالت خار- قه‌یه — هیچ‌شبهه‌سز — قیمت لسـویتی بر پادشاهه بیـله چکنمدیرمین والده‌مبجله‌سندن آلدیغی تربیه سایه‌سـنده مالك اولمشدر مشارالیه حضرتلری — شـدید اولملقه برابر عادل ایدی‌که :

— شهزاده‌لری بر بایرام — بزده سـائر چوجقلر کبی یکی البسه ایسترز ! » دیه‌لری اوزرینه،بیت المالدن التیوز غروش ایسته‌مش، استانبول قاضیسی — دولتك دونما احضاریله مشغول اولدیغی بویله بو زمانده بیت المـال مسلمین — شهزاده‌لره البسه یاپدیرمق ایچین رخنه‌دار ایدیله‌مز ! » جوابنی کوندرنجـه : حضرت‌پادشاه — پك‌طوغریدر، خطا یتدم!» بیورمشدر .

غریبی شوکه :

— بر مدت صوکره اوقاضی افندی‌ده — خانه‌سی پك اوزاق و کندیسی غایت یاشلی بولنمسی حسبیله محل‌مأموریتنه مرکبله کیـدوب کلمك ایچین پادشـاهدن اذن ایسته‌مش :

— استانبول‌قاضیسنك‌مرکبله کیـدوب کلـه‌سی کورنك وصوکره‌ده‌سفاهته‌وسیله اولور جائز دکلدر ! » ارادهٔ محقه‌سیله منع ایدلمش اولدیغندن بیچاره اختیـار أولونجیه قدر بایان یورومکده مضطر قالمشدر !

مالیه ناظر سابق ضیا پاشا
Zia Pacha
L'ex Ministre des finances

— جناب حق ؛ عدالت وسعی مشکورلرینه کوره جمله‌سنك مكانی جنت ایلسون .

۱۱ مارس ۳۲۵ — بازار ایرتسی —

امینه سمیه

بر قادینه

ایپکلی بر کلبك بیقرار وسوداکار!
غنوده کللرك اوستنده نازلی نازلی اوچار . .
بهار واسع ونرمین اوتول قادلرده
غیجقلانیر کبی آواره جریتر . . . سودا

او ینبه توزلی قنادلرده قیورانیر ، بایبلیر . .
آچان چیچکلرك اوستنده بر دقیقه قالیر ! . .
کوزل قادین ! . کلبکلر قدر ظریف وبیاض
أمللرکله صاقین سومه . . قلبکك ممتاز

تحسساتی بر وسعت عنایتله
داغتما . . . بیلکه بو کون بر درین سعادتله
اوچان کوزل کلبك هر چیچکده ، هر کلده
بر اینجه توز براقیر . . . بی مثال ونادیده

قنادلرندەکی الوان خنده رنکی صولار ! .
کوزل قادین . . بکا سن کلمه صاف وسوداکار . . .
بنم‌ده قلبم او آواره ینبه کللرکه
قادینلغك ، او ایپکدن قناد صولار بلکه ! . . .

چاملیجه ۱۹ مایس ۳۲۵

امین بلند

كونش وحادثات ارضيه

— دانشمند محترم بالرەلى يانقو افنديه —

انسانيت ، فكر وقلبدن اك زياده
آيرلماسى لازمكلن شيئك كونشدن باحث
علم اولديغنه نەوقت قناعت كتيرەجك ؟
راحمد مورو

مرمره آچيقلرنده‌يز . . . وابور آرقەسندن بر محفهٔ بيضاى كذارش براقەرق ايلرولبور . . . هر طرفده بر نيم ظلمت مستولى . اشكال پيدا وناپيدا . اوزاقلرده برسيم سياه ، يايقين كتله كبى يوزن وابورلر ، برر مهيب غول اساطيرى‌يه بكزه‌يور . . تكفور طاغنك فوقنده صانكه بر روضهٔ رمان وار ، آتش چيچكلرى آچلمش ظن ايديليور ؛ افق مقابلده قر نقطهٔ غروبه ياقين وقويو بر پنبەلكله مطلى ؛ دكز سبزين نقط فرسوده‌رنك [*] ، متلاطم متطأزيك ، حيات جدا .

صوثوق غايت نافذ ، صانكه برايكنه ، كيكلرى تيزه‌ديبور . هر شيئده بر احتياج انبساط وار ، هر ذره اولكون ، بر لب انتباه وتحريك آرايور . كائنات كونشى اويله بر تهالكله بكليوركه دايهٔ شير پروردينه مترقب بر طفل كشاده دهانى آنديريبور . محيطانده تصور وتحليلى مشكل بر نشئه‌سزلك مشهود ، اويله بر نشئه‌سزلككه قلبه بر عليل تقاعت — رسيدك تماشاسندن متولد حس كبى برحس فتور ويريبور . . كوزلرى نقطهٔ طلوعه ديكدم ، بن ده ، عقل ربوده ومضمحل ، بكليوردم . .

حالا طلوع يوق ، صوثوق بر دوام . بردقيقه تردده اسير اولدم : ياكونش طوغمزسه ! . . ديدم .

ايشته نهايت كوروندى ، ليل كاذبه ، بوفاصلهٔ شب وروزه ختام ويردى ، وهملرى طاغيتدى . .

مستغرق ركود اولان سماده ايلك بوسهٔ ايقاظى منظورم اولنجه فورطنه‌دن قورتلمش قوشلر كبى سوينديم ، دودست حرمتى بو فوارهٔ حياته دوغرى اوزاتدم : سن وار اول اى كونش !

كونش ، سن اى ليلانك ، بناتريسك والده‌سى ، اى عين حيات ! بر منبعسككه بتون قوتلر قمرندن فوران ايدر . روزكارى قوشديران ، بلوطلرى بوكسلتن ، نهرى مجارىٔ كوهريندن آقيدان ، اورمانى بيوتن سن ؛ اوزوملره اوقيوبورنك لاجوردى ويرن ، قيصيلرى آلتون صويئه غرق ايدن ، رياح لياله برنفير صيحه‌دن ويره‌رك فنالر قوپاران ، صولرده شيرلداپان ، بلبلك دهاننده زمزمەلر ابداع ايدن ينه سنسك ! متفكره ، شاعره بر آن ايچون تسليت بخش اولان رحيق نوشين ، سنك شهد تركدر ! بنات ارضك دوداقلرنده‌كى لعل ويا قوت هپ سنك عطيهٔ انواركدر ! اى شمس ، هر شيئده سن ، هر شى سنك ! . . .

⁂

أوت ، هر شى كونشكدر . بر حادثهٔ ارضيه يوق كه منشأ ومؤثرى شمس اولمسون . شمس ايله آره‌سنده مناسبت تصورى وهم باطل ، خيال محال كورينن شيئلر بيله اونكله علاقه‌داردر . مثلا شو اوكده بطانتله يورون بر وابور سير وحركتنى شمسه مديوندر . يالكز حادثات طبيعيه دكل حادثات اجتماعيه

[*] فكرجه بر صباح دكزينى قلوبوك شو جمله سندن دها ايى تصوير ايتمك مستحيلدر : « زمرد رنكنده‌كى دكز صباحك طراوتى ايچنده طوغمش كبى كورينيوردى . »

بیله شمسك بر مولودهسیدر . شمس ایله حادثات ارضیه آرهسندهکی علایق ومناسباتی آکلامق پك کوجدر؛ فقط بو ، هربرت سپنسرکبی پردهای ظلمت شکافك رهبرلکی سایهسنده اوقدر قولایلشیورکه بوراده مشارالیهك کتاب لاپعوتنه استناداً آکلاتمغه چالیشهجغز .

هربرت سپنسر «دساتیر اولیه» عنوانلی تألیف معظمنك — تحول وتعادل‌قوا — فصلنده دیورکه : « منشأ ینه واصل اولدیغمز هر حرکتك اولجه دیکر برشکل قوت آلتنده اراءهٔ موجودیت ایتمش بولندیغنی آکلارز.» مشارالیه بقاء تحول وتساوی قوا قانونی بو صورتله ایراد ایلدکدن صوکره حادثات ارضیه‌یی حصوله کتیرن قوتلرك غایت مختلف صور واشکال آلتنده اولمقله رابر حرارت شمسیه‌یه ارجاع قلنه بیلدیکنی سویلیور وبعض مفید مثاللر کتیریور:

« عجبادکره قدر رسوب کتیرن برنهر جریانك قوتی نرهدن کلیور ؟ دیرسهك بونك جوابی: صویك بو نهره مجرا اولان منطقهنك هر نقطهسنده تابع اولدیغی جاذبه یعنی قوهٔ ثقلیهدر . صو بو منطقهده عجبا نصل انتشار ایتمش ؟ دیه صوروارسهق جواباً : صو ، او منطقه‌یه یاغمور شکلنده نازل اولمشدر دینیلور . عجبا یاغمور ، نقطهٔ نزولنه نصل واصل اولمش ؟ سؤالنه : یاغمور بخارك تکاثفندن متولد اولوب بخار ایسه اونقطه‌یه روزکارلر طرفندن اصعاد ایدلمش جوابی ویریلور . بو بخار مذکور سویهٔ مرتفعه‌یه نصل چیقمشدی؟ سؤالنه : تبخر سایهسنده دینیلور. وتبخرك منشأی نهدر؟ سؤالنهدخی [حرارت شمسیهدر .] جوابی ویریلور . بخارلری شورایه بورایه نقل ایدن روزکارلرده عین قاعده‌یه تابعدر ؛ فی لواقع هوائی جریانلر حرارتك فرق وتفاوتندن منبعث اولدیغی جهتله اصلاً منبع شمسیدن نشأت ایلر ، روزکارلرك سطح دریاده قبارتدیغی موجهلرده بالطبع حرارت شمسیهدن متولددر؛ بناءً علیه طالغهلرك اثری اولان تحولات؛ اشکالات ، قیالرك چاقیل طاشی ، قوم وبالچیق حالنه کلیسیده اصلاً شعاعات شمسیهدن منبعثدر . دکر آقینتیلری دخی حرارت شمسیهدن تولد ایلر؛ فی الحقیقه مذکور آقینتیلرك اك بیرکلری دکزك اقالیم حارهده کونشدن آلدیغی حرارتك زیادهلکیله حصوله کلمش و اك کوجوکلریده تشکلات ارضیهٔ محلیهدن متولد بولنمشدر . بناءً علیه دکز آقینتیلرینك اثری اولان توزع رسوبات وحادثات زهلزولیهٔ سائره ایله شمس آرهسنده قرابت واردر.

حیوانات ونباتاتك افعال حیاتیهسنده رونمون اولان قوتلرده حرارت شمسیهنك محصولیدر . بر بمورطهنك بلیجه تحولی، بیضات حشراتك انفجاری وبوجکلرك قوزه دروننده تکاملی دخیهپ حرارتله علاقهداردر . »

آیدین والیسی مشیر کاظم پاشا

Kazim Pacha gouverneur d'Aïdin

فاضل معالى شعار خواجه تحسين افندى‌ده بو حقيقتى ايضاحاً بيوريورلركه: « اوجاقلريمزى تسخين ايدن محروقاتمزك حرارتى ايله نباتاتده متراكم ومحفوظ اولمش اولان حرارت، ذرات شمسيه‌نك عينى‌در.

« لوقوموتيفلرده، وابور ماكنه‌لرنده، فابريقه‌لرده اولان حركتلر، غازلرده‌كى ضيا وحرارت، مليون سنه‌لر اول اشعهٔ شمسيه ايله بسلنه‌رك ياشامش اولان اشجار ونباتات، زير زمينده مدفون واليوم معدن كومورى صورتنده روغون اولان ماده‌لر ينه ذرات شمسيه‌نك حصوله كتيرمش اولديغى بر نعمتدر. كذلك باركيران وسائر انواع حيواناتك قوت وحركتلرى كونشدن نباته وآندن بونلرك كانون معده‌لرينه مرور ايله يانه‌رق حرارته مبدل اولان شى ضياء افتابدر. سطح ارض اوزرينه مياه جاريه‌نك تأثيرات قويه‌سى وينه كونشك حصوله كتورديكى ابخره‌نك محال مرتفعه‌يه ايصال واورادن عيون وانهار يوللريله ينه دكزلره انزال اولملرى و الحاصل سياره‌مز اوزرنده وقوعه كلن كافهٔ حركات، حرارت آفتابك ايشيدر.»

انكليز حكيمى قواى اجتماعيه ايله كونش آره‌سنده‌كى علاقهٔ صميميه‌يى شو صورتله ايضاح ايديور:

«قواى اجتماعيه‌نك [*] قواى طبيعيه ايله اولان مناسبتى، بر جمعيتك عالم خارجى‌دن آز ويا چوق مقدارده قوت آلديغنه كوره مختلف المقدار فعاليت كوسترمسيله رهين مرتبهٔ ثبوتدر. محصول وحصاد غايت بركتسز، فيضسز اولورسه ايشلرك مقدارى‌ده آزالير. اعمالا تخانه‌لرك ساعات مساعيسى يارى يارى‌يه تنزل ايدر. خطوط حديديه تجارتى تنزله اوغرار؛ پراكنده صاتيجيلر صاتيشلرينك آزالديغنى كوررلر واكر ندوت مأكولات قحط درجه‌سنى بولورسه نفوسك تناقصى فعاليت صناعيه‌يى بر قات دها آزالتير. بالعكس محصول حدوسطى‌دن افزون اولديغى وديكر برفناحال ومؤثر بولنديغى تقديرده اسكى مؤسسات استحصاليه دها زياده چالیشير و يكيدن بر طاقم مؤسسات ميدانه كلير. قوت اجتماعيه‌نك فضله‌سى تشبثات صرافيه‌ده استعمال اولنور. يكيدن طرق اتصاليه كشاد اولنه‌رق سعى وعمل تزييد ايديلور. سوسه متعلق اشيا اعمال ايدنلر وذوق بداعتى تطمين ايلينلر (يعنى موسيقى شاعرلر، رسامار الخ..) زياده‌سيله مظهر رغبت اولور. تناكحات چوغاليرو تولدات‌ده تزايد ايدر. بوصورتله جمعيت دها بيوك، دها مركب ودها فعال بر حاله كلير. اكر ارزاق ومأكولاتك كافه‌سى ارض محلى‌دن استحصال ايديليور وقسمًا خارجدن كتيريليورسه اهالى باشقه يرلرده بعض قواى طبيعيه‌نك ضرريته اوله‌رق تنبت ايدن زرعياتدن غدايياب اولور، اهالى‌نك صرف ايتديكى قواى بدنيه‌ده بو قوتلردن متولددر. اكر بو طبيعى قوتلر نره‌دن كليور؟ ديرسه‌ك جواب اسكيسنك عينى‌در: شعاعات شمسدن. بر جمعيتك حياتى محصولات حيوانيه ونباتيه اوزرينه مؤسس اولديغندن ومحصولات مذكوره كبى شمسك ضيا

هيئت اعيان اعضاسندن مشير عمر رشدى پاشا
Eumer Ruchdi Pacha : Senateur

---

[*] افعال اجتماعيه ديه بر چوق آدملرك مساعى متحده‌سندن باشقه بر مؤثرله وجوده كله‌مين افعال ونتايجه اطلاق اولنور. سپنسر

وحرارتیله علاقه‌دار بولندیغندن انسانلرك تشکلات اجتماعیه حسیله وجوده کتیردکلری تبدلات ، دیکر کافهٔ اقسام تبدلاتك مؤثری اولان قوتلرله وحید المنشأ بر طاقم قوانك نتیجه‌سی‌در . صباته باغلانمش اولان بیکیرله اونی سوق واداره ایدن جیفتجی‌نك صرف ایتدیکی قوت شلاله وقاصیرغه‌یه قوت ویرن منبعدن مستحصل اولمغله برابر انسانك جمعیت حالنده یشامسی‌سایه‌سنده وجوده کتیردیکی تجلیات قوت— که دها مرکب، دها رقیقدر —ده‌عینی منبعه ارجاع ایدیله‌بیلور . طوغریدن طوغری‌یه قوت اجتماعیه حالنه تحول ایدن قوای طبیعیه‌ده دخی بو قاعده جاری‌در . بخارك استعمالندن اول عملیات صناعیه‌نك اجراسی ایچون قوت عضلیه‌یه بالکز شو ایکی مؤثر : مولد الحموضه‌نك طرد وتبعیدینه خدمت‌ایدن شعاعات شمسه انتقال ایدرز . میلیونلرجه سنه اول شمس طرفندن نباتات ارضیه اوزرنده صرف اولنان واو زماندن بری طبقات عمیقهٔ ترابیه‌ده مدفون قالان قوتلر شمدی ماکینه‌لرمز ایچون لازم اولان معادنی اذابه، بوماکینه‌لره شکل ویرن طورنولری تدویر ، ماکینه‌لر قورلدیغی زمان آنلری تحریك ونهایت ماکینه‌لرك محصولاتنی‌ده توزیع ایلیور . سی‌وعملده تصرفات نفوسك تزایدینه امکان ویردیکی کبی ، ال ایشلرینه لزوم براقمیه‌رق قوای بدنیه‌ده فضله‌لق حصولنه بادی اولدیغندن وبو صورتله فعالیتك دها عالی شکللرله تجلیسنی تسهیل ایتدیکندن بو اجتماعی قوتلر — که اولجه شمسدن کلش اولان قوای

ایپك متصرفی ولوماندانی ارکان حرب بیکباشیسی اسماعیل حقی بك افندی
Le commandant Ismsil Hakki Bey
de l'état major, mutéssarif d'Ipek

ایلك هیئت اعیان اعضاسندن امین بك مرحوم
Feu Emin Bey,
membre du premier Sénat

هوائی جریانلرودکز آقینتیلری علاوه والحاق اولنوردی؛ حالبوکه بو ایکی مؤثرده حرارت شمسدن مستفاددر. بر لوقوموتیفی تحریك ایدن قوتك اصلاً شمسدن ترشح ایتدیکنی ایلك آکلایان مدقق سیرجون هرشل اولمشدر .

لوقوموتیفی نظر دقته آلیرسه‌ق پستونك حرکتندن خطوه بخطوه تجزمایه ، صوکره کورك احتراقندن متحصل حرارته ، متعاقباً معدن کورنی تشکیل ایتمش اولان نباتات طرفندن قاربون تمثله، قاربونك‌منشأی اولان حامض‌قاربونه ونهایت نباتاتده طبیعیه ایله طوغریدن طوغری‌یه مناسبتداردر — انجق قوای مذکورهٔ طبیعیه‌نك تالی ومتفرعی اولوب شمسدن اخیراً نبعان ایلین قوای حیاتیه‌ده بوطبیعی قوتلرك مربوط ومتعلق‌در . »

انکلیز حکیمنك ایضاحاتندن آکلاشیلیورکه کتابهٔ‌حادثاتده عامل‌عمومی شمسدر. ارضك کتله‌سیله برابرکافهٔ بدایی‌هب اوکرهٔ ولوده‌نك‌آثری اولدیغندن شمسه نه قدر اهمیت عطف ایتمه‌ك آزدر . اساسا حیات وفعالیتمز شمسه مربوط وبتون عضویات آکا زبون ومسخردر . بناءً علیه شمسده وقوعه کله‌جك

ادنى برتبدلك مقدراتمزاوزرنده تأثيرعظيمى واردر . بو تبدلاتك تدقيق وتعيينى ـ مسألهٔ حياتيه تشكيل ايدر . بناءً عليه بونلرى ونتايج محتملهسنى مختصراً ايضاح ايتمك ايسترم .

١٦١٠ سنهٔ ميلاديهسنده كشاف شهير غاليله ايلك دفعه اولهرق شمسى دوربينله رصد ايلمش وسطحنده [لكه] ناميله معروف اولان اشكال غير منتظمهيى رؤيته موفق اولمشدر .

لكهلر راصده على العاده جان جان يوارلاق سياه نقطهلر شكلنده واكثريتله غير منتظم صورتده كورينور. لكهلرك قسم مركزيسى سياه اولوب [نوات ياخود ظل] ناميله معروفدر ؛ نواتدن دها آز مظلم اولان كنارلره دخى [شبه ظل] تسميه ايدلمشدر .

وهم ده بقا نقطهٔ نظرندن مديد شواتبه جلوهكاهدر .

لكهلرك جسامت ظاهريهسنه كلنجه: بونلر بعضا كوزله كوريلهبيلهجك برجسامتى حائز يعنى اللى ثانيهلك بر زوايه تحتنده مشهود اولورلر ؛ بعضاً بيوك دوربينلرده بيله بر نقطه قدر كورينور . شواتب شمسيهنك جسامت حقيقيهسى جداًحيرتفزادر: موسيو مورونك ١٩٠٥ سنهسى شباطنده بورژرصد خانهسنده رصد ايتديكى لكه يوز سكسان بيك كيلومترو طوله ويوزايكى بيك كيلومترو عرضه مالكدى وسطح شمسك $\frac{1}{19}$ نى اشغال ايليوردى . هيئت شناس تروولو طرفندن رصد ايدلن جلهٔ شاتيه يعنى برقاچ لكهنك تجمعندن حاصل اولان شكل طقوز يوز قرق

برنجى لكتيبى اوجنجى اوردوى عثمانى مفتش عموميلكى مير ياورى قائممقام محىالدين بك افندى
Le lieutenant Mouhiddin Bey

بكاوغلى ژاندارمه قوماندانى قولاغاسى حيدربك
HAIDAR BEY
Commandant de la gendarmerie à Péra

نوات اكثريا غايت پارلاق برطاقم قبارقلرله مترافق اولوب بونلره ده [فاكول] ديئور . شواتب يعنى لكهلر على العموم شمسك حاجب شرقيسنده ظهور وتقريباً اون درت كون صوكره حاجب غربيسنده غروب ايدر . بونلر شمسك كافهٔ اقسامنده مشهود دكلدر، بعض يرلرده كثير وبعض نقاطدهده قليلدر؛ مثلا كرهٔ ارضك قطبلرنده لكهيه تصادف اولنمديغى كبى ٤٥ درجهٔ عرض فوقنده شواتب اندر اولهرق كوريلور . قرص شمسك كرك شمالاً وكرك جنوباً ١٠ الى ٣٠ درجه آرهسندهكى نقاطى هم عدداً كثير

بش بيك كيلومترو طوله مالك اولوب ارض كبى ٢٢ كرهنك يان يانه يكسنه مساعدايدى . لكهلربعضاً پك كيچ ، بعضاًده پك آزبر زمان ظرفنده تحدث ايلر.

قدما لكهلرك ماهيتى حقنده يكديكرينه ضد ومتناقض فكر ونظريهلر درميان ايتمشلردر : شينر ، « لكهلر شمسك اقمارى يعنى پيكلريدر . » ديدى . لالاند شواتبك برطاقم جبال وتلالدن عبارت اولديغى ايلرويه سوردى ، شمسك كمال مطلقنه قائل اولان، جلاوروتنك امكان زوالنى خاطرهكتيرمين «شمس، چشم كائناتدر؛ چشم كائنات ايسه خستهلنه وآغرىيه

مصاب اولەمز .» دیین جملهٔ متعصبین بو لکەلرك شمسه متصل اولمسنی بر درلو قبول ایلیه‌میورلردی. غالیله ایلك دفعه اولەرق لکەنك کونشه مربوط وسطحنك جزؤ متممی اولدیغنی اثبات ایتدی . [*] غالیله‌نك اثباتی بر مقدمه ایدی . لکەنك ماهیتی حقنده‌کی مناقشات اصل اوندن صوکره باشلادی . بعضیلری لکەیی بر سحاب تکاثفی‌یه اسناده بعضیلریده شمسده اریین معدنلرك کپوکیدر دیه ایضاح ایلدیلر. غالیله‌ده شوائبك سحابه ویا دومان اولدیغنی ادعا ایدنلره متمایل کوروندی . شوائب، سطح شمسده‌کی وولقانلرك آغیزلری دینلرده بولندی . بو ادعالرك هیچ بری رصداته موافق دکلدر .

خیر . اصول رصدانك تکملات فوق العاده‌سنه رغماً هنوز آکلاشیله‌مدی . هیئت شناس محترم موسیو ده‌لاندر دیورکه: « لکەلرك مبادیٔ کشفنده وضع وایراد ایدلمش اولان سؤال ، یعنی بونلرك ماهیتی اوچ یوز سنه‌لك بر دور رصددن صوکره بوکون حالاً معلق قالمشدر. کرچه بوبابده ایضاحات وفرضیات پك چوق ایسه‌ده شوائبك طبیعت واسبابی هنوز صحیحاً معلوم دکلدر. حادثاتك تدقیق متمادیسی پالکز برچوق پاکلش فرضیه‌لرك اندفاعنه وایضاحات ممکنه‌نك کیتدکجه صیقیشان بر دائره‌یه ادخالنه خادم اولمشدر.»

صوك زمانلرده بوکا دائر بر چوق فرضیه‌لر تدوین ایدلدی . بونلرده آکلاشیلیورکه هنوز

ایلك هیئت اعیان اعضاسندن آلتونی زاده اسماعیل زهدی پاشا مرحوم
Feu Altouni Zadé Ismail Zuhdi Pacha
Membre de l'ancien Sénat

حجاز تیمور یولی نظارتندن مستعفی ذهنی پاشا
Zihni Pacha, membre de la commission
du chemin de Fer de Hidjaz

۱۷۱۰ تاریخلرنده ویلسون بوواديده ایکنجی بر حقیقت تسخیر ایتدی و « بولکەلر سطح شمسده برطاقم اویوقلردن، چقورلقلردن عبارتدر». دیدی. عجبا اوزماندن بری لکەلرك ماهیتی آکلاشلدیمی؟

حقیقتك اوزاقلرنده‌یز؛ زیرا بر حادثه حقنده برچوق فرضیه‌نك وجودی، ایضاح حقیقیدن اوزاق بولنلدیغنه دلالت ایدر. بناءً علیه بونلری ذکر وتعداد ایتمیه‌رك روحلی بر بحثه کچه‌جکم .

شوائبك عددی غایت متبدلدر . بعض سنه‌لر اولورکه [مثلا ۱۸۷۱ ، ۱۸۷۲ سنه‌لری کبی] لکەلر پك مبذولدر . حالبوکه بعضاً لکەلر معدوم حکمنه کیرر ، آیلر کچرده بر دانه بیله رصد اولنه‌مز . ۱۸۵۹ سنه‌سنده بیك درت یوز یدی لکه رصد

---

[*] غالیله ، بو بیوك فداکار ، بو بلند سیما قربان حقیقت او قدر رصدات اجرا ایتدی که نهایت موسیو ده‌لاندرك دیدیکی کبی « شمسه پك چوق باقدیغندن کوزلری کور اولەرق اولدی . »

اولمش ایکن ۱۸۶۷ ده لکه‌لرك مقداری یوز اون آلتی‌یه تنزل ایتمشدر . لکه‌لر حقنده اجرا اولنان رصدلردن بو تزاید وتناقص مقدارك بر قانونه تابع اولدیغی میدانه چیقمشدر . ۱۸۵۱ سنه‌سنده هوسکاران هیئتدن موسیو شواب یکرمی بش سنه‌لك رصداته استناداً شواشبده تبدلات عظیمهٔ موقوته وقوعه کلدیکنی اثبات ایلمشدر . شواب قانونی آکلامق ایچون شو رقملری کوزدن کچیرمك لازمدر :

سنه	لکه مقداری
۱۸۵۹	۱٤۰۷
۱۸۶۷	۱۱٦
۱۸۷۰	۱۵۰۳
۱۸۷۸	۱۲٦

آیدین دباغخانه چاینك دباغخانه جوارندن منظره‌سی
Le tannerie à Aidin

بو رقملردن آکلاشلدیغنه کوره شواشب مقداری مبدأ اتخاذ ایدیلن سنه‌ده اعظمی برقیمتی حائز ایکن سکز سنه صوکره حد اصغری‌یه دوشمش واوچ سنه مرورنده ینه حد اعظمی‌یه واصل اولمشدر . دیمك که ایکی اعظمی آره‌سنده اون برسنه کچدیکی کبی ایکی اصغری بیننده عینی مدت زمان کذران اولمقده‌در .

ایشته مشارالیهك قانونی بودر: شواشبده‌کی تبدلات موقوته‌نك مدت دوریه‌سی اون سنه‌در . او زماندن بری بوقانون هر صورتله تحقق ایتمش وکرك ساده‌جه لکه‌لر تعداد اولندیغنه وکرك شواشبك سطحی مساحه ایدلدیکنه کوره عین وضوح ایله کشف حقیقت ایلدیکی کورلمشدر . مع هذا وولفك تدقیقاتنه نظراً مدت دوریه قطعیاً اون سنه اولمیوب وسطی اوله‌رق $11\frac{1}{10}$ سنه‌در .

(مابعدی وار)

محمد علی توفیق

کوی مناظرندن — قوزیلر
Scène de campagne : Les Brebis

چین مناظرندن — برکوشکك مدخلی
Chine: L'entrée du Kioschk

چین مناظرندن — بر کوشك
Une Kiochk à Chine

مرحوم مظفرالدین شاه ایله محمد علی شاه
. Feu Mouzaffereddin et Mehmed Ali chah

محمد علی شاه ایله ولی عهدی و بعض ارکان وکلا
Chah de Perse Mehmed Ali et sa cabinet

ممالك شرقیه‌ده سیاحت موسیقیه

۲

مقالهٔ سابقه‌مزده پاریس دارالموسیقیسی معلملرندن موسیو (دوقودره) نك فرانسه معارف نظارتی طرفندن عهده‌سنه احاله ایدیلن مأموریت فنیه اوزرینه ممالك شرقیه‌یه وقوع بولان سیاحت موسیقیه‌سنه عائد خاطراتنك یونانستانه تعلق ایدن قسمندن بحث ایدلمش ایدی . بو مقاله‌مزه دخی معلم شهیرك ازمیرده ودرسعادتده اقامتی اثناسنده اجرا ایتدیكی تتبعات موسیقیه‌سنك بر قسمی نقل اولنه‌جق وقسم متباقیسی ایسه ــ اهمیت مخصوصه‌سنه بناءً ــ مقالهٔ آتیه‌مزه ترك ایدیله‌جكدر .

موسیو (دوقودره) یونانستانی متعاقب یانیه وارناوودلق طرفلرینی دخی طولاشمق نیتنده ایكن هوالرك عدم مساعده‌سنه مبنی بو تصورندن وازكچه‌رك آتنه‌دن طوغریجه ازمیره كیتمكه مجبور قالدیغنی بیان ومارت افرنجی اواخرنده شهر مذكوره مواصلتنی قیدایتدكدن صكره دییوركه :

« هرنه‌قدر ازمیرده بر چوق ذواته خطاباً یازلمش توصیه‌نامه‌لری حامل بولنیور ایسه‌مده هركسدن اول فرانسز قونسلوسنی زیارت ایتمكی مناسب كورمش‌ایدم . مكر بونده نه‌قدر اصابت ایتمشم . واقعا قونسلوس ازمیرده بولنمیورایدی ؛ لكن قنچلار موسیو (لافون) حقمده بیوك بر حسن قبول اثری كوستردی . تصادفات حسنه‌دن‌اوله‌رق شاعر وموسیقی‌شناس اولان بو ذات مقصد سیاحتمی تقدیر ونائل موفقیت اولملغم ایچون هردرلومعاونتده قصور ایتمیه‌جكنی وعد ایتدی . حتی همان او اقشام بنی زوجه‌سنه تقدیم ایتدی . غایت لطیف بر صوته وجدی بر مهارت موسیقیه‌یه صاحب اولان مادام (لافون) بكا ازمیرك اك كزیده شرقیلرینی اوقودی . مادام (لافون) قبریسلی ایدی . غایت قوتلی بر حافظه‌سی اولدیغندن چوجقلغندن بری ایشتدیكی شرقیلرك هیچ برینی اونوتمامش ایدی . مومی الیها ایله زوجنك لطفكارلغی سایه‌سنده بو شرقیلرك همان كافه‌سنی[١] نوطه‌یه آلدم . »

« مادام (لافون) بر كیجه‌ده بكا ازمیرك غایت شهرتشعار بر خواننده‌سی اولان (پراسیموس)ی دیكلتدی . بز اوروپالیلر ممالك

[١] موسیو (دوقودره) فرانسه‌یه عودتنده بوشرقیلری سائر محفوظات موسیقیه‌سی ایله پاریسده طبع ونشر ایتمشدر .

شرقیه‌ده‌کی صنعتکار حیاتنه بیکانه بولنیورز. بزده موسیقی آز چوق ظواهر ایله توأم اولدیغندن بیوك برمغنی هیچ بروقت بر محفل عمومیده یالکز اوله‌رق نغمه پردازلق ایتمز؛ یاننده مطلقا یا براورکستره ویاخود بر پیانو بولنمسنی ایستر. شرقده ایسه علم آهنکك مبادیسندن بیله کیمسه خبردار اولمدیغی ایچون عوام‌شرقیلری باشلیجه حائز صنعت اولمقدن محدود بولنیور. بونقطهٔ نظردن شرق خواننده‌لری قرون‌وسطاده (تروومر) نامیله اوروپاده‌اشتهار ایدن مغنیلره تشبیه اولنه‌بیلور. شرقده بوقبیلدن اولان مشاهیر صرف سوق طبیعتله بیوك بر دهای‌صنعتکارانه آثاری کوسترمکده وبوسایه‌ده سامعلری اوزرنده فوق‌العاده تأثیرات روحیه ایقاعنه مقتدر اولمقده‌درلر.»

«پراسیموس حزن آلتمشلق بر خواننده ایدی. بویاشده سسنك محافظه ایده‌بیلدیکی لطافته باقیلنجه کنجلکنده — علی‌الخصوص تیز پرده‌لری اجراده — جداً سامعه‌نواز برادایه‌مالك اولدیغی آکلاشیلیور ایدی. علی‌العموم شرقیلر کبی بو ذاتك‌ده تیز نغمات اوزرنده طولاشمغه برانهماك فطریسی کوریلیور ایدی؛ اودرجه‌ده‌که اوروپاده (دوپره) وامثالی خواننده‌کانك باعث اشتهاری اولان قلبی (دو) پرده‌سنه قدر یوکسلمك (پراسیموس) ایچون سهل‌الاجرا برنغمهٔ خوش آینده حکمنده ایدی. بودرجه تیز سسلر طبیعیدرکه ارککلردن قولایلقله چیقاماز؛ بونك ایچوندرکه (پراسیموس) ده اثنای تغنیده یوزینی اکشیتیور، بوینك طمارلری قباریور ویوزی ناخوش برمنظره آلیور ایدی. پراسیموسك تغنیسنی کورنلر بونك بر خواننده‌دن زیاده یونان قدیم خرافاتنده (پیتونس) نامیله‌معروف اولان وکویا معبودلردن استمداد ایتمك صورتیله کندیسنه وقوعبولان الهام اوزرینه اسرار وخفایادن بحث ایدن راهبه‌لردن بری اولدیغنه حکم ایدرلر ایدی؛ خواننده دوستمز ایشته اودرجه مستغرق وجد وحال ایدی!»

«تەنور سسلرینك اك تیز پرده‌لرینه طوغری یوکسلمك انهماکی علی‌العموم شرق خواننده‌لرنده موجوددر. بوانهماك نتیجه‌سی اوله‌رق علی الاکثر تغنیات شرقیه‌ده اعماق روحدن قوپوب‌کلان الحانه‌مخصوص صمیمیتدن اثرقالمامقده وعادتا تغنیات‌مذکوره «باغرمق» حالنه منقلب اولمقده‌در.»

∴

«ازمیرده مقیم یونان قونسلوسی برکون اعز احباسندن برقاچ ذات ایله بنی برضیافته دعوت ایتدی. شهرك جوارنده کائن لطیف وشاعرانه باغچه‌لردن برنده ترتیب ایدیلن برضیافتده ازمیرك اك مکمل ساز طاقمی بولنه‌جق ایدی. فصلك اك مهم رکنی (قره‌بت) اسمنده برارمنی خواننده‌سی ایدی. بوآدمك طور تغنیسی پك غریب بولدم. شرقی اوقودیغی وقت کوزلرینی قپامقده، باشنی آرقه‌یه طوغری اوزاتمقده‌ایدی؛ اوحالده کندیسنی کورنلر صنعتکارك مطلقا بایلمق اوزره بولندیغنه حکم

کوزه چارپیور ایدی .
فصله داخل اولان سازنده-
رك جمعیسی کندی ذوق
وحسندن بشقه برشیئه
تابع اولمیه‌رق اولانجه
قوتیله چالیور ایدی ؛
آره‌صره ایچلرندن بری
زیاده جوشقین اولملی که
پرده پرده‌سنی آرتدیرییور
و بوانده خواننده‌لرك
سسی « آهنك نوغمسی »
اطلاقنی مناسب کوردیکم

طهرانده عثمانلی سفارتی کاتب و مأمورینیله محافظه قارق عسکرلری
Les secrétaires de l'empire Ottomane en Perse

ایدرلر ایدی . شرق خواننده‌رنی دیکلین
براوروپلی شرقیلرك ترنمات طوری تقلید
هوسنه دوشدکلرینی دون ایشکده حقیقدر ؛
اثنای تغنیده بوغازیله یاپدقلری قیوراق .
سریع الانتقال معلوده بونیجه شرق خوا-
نندهلرينك « اوده

بروفه‌ـ سیمسمه خروش اورته‌سنده بستون
بشیامر اولیورایدی . صبت شاسنده آلدیغ
معموته نظراً وکون (نوبت) و ستهلك
فاقمندن دیکدیکم اثرپ شرق موسیقیسنك
له کوریز پرچه‌رندن اولوب اسماریده تقسیم ،

ایرانده روس قارق عسکرلری ضباط و صف ضباطی
Les soldats Cazak en Perse

حسیت » دن پرده
بوغازك فوق العاده
آلاستیقی ومهتر
نفعت جرانده
اکتساب مدرسه
اینمسنی اقتضای
مهارت عد ایندی
کاربنه‌شمه‌قلیوزه
« فصل طاقملك
آهنکنده شایان
تنقید بعض جهتلر

زمان مشروطیتده مستبدلرك عدلیه‌ده طپاق یه‌مه‌سی
Les tyrans assommés dans le Palais de la justice
pendant la constitution

باش مغنیی (میسائیل میسائیدی) نك تحت اداره‌سنده بولنان هیئت مغنیه‌یی دیكله‌دیكم وقت روم كلیسا موسیقیسنك ماهیتنی بر آز آكلایه‌بیلمش ایدم. چونكه، یونانستان كلیسالرنده اثنای تغنیده خوانده زمره‌سنه داخل چوجقلرك بلافاصله « دم طوتمق » قبیلندن اولان و (ایسون)نمی ویریان اصوات مدیده و مزمجه‌سندن بوكلیسه‌ده اثر بوخیور ایدی . میسائیدی (ایسون) لری برقعده منتظمه آلتنه آلمش ایدی . مقاملك هرتبدلنده (یسون) لرده دكیشیور ولحنه مناسب بر پرده‌ده دوام ایدییور ایدی . »

« دن میسائیدی دكی وتحصیل كورمش پیشرو ، شرقی ، سیرتو ، سازسماعیسی ایمش . »

[موسیو دوقودره‌نك انالی كوستریبورکه ازمیرده دیكله‌دیكی فصل شهرمزك قرائتخانه‌لرنده دخی امثالی كوریلان معهود ایجه ساز طاقملرندن باشقه‌رشی دكل ایمش . اوروپالی‌یه شرق موسیقیسی نامنه بوله برفصل دیكله‌تیلور ایسه موسیقیمزه دائر یك فنا برفكر ویرلمش اوله‌جغنه شبهه یوقدر . قویا امید ایدرزكه دورجلیل مشروطیتمزده هرشی كبی بردوره‌ٔ ترقی‌یه كیره‌جك كبی موسیقیمز دخی لایق اولدیغی موقع مستثنایی احرازایده‌جك و بو صورتله عثمانیلر مفاخر ملیه‌لری میاننده بر موسیقیلری ایله افتخار ایده‌جك بر مرتبهٔ تكمله واصل اوله‌جقلردر .]

« ازمیرده اقامتمدن بالاستفاده روم كلیسالری موسیقیسنه دائر برخیلی تدقیقاتده بولندم. ازمیرده‌كی (آیا دیمتری) كلیسا سنك

زمان مشروطیتده مستبدلرك عدلیه‌ده طپق یه‌مه‌سی
Les tyrans assommés dans le palais de la justice pendant la constitution.

زمان مشروطیتده مستبدلرك طپاق یه‌سی
Les tyrans assommée pendant la constitution

بر ذاتدر . بیزانس موسیقیسنی احیایه موفق اوله‌ماسه‌بیله تتبعات عالمانه‌سیله شرق موسیقیسنه قیمتدار خدمات ایفا ایده‌بیله‌جکدر . مباحثاتمزده هر سوزینی بر دلیله استناد ایتدیرییور ، بلاتفکر سوز سویله‌میور ایدی . کندیسی موسیقی یه متعلق کتب قدیمه‌یی اوقومش ومع التأسف هنوز اکمال موفق اوله‌مدیغی بر اثرده متقدمین ایله متاخرین آره‌سنده‌کی اختلافاتی عریض و عمیق حدهٔ تنقیددن کچیرمشدر . نظریات موسیقیدن بحث کتب قدیمه‌نك حاوی اولدیغی خطئاتی تصحیح ایتمش وبیزانس موسیقیسنك یونان قدیم موسیقیسندن اقتباس ایدلدیکنه دائر اولان روایاتی رد ایدرك هر ایکی موسیقینك آراسنده‌کی فرقلری کوسترر بر رساله مخصوصه یازمشدر . »

« میسائلیدی ، موسیقیجه شرق ایله غرب بیننده بولنان حدفاصلك رفعندن حاصل اوله‌جق منافع بی نهایه‌یی تقدیر ایدن ذواتدن بریدر . بو مقصد حصول بوله‌جق اولورایسه شبهه‌سز درکه بوندن هر مأمولك فوقنده نتائج حسنه اقتطاف اوله‌جقدر . »

« بو آنه قدر موسیقیلری مدید بر حال توقفده بولنان شرقلیلر علم آهنك موسیقیلرینه بخش ایده‌جکی عناصر مفیدهٔ تجدد بخشادن مستفید اوله‌جقلری کبی برینه « ماژور » ودیکرینه (مینور) دینیلن ایکی مقامك توسیع افراطکارلرندن پك زیاده بیزار قالان غرب موسیقی شناسلری ده مقامات شرقیه علم آهنکك تطبیقیله میدانه کله‌جك یکی اشکال لحنیه ، ناشنیده ترکیبات موسیقیه‌یه مالك اوله‌جقلردر . »

« ازمیر حقندمکی خاطراتمه نهایت ویرمزدن اول « لاترتا » لره دائر بر قاچ سوز یازمقدن

واز كچه‌میه‌جكم . استماعی اوروپا موسیقی شناسلری ایچون حقیقی بر اشكنجه‌دن بشقه برشی اولمیان لاترنا ممالك شرقیه‌ده موجب استفاده تبعاتك منبعی عد ایدلمكه شایان بر آلت موسیقیدر .
شرقده تصادف اولنان لاترنالرك كافه‌سی او: وبا فابریقه‌لری معمولاتندندر ؛ شوقدركه فابریقه بونلری هانكی مملكته سوق ایده‌جك ایسه اورایه مخصوص ملی هوالرك نوطه‌سنی اولجه جلب ایده‌رك قوواناریته طولدیرمشدر .

فرانسه‌ده ایكن بر كون كلوب‌ده لاترناجیلره برچوق بخششلر ویرمكه مجبوریت حس ایده‌جكمی وطاعون كبی قاچدیغم بو آلت موسیقینك آرقه‌سندن ساعتلرجه سوقاق سوقاق طولاشه‌جغمی هیچ بر وقت خاطرمه بیله كتیرمه‌مش ایدم ! »

« لاترنالر بلاد شرقیه‌نك همان كافه‌سنده بولنور ایسه‌ده بالخاصه ازمیر شهری بونلرك اك چوق بولندیغی بر یردر . اساساً ازمیر موسیقیسی بول بر شهر اولوب اهالیسی‌ده ذوق وصفایه پك زیاده مائلدر . ازمیرلیلرك حقمده كوستردكلری صمیمی توجهی اونوته‌میه‌جغم . مراجعت ایتدیكم ذواتك جمله‌سندن امید وانتظا

رمك فوقنده تسهیلات كوردم . بو خصوصده حامل اولدیغم توصیه‌نامه‌لرك تأثیرندن زیاده ازمیر اهالیسنك مسافرپرورلكلرینك وعلوم وفنونه میل ومحبتلرینك دخل كلیسی بولندیغی آشكار ایدی . ازمیر ریختمنه چیقار چیقماز شهرك زنكین تجارندن بریسی بنی آله‌رق پسقپوسلك اقامتكاهنه كوتورمش ایدی مقصد سیاحتمی اكلاینجه پسقپوس براز نامزاج اولدیغی حالده دخی بنی قبول ایتمش ودرحال ازمیرك اك مقتدر مغنیلری اولان و بالاده ذكری كچن میسائلیدی ایله پسقپوسلغه مخصوص كلیسانك باش مغنیسی اولان (نیقولائی) بی چاغرته‌رق بزی كوروشدیرمش ایدی . »

رؤف یكتا بك
Raouf Yékta Bey.

« ازمیردن مفارقتله استانبوله متوجهاً حركت بولندیغم صره‌ده شرق ایمپراطورلغنك پای تخت قدیمی اولان بو شهرده بیزانس موسیقیسنك اك صحیح آثار باقیه‌سنه دسترس اوله‌جغمی امید ایتمكده ایدم .
حال بوكه بو امیدم بوشه چیقمش.

زمان مشروطیتده مستبدلرك زنجیره اورولمسی
Les tyrans en cadènes pendant la constitution

ارزو ایدیور ایدم. بو اوصافی مکملاً حائز اوله‌رق استانبولده کسب معارفه ایتدیکم ذوات میانده طور سینا مستر رئیس سابق آرخیماندریت (آفتونیدیس) و هکبه‌لی آطه رهبان مکتبی معلملرندن شاعر شهیر (تانتلیدیس) افندیلردن پك چوق استفاده ایتدم که کندیلرینه بوراده دخی تشکری بروجیه عد ایلرم.»

ایدی. چونکه فرده واقع بطریقخانه کلیسا-
سنده دیکه‌دیکم تغنیاتك صورت اجراسی هم
ازمیرده‌کی (آیا دیمتری) کلیساسنده
و همده آتنه‌ده بولنان کلیسالرك
موسیقیسندن آشنا بر درجه‌ده
ایدی. هیچ بر انتظامه تابع اولمیان
(ایسون) بر خواننده‌لرك ده
سامعینك ده حضورینی اخلال
ایده‌جك درجه‌یه واریور ایدی.»
«اجرآت موسیقیه نقطهٔ نظرندن
استانبول کلیسالرنده امید ایتدیکم
انتظامی بوله‌مقدن متولد تأسفاتمی
تعدیل ایچون کلیسا موسیقیسنده حائز
معلومات ذوات ایله کوروشمکی

ایران ملاکنك پیشلیجه مسببی شیخ فضل‌الله
Cheih Fezullah, La primière cause de la révolution d'Iran

مستبدلرك رئیسی اذربایجان حاكمی شهزاده عین‌الدوله
Aïn-ud-Devleh, le chef des tyrans et Iuge
de Ezerbaïdjan

بعضا مشروطیتجی و بعضاً مستبد خارجیه
وزیر سابقی سعد الدوله
Ex-Vezir Sadutdevlet, quelque fois
constitionel et quelque fois tyrans

ایرانك سبب محوی [illegible] و سلطنه دریشه‌سی اولان
امیر بهادر سپهسالار
Emir Béhadir Sépsel(Ir,
cause de la perte de Parse.

موسیو (دوقودره) بعده شهرمرده‌کی
تبعات موسیقیه‌سنی تفصیله كیریشیور ایسه‌ده
مقاله‌مز حجمنك عدم مساعده‌سنه مبنی خاطرات
سیاحتنك اوقسمی‌ده مقالهٔ آتیه‌یه ترك ایدلمشدر.

رؤف یکتا

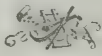

زنداوستا

١

کیجه‌قندیلی

که‌بدونك اوزرنده‌کی مینی مینی معدن طاباننده بر لمعه صالانیور، بوجك قدر سوسلو محفظه‌سنده چیزگیلر، حرفلر وار؛ آلودن مینی مینی بر دیل، کدی دیلی قدر رنکین، متحرك، اشتعالی بر ضیا یاصصیلانیور، اوزانیور، بوش، سس‌سز بم مظلم اوده‌نك هوای محفوظنده برشی آرییور، برجه مبهم، مجهول اولان برحزه یالییور؛ صوکره او چکلیکه دیوارده کولکه‌لر، جیتلکده اتکالر اوزانیور و سس‌سز برحرکت، بر حرکت دائمه بوتون کیجه اوداپی مشغول ایدییور، بوتون کیجه پرده‌لرده، لوحه‌لرده، آینه‌لرده کولکه‌لر ضیالری قوواتیور، ضیالر کولکه‌لرله بوغوشیور و بوتون بو شیلرك روحی اولان قندیل بعضاً کوچوك بر کوبك قولاغی کبی دیکیله‌رك دیشاری‌یی دیکلیور؛ بعضاً بر پاپاغان کوزی کبی طپارلاشه‌رق یان یان قارشولره باقیور . . . بر شی تجسس ایدییور و هر شی اوکا معدد او دوردقجه ئولیور، او قیمیلدادقجه یاشیور.

∴

اون ایکی ساعتلك بر محزن حیاتی سورمشده صارارمش کبی دوران کونشك صوارق رنکی پرده‌لره سوردوبورکن آزلین بر بوجك سیله قندیل سونر . بعضاً کیجه‌لری طوغوشمش اولور، صباحاین اونی سیم سیاه بولوردم . قیشین خدمتجی ، اودونلری آلولندیرمك ایچون اونی صوباه‌قویار ، صوثوق ، رنکسز اودنك اوجامد صباح حالنه بردن شوق آور جیتیردیلرله آلولرعکس ایتدیرر، اشیانك حلالرنده‌بنه لمعه‌لرکزیندیرر . یاریس آچیق پنجره‌دن باغچه‌نك بر طرفنه فیرلاتیرلر؛ اکثریا یاننده یالموبیسنه یاپشمش برده اوچی قاره کبریت واردر .

یانمش قندیللری ایچه قرمه قوپان چوچقلر النده کوروردم؛ بعضاً مینی مینی کوبکلر آغزنده اویونجاق اولور دولاشیر؛ بعضاً صولمش، ترلنمش، یاغمورلردن ایصلانمش ـ ایی یاشاویده سفیل ئولولر کبی – قیرلمش، بیورلنمش بر حالده آیاقلریمه دوقونور . اوزمان نوازشه بکزه‌ین کوچوك برضربه ایله اونی طاشلاملرك اك قویتو، اك کورونمز بر یرینه فیرلاتیرم ... ارتق اورادن چیقماز، طوپراغه قاریشیر .

∴

فقط کدی دیلی کبی یالانان، مینی مینی کوبك قولاقلری کبی دیشارلیری دیکله‌ین، قوش کوزلری کبی طوپارلاشوب اطرافی تجسس ایدن قندیللرك اومتحرك لمعه‌لرینی سوندورمك ایچون چوق دفعه یاتاغمدن فیرلارم... قاراکلق اوداارده کوزلری دیکلندیرن، بوتون مجهول شیلر کبی روحی تسلیه واخافه ایدن بر تأثیر واردر؛ روح ایسه صمه بکزه‌ین بویله برتأثیره اکثریا محتاجدر ...

١٧ مارت سنه ١٣٢٤ — آرن کوی

رفیق خالد

کولکه‌لر و حقیقتلر

١

« فانتازیه »

« ای بنم ، کنج چوجغم ، دیدی ، دها سن پك تجربه‌سز ، پك کورکیمسز ، پك خامسك ... بو بکا کوستردیکك قادین قادینمیدر ؟.. اسکی حسنلر ، اسکی قادینلر ، اونلرك انسانه القا و الهام ایتدیکی هوسلر ، آرزولر و بونلرك اذالری، رؤیالری، احتماللری حالری، شعرلری.. بوتون بونلر، حیاتی حیات یاپان ، انسانه موجودیتی، انسانلغنی اوکره‌تن سویله‌ین بوتون بونلر، بوتون او حسنلر ، اوقادینلر شیمدی نه قدر اوزاق.. بوله‌مازسك، یوق ... »

اختیار شاعر بوکریز کاهندن . بو مقدمه سندن صکره بر آز طوردی، بکا باقدی..کوزلرمده . چهره‌مده، منقوش، برظل تقدیر، دو-داقلریمك آره‌سنده، مسدود ، بر « اوت » آرایوردی ... بوله‌مدی ... بکله‌دیکنه مالك اوله‌بیلمك، اولق خولیاسیله دوام ایتدی...

— حسن ... آرتق اونی کفنله‌دیلر ، بواقلیم شعرك، ترك مملکتك ماضیسنه‌کومدیلر اوت، اولدی.. بیتدی.. بوتون هرشی کبی اوتوز اوچ سنه سوره‌ن لیل کثیف مشئومك هائل ، قاتل، ملوث، مسمم تماسیله اوده صاراردی ، اوده بیتدی، قیرلدی، اولدی. . . اول زمانده ، بویله دییه‌جکم ، چونکه پك اوزاق... اوت اول زمانده بو قبه‌نك ، بو سمانك آلتنده ، بو مبارك ، بو سخی طوپراغك اوستنده قادین وحسن یاشاردی ... قادین و حسن بو ایکی قارده‌ش، بو ایکی پری «ترك قادینی قدر کوزله» سوزنی کندیلرینه مقیاس انتخاب ایتمشلردی.. بو سوز، بو مقیاس حسن ارضك اك معمور، اك مشحون محاسن و بدایع کوشه‌لرینه قدر قدر کیتمش ، مدید بر آلقشله استقبال اولنمش قبول ایدلمشدی. فقط ، شیمدی...

— فقط شیمدی سز حسن یوقمی ظن ایدییورسکز ؟

— دوستم ، بو جمله‌نك معصومیتیله کتم ایتدیکی استهزای اسکاتی ، غرور الزامی آکلامه‌دم ظننده بولنیورسه‌کز، آلدانیورسکز.. بن‌ده سزك قدر حسنك عدم مطلقیتنی ، شخصه کوره تبدلنی بیلنلردنم .. بن‌ده سنك قدر مکان وزمانله حسنك‌ده خطوط واشکالنك باشقه-لشدیغنی اوقومشلردنم .. وینه بز بو نسبتله ،

بوتبدله حسن اولچیور، چیرکینه کوزلی تفریق ایدییور اك کوزلی بولویورز ... دونکی قدینلر، دونکی ترك قدینلری محفظهٔ ابدیه‌لرنده، مزارلرنده متحجر، مهیکل قلمش اولسه‌یدیلر سکا ایلك کوردیکم مزاری آجره «باق، دیردم، بنی و مقایسه ایت!» .. حالبوکه بوتون بومعزز وجودلر، بوکوزل قدینلر شیمدی اریدیلر، چوروديلر، طوپراق اولدیلر .. اوقدینلرکی قدین بولمق، کورمك ایسترسه‌ك فرانسه‌یه، ایتالیایه، اسپانیه‌یه طوغری باق! ... او قدینلرك اوتوردقلری، یوروديكلری، یودیكلری زمان «بنی آرزو ایدیه محکومسکز» دیدن طورلری، وضعلری واردی .. او قدینلرك کوزلرنده حشمت، سودا، خشم، شهوت بوو ... یمشدی ... اندامدلری، روشلری، کیینشلری، هرشیلری کوزلدی. فقط شیمدی .. بیشته قدینلر؛ سزه بریسفین کیبی، بریسفین دری ... کویا بربرلریله مسابقتی اولیلن . هیچ بر زمان تسب وتنلری اوقدیه‌ین بر چوق باشقه باشقه کیکلردن چیقیامش، بیاهمش قدینلر .. صوکره بونلرك وزرینه بر ارتیموقه، آلله وحشی قدینلرین ترتیامش متولر، درلر ... هپ اورته بوتر، قبسه بولر .. بوو برنده دورامه‌ین چیقیق، اولوکوزر ... کولکه حالنده بیخود شکلسز بر صورتده طوپلانمش تویلره مالك قاشلر ... کوپه‌لرکی آصیق دوداقلر ..

آیدین ولایتی ژاندارمه مکتبندن ۱۳۲۲ سنه‌سنده اکمال تحصیل ایدن افراد وضابطان ایله معلمین
Les professeurs et les officiers de l'école de gendarmerie à Aidin.

— مبالغه ...

— اوت، مبالغه، چوجغم .. اکر مبالغه اولمامش اولسه‌یدی ... بك چوق شیلرك حقیقتنی ایضاح ایتمك ممکن اوله‌مازدی ...

— بوقدر تهزیل وتحقیر کفایت ایدر ..

فرض ايده‌لم . كه اسكى
قادينلر كى قادينلر شيمدى
بولنماسين !

اسباب ؟..

— اسباب مى ؟ حالا
آكلايه‌مدك ، آكلايه‌مه‌
يورسك ؟ . دور حميدينك
ياغديرديغى باران بلانك ،
باران شئامتك « فيض
تحريناك » برقسمى : نفى ،
قورقو ، پاره‌سزلق ، اول
زمانلرده بكم ، كبرء مستثنا
بر طاقم خلق واردى ...
بونلر الڭ زياده حسنه خدمت
ايدرلردى . بونلر الڭ كوزل

مطبوعات داخليه مدير اسبقى ابو المقبل كمال بك
Ebulmukbil Kemal Bey

قدينلرى آليرر ، اونلردن
چوجق يتشديررلر ، بو
چوجقلر بويودر اونلرده
كوزللره بر لشيرردى .
اونلرده ينه كوزل يتشدير
رلردى .. بو دوات كوزل
— وجود — تحمدى ايدى .
بوتون بو حسن اعتكا
هلرى يلكز كندى محيط
اصنافرنده قلمشلردى .
اونلر . بوتون بو كوزل
— وجود — تحمدى كنج ،
كوزل مستثنا ، ظريف
جريدلر تدارك ايديورلر ،
اسمرش ايديورلر .

ملى عثمانلى تياتروسى هوسكاران جمعيتى
Troupe Nationale Ottomane Société d'amateurs

برمدت صوکره آزاد ایله باشقه‌لرینه ویریبور-
لردی . بویله‌جه ، یواش یواش ، بر اصطفای
طبیعی نسلدن نسله طوغری یوربیوردی ..

— صوکره ؟.

برده اوزمانلر آز پاره ایله بر چوق رفاه
زمانلری ایدی ... هرکس مطیع متوکل ،
آزه قانع یاشـایوردی . صوکره اوتوز سنه‌لك
دورهٔ شئامت باشـلادی . گوزل — وجود —
تحمللری طشره‌یه تبعیـد ایدلدی . یرلرینه
شکلسز ، قیافتسز ، بیچمسز ، قابا صابا آدملر
اقامه ایدلدی . بوصـورتله اصطفای طبیعی
بالطالاندی .. اسکی حسن — حرارتی وجود
دوشکونلریله، دنائت — خرکله‌لریله املا ایدلدی.
استانبولك قبیسنده بوجاغنده، اوته‌سنده بریسنده
سرایت نفی وتبعیددن قورتیله‌بیلنلرده قورقولی،
صرعه‌لی، سفیل ومضطرب حیاتلر مناسبتندن
مریض، قیریق‌دوکوك موجودلروجوده کتیردیلر..

سیاه بر ابراخافه یلدیزك اوزرندن بوتون
ممـالك عثمانیه‌یه طوغری اوزانیور ، هر قلبه
آغیر برخوف واضطراب چوکیوردی، یلدیزك
دسـت اهانتی ازدواجلره قدر قاریشـیور ،
ظریف وجودلری ، گوزل قادینـلری طاش
وجودلرك آغوشنه ، قیمت بیلمز اللرك ایچنه ،
چاتلاق سـیاه دوداقلرك بوسـه‌لرینه ترك
ایدیبوردی .. طبیعی قادین کندینه قوجه
دیبه یلدیزدن کوندریلن بوهدیه‌دن ایکره‌نیور.
و صوکـره بوغثیان شهوتدن چوجق یعنی
جانوار تولد ایدیـور ... یلدیز خطیئـات
ومعاصیـنی ، فرض محال اوله‌رق نادم وپشیمان
کریان وپریشـان بکا اعتراف ایله عفو طلبنده
بولنسه‌یدی ... هرشیئی عفو ایدردم . یالکز
بونی، امحای حسنی عفو ایتمزدم ..

— شاعرلك ....

— اوت ، بویله ... بن قادینی وحسنی
چوق سـومرم ... طوریکز. اونوته‌جقدم :
بیلیرسـکز ، که ترك نسلنك گوزللشمه‌سنه الك
زیاده خدمت ایدن چرکس قادینلریدر ..
چرکسلر قافقاسیادن، یویوکسك، قارلی مملکتدن
هجرت ایتدیلر .. بزاونلره بورادهٔ موطن، مقر
اولمق اوزره باطاقلقلی وادیلر ، چوقور اووالر
کوستردك .. برچوقلری اولدی ؛ برچوقلری
صاراردی، صیتمه‌لندی . حسنندن غائب ایتدی،
بوزولدی .. ایشته بویله‌جه اونلرك‌ده معاونت
اصطفاسندن محروم اولدق . بوحاله، بوجانوارجه
گوزللر دورینه کلدك .. ایشته، عزیزم، ایشته
کنج دوستم بوسببلر ، بوعوامل اجتماعیه تحت
تأثیرنده اسـکی حسـن ، اسکی ترك — حسنی
نابدید اولدی .. آه بواوتوزاوچ سنه! تاریخك
بومدهش قورقولنی ! نه‌لر، نه‌لر قاچـیرمادی ،
نه‌ذکالر ، نه‌ترقیلر ، نه‌اثرلر اوچورمادی! فقط
بوسفالت‌حسنیه، بو.فالت‌حسنیه نی‌یتیریبور ..
اوح ! قادینسزلق وحسنسزلك .. آکلادکمی ،
شیمدی ؟..

— اوت ...

وقلباً دیدم، که « هایدی‌اورادن اسکی قافا،
اسکی اوبونجاق، یکی بوناق !.. سن‌بویله‌فرض
وتخمین ایت !.. فقط امین اول ،که بوراده ،
بومحیط ایچنده بنم‌ده حسنم وسودیکم وار ..
باشقه کنجلرك‌ده ....

٢٧ نیسان ١٣٢٥ — شهاب‌الدین سلیمان

عشقمك أك كوزل دقیقه‌لری

— ۲ —

اقشام، ینه برخسته قادین حزن غریبی !
سیسلرله اوزاق داغلرك اشكالی سیلندی...

بن تارلالرك سینهٔ سبزینی ایچندن
مغلوب تخیل، متفکر كیدییوركن

صحراده اوزانمشدی بوتون كولكه وأسرار؛
بر بلدهٔ خولیا كبی غیب اولدی افقلر ...

برمائی جبنلك كبی یوللرله مزین،
انمشدی بوتون قیرلره بركولكه خفیاً ..

لیل اولدی نم وحدت روحمله ملاق،
یوكسكده كواكب متبسم وجلی‌دی .

بروهم تبدله محیطاته باقندم :
خوقده كولن اینجه هلالی سنی صاندم ...

ای‌سن، أوت ای‌سن‌كه بوصحراده كچن‌یاز
برجنت خاكی‌ده یاشاتدك بنی ممتاز؛

برجنت خاكی‌كه هراقشام برالهه
آی یوكسه‌لیوركن كوروتور یول اوزرنده؛

برقنفشهٔ شعر حریریله كایردی؛
لكن نه قدر اینجه، اثیری، نه‌شعردی ...

مخمور امل، كولكه‌لی كیرپیكلری‌الماس
انظارنی ایچمش كبی خولیالره دمساز؛

عكسیله آیك رنكی بیاض بركله بكزره
تمثال محبت كبی شفقتله كولومسر ...

بزقول قوله تنهاجه بوقیرلرده كزردك
اولمش كبی ارزو ایدیلن هرشیه مالك .

باق ایشته بوكون قالدی اولیل ابدیدن
برخسته قمر، برده بوروحمده‌كی شیون،

تحسین ناهید

پارس قونغره‌سی

Le congrès de Paris

طهران سفارت عثمانیه‌سنده بولنان ملتجیلردن بر قسمنك سفارت داخلنده آلنان رسملری

Photographie représentant les Perses soumis à la protection Ottomane, prise à l'ambassade Ottomane, à Tehran.

تمثال عشق

— كوجوك حكايه —

قاهره‌دن اسكندريه‌يه قدر عين واغون داخلنده ، بوتون بر سياحتى قارشى قارشى‌يه ، يكديكرمزه حتى بر كلمه سويله‌مه‌دن تعقيب ايتدكدن صوكرا نهايت بزى واپورده‌ده عين قامارادە برلەشديرن تصادفك بر يادكار لطف وتسامحى اولمق اوزره قبول ايده‌بيله‌جكم بر انكليز دوستمله صالونده اوطورركن كوكرته‌نك بر محشره بكزه‌ين ازدحامى آراسنده ، بوتون سسلرك فوقنده يوكسه‌لن شوخ قهقهه‌لرله بو غلبه‌لكك فوق‌سرنده اوچوشان قادين سسلرى ؛ ايكمزده‌ده بويكى كان يولجيلرى كورمك ايچون بر احتياج تدقيق اوياندرمشدى بو آناده انكليز دوستم ؛ سيماى مطروشى اوزرنده ، او دقيقه‌ده ترسم ايدن خطوط ابتسام ايله متقلص دوداقلرينى غريب برشيوهٔ بيانه‌ترفيق ايده‌رك:

— غالبا بزه رفاقت ايتمك شرفندن محروم اولمق ايسته‌مه‌ين زمره‌لردن برى . . . ديدى ، وقاپى‌يه دوغرو ايلريله‌دى ، بن ده كوله‌رك تعقيب ايتدم . . .

كوكرته ، حركت زمانلرينه مخصوص بر فعاليت ايچنده ، اوته‌يه برى‌يه قوشوشان انسانلرله دولو ايدى . اشيا نقل ايدن حماللرله برر ايكيشر كلن يولجيلر ؛ بوراسنى غير قابل مرور برحاله كتيرمشدى . نهايت ، يول اوزرنده موقتاً شورايه‌بورايه براقيلان صنديقلردن ، چانطه‌لردن ايلريله‌مك قابل اوله‌مايه‌جغنى اكلايارق ديكر جهتدن تراسه‌يه چيقمغى دوشوندك . بورادن اطرافى دها ايى تدقيق ايتمك ممكندى . . .

شمدى ، كوپيشته‌يه دايانمش ؛ بر قسمى ، هنوز رختمده اشيا نقليله اوغراشان يولجيلرى سير ايديوردق . ايچلرنده ظريف تواتلريله شيق ماداملر ؛ بياض پيكه البيسه‌لرينك قيصه اتكلرى آلتنده دولغون باجاقلرى كورونن كنج قزلر واردى . انكليز دوستم ، اودقيقه ايچون هويت جديه‌سندن همان تجرد ايديوره‌رك بوتون تكالف مناسباتى بردن سيليورن بر صميميتله :

— اكر . . ديوردى . بونلرك هپسى يولجى ايسه قرانتينه مدتنك اون كون دوام ايتمسنى تمنى ايدرم . . .

صوكرا بر آز اوته‌ده بر دليقانلى ايله كيم بيلير ؟ نه‌يه دائر كوروشن بر اختيار مادامى كوستره‌رك علاوه ايديوردى .

— ١٠ تموز ٣٢٢ —
« أمين بلنده »

— يالكز، بونكله سياحت ايتمك بدبختلغنه تحمل ايده‌م . . .

بونلردن باشقه قسم قسم آرابالرله، اوتوموبيللر؛ شوراده بوراده حلقه‌لر تشكيل ايده‌رك بربرلريله كوروشنلر؛ واپورك حركتنى كورمك آرزوسيله ريختمك كنارنده بيريكنلر؛ بوتون بو ازدحام آراسنده كنديلرينى تشهير ايتمك ايچون بياسه ايدنلرله بياسه ايدنلرى كورمك ايچون دولاشانلر واردى. وبز، بونلرك آراسنده شايان تدقيق سيمالرله مزين تواليتلرى؛ بويله قارشيدن سير ايتمكدن بويوك بر ذوق آلارق ايچلرنده، بالخاصه بزه رفاقت ايده‌جك اولانلره دقت ايديوردق. فقط واپوره كيروب چيقانلر آراسنده بونلرى تفريق ايتمك قابل اولميوردى بعضاً بركشى‌يى تشييع ايتمك ايچون كلنلر؛ بوتون بر صالونى اشغال ايتمك ايچون كفايت ايده‌بيلردى. يالكز، باشلرنده قاسكه‌تلرى اوموزلرنده ميني ميني ظريف دوربين چانطه‌لريله كنديلرينه بر سياح سوسى ويرن كنج مادمازه‌للر واردى‌كه بونلرك يولجى اولدقلرينه شبهه ايتميور وبر قوهٔ استدلاليه ايله ديكرلرى حقنده‌ده آز چوق صحيح حكملر ويره‌رك صالونمزده اونلرده بر موقع حاضرلايوردق. انكليز دوستم؛ بو خصوصده بر آز مشكلپسند داورانيوردى. حتى‌يكرمى بش ياشندن يوقارى اولانلرى، اكر پك كوزل دكلسه رفاقته قبول ايتمكده تردد ايديورى . . .

شمدى جاده‌لردن فوج فوج ريختمه دوكولن خلق؛ ديكرلرينه التحاق ايتدكجه صيقيشيورلر وبو غلبه‌لكدن استفاده ايدنلر؛ جرأتلرينى بر آز دها ايلرى‌يه كوتورمكده كوچلك چكمه‌يورلردى. بو اثناده واپورك ايكنجى دوودوكى؛ بو شهر معظمك غلغلهٔ حياتى آراسنده، بر انعكاس هواجاك ايله يوكسلدى. حركت زمانه ياريم ساعت قالمشدى. آرتق هر كسده بر استعجال اويانيور... برطرفدن كلن يولجيلر؛ وقت غائب ايتمه‌دن قامارالرينه شتاب ايديورلر.. وصباحدن برى قيزغين بر كونش آلتنده چاليشمقدن عضلاتنه درين بر تعب كلن عمله‌ده دها فضله بر فعاليت كورولويوردى. برطرفدن آنبارلره اشيا ايندريليور.. ديكر طرفدن آرابالرله جسيم باليالر نقل ايديليور.. وياواش ياواش يكديكريله وداعلاشمق زماننك تقرب خلوليله قلبلرى چاريغه باشلايانلر؛ اوزون اوزادى‌يه عين موقعده اوطورمقدن منع ايدن بر دورامامزلقله كوكرته‌ده اوته‌يه برى‌يه كزينيورلردى. صالونده بربرر بوشالان بيرا شيشه‌لرينه آرتق نهايت ويريليور.. قدحلرنده‌كى صوك جرعه‌يى اكمال ايدنلر ايكيشر ايكيشر ديشارى‌يه چيقيورلردى. انكليز دوستم؛ بوتون بو تراسه‌يه طوپلانان خلق آراسنده، الك‌زياده نظر دقتنى جلب ايدن بر قزله بر دليقانلى‌يى ارائه ايده‌رك:

— مطلقا ايكى نشانلى.. ديدى. دمندن برى دقت ايديورم. كوزلرينى بر دقيقه بربرلرندن آييرميورلر. . .

بو، بنمده نظرمه چارپيوردى. اونلرك بربرلرينه يقين دورشلرنده يكديكرينى جذب

ایدیـیور ظن اولونان اویله بر حال واردیکه بو ایکی کنجك ، بوتون موانعی حکمسز براقان بر مسخوریت ایچنده ، یکدیکرینی چیلغین بر عشـقله سه‌ودکلرینـه دلالت ایدیـیوردی . دلیقانلی ؛ اونی ، ممکن اولابیلدیکی قدر کندینه چکه‌رك ، دوداقلری همان کنج قزك صاچلرینه تماس ایده‌بیـله‌جك بر صوقولغانلقله اوکا بی شبهه ، روحنك آلملرندن ، اونلری بربرلرینه

بللی ایتمکدن چکینتلره مخصوص بر عزم ایله نفسنی جبر ایدیشلری واردیکه اونی روحاً پك متأثر کوسته‌ریور و آغلامه‌مق ایچون دیشلریله مینی مینی بیـاض بر مندیلك کنارینی ایصیریوردی . وابورك اوچنجی دودوکی ؛ بوتون بو یوزلرجه خلق آراسـنده عظیم بر تلاش اویاندیرارق انعکاس ایتـدی . شمدی بربرلریله وداعلاشـانلر ؛ برر برر عودت

شاهك عموجه‌سی وقتیله بدوی اولوب استبدادی اداره ایدنلردن نائب السلطنه
Naib Essaltanes, l'oncle de roi de Perse, l'un des proclamateur de la tyrannier de Perse.

شاهك برادری اولوب تابعیت عثمانیه‌یه دخالت ایتمش اولان شعاع السلطنه
Chudja Essaltana, Frère de roi de Perse, qui a été soumis sous la protection Ottomane.

بر مدت ایچون منحسر براقاجق اولان بو افتراقك تأثرلرندن ، آجیلرندن بحث ایدرکن او ، کوزلرینی ایندیرمش سـکوت ایدییور و قولاغنك دیبنده لطیف زمزمه‌لرله روحنه درین بر حزنك رقتلرینی سه‌رپن بو توحات سـودایی صانکه قطره قطره ایچه‌رك شمدی طاشمق ایسـته‌ین بر احتیاج بکا ایله سینه‌سی دولیوردی . کنج قز ، همان آغلایاجقدی . فقط بوتون طورلرنده تأثرلرینی اطرافنده کیلره

ایدییورلر و یکدیکرلرینك اللرینی تکرار تکرار صیقارکن هنوز بیتمه‌ین مصاحبه‌لرینی اکمال ایچون جمله‌لر اوزرنده صانکه قوشارق تودیع ایدیله‌جك دها برچوق شیئلر تخطر ایدییورلر.. بعضیلری بر چوق شیئلر سویله‌مك ایسته‌دکلری حالده او آنده کلن بر هیجانله بر شی سویله‌یه‌مه‌مکدن بونالارق کوزلرنده بر ایکی قطره یاشله ساکتانه آریلیورلردی . . .
وابوری غائب ایتمکـدن قورقارق نفس

نفسه قوشانلرله واپورده قالمق اندیشه‌سیله
عودت ایتمکده استعجال کوسترنلر ؛ بربرلرینه
قاریشیورلر و کیمنک تدارکات سفریه‌سی ایچون
اوته‌یه بری‌یه داغیلان مرتبات ؛ کوکرته‌ده
بیریکن آهالی آراسنده وظیفه‌لرینی ایفایه غیرت
ایدیورلردی . . .

بر آز صوکرا ، واپورده یولجیلردن باشقه
کیمسه قالمامش ؛ اسکله‌لر آلنمش ایدی . شمدی
سیاحتدن فراغت ایدرك تکرار برلشه‌جکلر
و بر دها آیرلمیه‌جقلردی . قوماندانك بر
اشارتیله یالامارلر چوزولدی . و او دقیقه‌ده
لیمانك ساکن صولری ؛ بو جسیم تکنه‌نك
قصرندن فیشقیران بیاض کوپوکلر آراسنده
بر آن ایچنده حاصل اولان مدهش کردابلرله
بربرینه قاریشارق اوراسنی ، بر آنده توسع
ایدن بیاض بر دائره ایچنده احاطه ایتدی .

عدلیه وزیری نظام الملك
Ex-Ministre de la justice
Nizam Elmulk

شاهك برادری اولوب روس ضابطه‌سی تحت
ترصدنده ایکن فرار ایدن سالارالدوله
Saadoullah, frère du roi de Perse, qui prit
fuite par les maines de soldats russe.

هر کس ؛ کوپشته‌لرده ، ریختمده‌کی خلق ایله
تعاطئ سلام ایدیورلردی . دلیقانلی ؛ آلتنده
بیاض برمندیل ایله نشانلیسنی تشییع ایدرکن
او ، نهایت ضبط ایده‌مه‌ین بر شهقهٔ بکا ایله
خچقره خچقره آغلایور و دلیقانلینك ، اوکا
مقابله ایدن کوز یاشلری ، بو ایکی روحی
بربرینه دها زیاده ایصیندیران بر اشتیاقله
یاقلاشدیریوردی . اکر ممکن اولسه ، کیم
بیلیر ؛ نصل بر مجبوریتله اجرا ایدیلن بو
واپورمز، یاواش یاواش ریختمدن آیریلیوردی.
بو آنناده دلیقانلی ؛ مینی مینی مندیلیله کندیسنه
صوك سلام وداعی کوندرن سوکیلیسنه
سسله‌نیوردی :

— رجا ایدرم شارلوت . . مواصلت ایدر
ایتمز تلغرافی اونوتمه . . . او ، باشیله مقابله
ایدیور و آرتق تحقق ایدن بو افتراقك یأس
ماتمیله بوتون وجودی صارصیلارق آغلایوردی.
دلیقانلی ، نهایت کندیسندن اوزاقلاشان بر

سعادتك آرقەسندن اوزون اوزون باقنه تحمل ایدەمیەرك اورادن آیرلدی . وغلبەلك آراسندە غائب اولدی .

شمدی کیتدکجه زیادەلەشن بر سرعتله ریختیمدن اوزاقلاشیوردق. چهرەلر،عادتا فرق ایدیلەمیەجك بر شکل آلیورو آرتق تفریق ایدیلەمه‌ین باشلر اوزرندەدالغالانان بیاض‌مندیللر، مینی مینی کله‌بکلرك طیران هوائیسنه شبیه بر تباعدله بور بور سیلینیورلردی . ایچ لیمانك مدخلنی دوندکدن صوکرا ریختم ، آرتق کورونمیوردی . ایکی طرفزده بور صنف تشکیل ایدن‌کیلری، واپورلری بور بور آرقەده براقارق کچدك . قنارك اطرافنده کنیش بر خط منحنی رسم ایتدکدن صوکرا انکینلره دوغرو آچیلمغه باشلادق. بر میل‌قدراوزاقلاشمشدقکه واپورمز بردن‌بره‌دوردی. هر کس ، نظرلرنده برمعنای اندیشه ایله توقفمزك سببنی اکلامق ایچون اطرافه قوشوشدیلر . صوکرا اکلاشیلدیکه قلاغوز اعاده ایدیور.بر دقیقه صوکرا تکرار حرکت ایتمشدك . شمدی یولجیلر ، بور بور موقعلرینه چکلیورلر و کیتدکجه اوزاقلاشارق نهایت ماوی برسیس طبقەسی آلتنده یاواش‌یاواش غائب‌اولان ساحلی سیر ایتمکدن یورولان نظرلره بوتون یابانجیلقلری بر آن ایچنده ازاله ایدن بر السیتلەبربرلرینه‌توجه‌ایدییوردی.اوتەده بریده، بربرحلقەلر تشکیل‌ایتمش‌عائلەلرلەیلکن صندالیەلر اوزرنده غزتەسنی ، کتابنی اوقویان موسیولر؛ دالغین نظرلریله ، ساحلك سیسلری آراسنده اوزاقلاشمش بر خیالك خطوط موهومەسنی آرایان کنجلر واردی . شارلوت؛ بوصاریشین وکوزل قیز...او،حالەسینەسنده خفیف اختلاجلرله اغلایوردی . وبن ، اونی ، بویله متأثر و آغلایورکوردکجه قلبمده‌درین بررقت دوییور واوکا روحمك بوتون صمیمیتلریله آجیوردم . کیم بیلیر ؟ بربرلرینی نەقدر سەویورلردی!... ذهنمده بو دوشونجه ایله ، اونك ، احتمالکه اوزاق بر یردن خسته خبری کلن پدرینك کنار فراشنه قوشارکن بریده ترك ایدیلن نشانلیسنك یأس‌افتراقیله صیزلادیغنی تحیل ایدییور وحیاتك بعضاً پك غدار بر تصادف عنف‌وقهری آلتنده أزیلن کنج قلبلرك مرارت مأتمیله روحمده أليم بر تأثر دوییوردم . همان کیدوب اونی تسلی ایتمك واونکله برابر بنده آغلامق ایسته‌دم . فقط او اثناده انکلیز دوستم ، قولمه کیرەرك بنی صالونه قدر سوروکلەدی . . .

صالون ، همان خنجا خنج دولو ایدی . یالکز برنجی موقعده یوز اللی قدر یولجی واردی. بونلرك بر قسمی، وبادن قاچیورلردی، بعضیلری‌ده برمعتاد یاز موسمنی ممالك معتدلەده کچیرمك اوزره صیفیەلرینه چکلیورلردی. بونلر میاننده قادینلر اکثریتی تشکیل ایدییوردی . انکلیز دوستم ، الك زیاده بوندن ممنون اولەرق سیاحتمزك پارلاقلغی حقندەکی دوشونجەلرندن بحث ایدییوروصالونی دولدوران بوتون بوکنج سیمالر آراسنده انتخاب ایتدکلرنی بور بور ارائه ایدەرك تنقید ایدییوردی. بر آز صوکرا یمك قامپاناسی چالندی . هپمز ، یمك صالوننده برلشمشدك . صوفرانك اطرافنده طوپلانان

چهره‌لر آراسنده، یالکز شارلوتك سیماسی اکسیکدی. بوکا دقت ایتدیکم زمان بردن قلبم چارپدی. او، نیچون کلمه‌مشدی؟... بوسؤال، ذهنمده بر نبضان آتشین یاشیوروثانیه‌لرکچدکجه کسب اهمیت ایده‌رك ذهنمی اشغال ایدیوردی. یوقسه خسته‌میدی؟...

یوقاری چیقدیغم زمان اونی، صندالیه‌سنك کنارینه دایانمش، حالا ایچین ایچین آغلایور کوردم. وقلبمده درین بر تأثرله بر از اوته‌ده برقانایه‌یه اوطوردم. بنی کورر کورمز کوزلرینی سیلدی. وباشنی دیکر جهته چه‌ویره‌رك اوزاقلره دالدی...

انکلیز قرالی یدنجی ادوار
S. M. EDOUARD VII
Roi du Royaume Uni de la grande Bretagne
et d'Irlande et Empreur des Indes

کونش، افقه یاقلاشمش؛ یاواش یاواش غروب ایدیوروواورادن فیشقیران بر برکان آتشین ایله آفاق طوتوشیور کیبدی. کونش، آلچالدقچه دکزك لاجورد صولری اوزرنده، اوته‌یه بری‌یه قاچیشان ضیا پارچه‌لری صانکه بردبرد اریه‌رك سونیور وافقه دوغرو امتداد ایدن بوصفحهٔ زرین اوزرنده، سمانك انعکاسات الوانیله‌دالغالانان رنکارنك تولترك ایپك اتکلری اوچوشیور وبوتون آفاق پنبه برغبارله دومانلانارق سیسله‌نیوردی. بر دقیقه صوکرا کونش باتدی. واطراف یاواش یاواش قویولاشان کولکه‌لرله قرارمغه باشلادی. کنج قیز، حالا او وضعیتده دوریوردی. قلبمده بر اذا ایله اورادن قالقدم؛ بر آز آیاریلمدم، دقت ایتدمکه آغلایور...

* * *

بوتون کیجه‌یی ساکن بر دکزله کچیردکدن صوکرا، صباحه قارشی خفیف بر شمال روزکاریله قابارمغه باشلایان دالغالر؛ کیتدکجه زیاده‌له‌شن بر صالنتی ایله واپورمزی صارصمغه باشلادی. دکزدن متأثر اولانلر؛ برر برر قامارالرینه چکیلدیلر. حتی کوپرته‌یه دایانارق بر آز اول کمال اشتها ایله ییدکلری یمکلری چیقارانلر اولدی. انکلیز دوستمله بن، بك چوق دکز سیاحتی یاپمش اولدیغمز ایچون بوتون بو معده‌لری بوزولانلره لاقید، دولاشیوردق. برچوقلری صالونده قاناپالرك اوزرینه اوزانمش یاتیورلر وبو خسته‌لغه مصابیتدن قورقانلر؛ لیمونا طه‌لرله، آتلرله معده‌لرینی تداوی‌یه چالیشیورلردی. او آرالق آشاغیکی صالونده بر سس ایشیدلدی:

— آمان، دوقتور چاغیریکز.. دوقتور...

بونی متعاقب مردیوه‌لردن سرعتله بر کنج
چیقدی . أندیشه‌ناك :
— کنجك دوقتوری زرده ؟ . . بر ماد.
مازه‌ل بابیلیور . . .
بابیلان مادمازه‌ل شارلوت ایدی . هیمز،
تداویسنه شتاب ایتدك . بر دقیقه صوکرا ،
دوقتوره کلدی . دلیقانلی ، آیاق اوزرنده

— کوریورمیسك ؟ . . دییوردی .
مناسبتلر ، دائما بویله وسیله‌لرله باشلار .
ایسته‌رمیسك ؟ یارین ، بو خسته قزله بو
انسانیتکار دلیقانلی ، بربرلرینه اعلان عشق
ایتسینلر . . . هم نجه بو ، محققدر . . . بن
اعتراض ایدییوردم . هیچ بو ، قابلمیدی ؟
بر کون اول آغلایارق آیرلدیغی بر کنجی بر

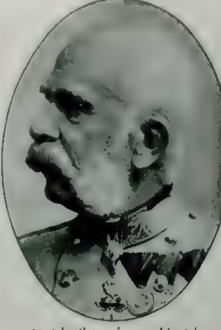

اوستریا ایمپراطوری برنجی فرانسوا ژوزف
S. M. François-Joseph I. Empereur d'Autriche et Roi de Hongrie

ایتالیا قرالی اوچنجی ویقتور امانوئل
S. M. Victor — Emmanuel III Roi d'Italie

دولاشیور وقامارارسندن کتیردیکی قولونیا ایله
مادمازه‌لك قوللرینی اوغیوردی . بر آز صوکرا ،
خسته کوزلرینی آچدی . أترلر قوقلادلدی .
قوردیالار ایچیرلدی . وکنج ، خسته‌نك اطرا.
فنده دولاشه‌رق بوتون غیرتلریله اونك تداویسنه
چالیشیوردی . . .
انکلیز دوستم :

کون صوکرا اونوته‌بیلمك . . . و صوکرا بر
دیکریله سه‌ویشمك . . . بو ، ممکن دکلدی .
بن ، بونی سویلرکن دوستم ، کولیور و :
— کوریورمکه سن پك تجربه‌سز بر
کنجسك . . . دییوردی .
اقشامه دوغرو فیرطنه کسب سکونت
ایتمش وصباحدن بری قامارالرنده بایغین

یاتانلر ؛ بور بور دیشاری‌یه چیقمغه باشلا-
مشلردی . شارلوت ، آرقه‌سنده قالینجه بر
مانتو ایله تراسه‌ده آغیر آغیر کزینیور ویاننده،
دلیقانلی‌یه یاواش یاواش بر شیلر اکلاتارق
کولومسیوردی . او دقیقه‌ده دوستمك ادعاسنی
تخطر ایتدم . عجبا حقیقةً یاکلشمیدم ؟ . . .
فقط اونك ، خسته‌لغنده کندیسنه دست‌معاونتنی

اوکنه کیده‌رك دمیرله‌دك . شمدی هر کسده
بو بش‌کونی نصل کچیرمك لازمکلدیکی حقنده
تصورلر واردی . بریسی ، کتابنی اوقویور ؛
بر دیکری ، بو اوزون یازکوننك جان‌صیقیجی
ساعتلرینی اویقو ایله کچیرمکی دوشونیور ؛
اورته یاشلی بر مادام ، بر دانته‌لانی اکمال
ایچون ایش طاقلرینی حاضرلایور ؛ بر موسیو

ژاپونیا ایمپراطوری موتسوایتو
S. M. Mutsuhito
Empreur du Japon

روسیه ایمپراطوری ایکنجی نیقولا
S. M. Le Tzar Nicolas II
Empreur et autocrate de toute la Russie

اوزاتان بر دلیقانلی ایله کزمه‌سندن نه
چیقاردی ؟ . . یانسه کلدیکی زمان قوغاجق
دکلدی یا . . .

ایرتسی کون کونش دوغارکن بیره‌یه
مواصلت ایتمشدك . بوراده بش کون قرانتینه
بکله‌یه‌جکدك . دوغرودن دوغرویه بیره‌نك
غربنده‌ کوچوك برحوض داخلنده، ترسانه‌نك

آلده اولطه‌سیله بالق طوتمغه چالیشیور ؛
انکلیز دوستم ، هر شیدن زیاده کنج قزلرله
مشغول اولمنی ترجیح ایدیوردی . واو درجه‌ده
اکله‌نیوردقکه بویله‌جه کچن کونلرك تمددی ،
بزی بالعکس ممنون ایده‌بیله‌جکدی . . .

بر کون ، انکلیز دوستم ؛ سیاسنده ،
فکرلرنده ثبات ایدنلره مخصوص بر تبسم

اطمئنانله یانمه کلهرك :

— کل باق.. دیدی. ادعامده یاکلیورمی یم؟..

یوقسه اصابتمی ایدییورم ؟ . .

ابتداء بن نه دیمك ایسته‌دیکنی اکلامامشدم. صالونه کیردیکم زمان درحال انتقال ایتدم . شارلوت، پیانو چالیور؛ دلیقانلی، اونك اوموزندن صارقه‌رق نوطه مجموعه‌سنك یاپراقلرینی چه‌ویرییوردی . فقط بوندن نه چیقاردی ؟ . . . دوستمه دوندم و :

— بنده اویله ظن ایدییورمکه سز، پك بدبین بر تجربه‌کارسکز. . . دیدم . او ، ینه کولیوردی . فقط زمان کچدکجه بنده دوستمك فکرینه اشتراك ایتمکه مجبور اولمشدم. شارلوتی، همان دائما تنها بر کوشه‌یه چکیلمش ؛ دلیقانلی ایله کیزلی کیزلی قونوشورکن کوریوردم . صوکرا بر کیجه ، تصادفاً کورولمش بر وقعه؛ بو شبهه‌یی تأییده کفایت ایتدی . صالونده چایلرمزی ایچدکدن صوکرا، دوستمله کوکرته‌یه چیقمش؛ قرك سرین ضیالری آلتنده کزنیوردق . صاغ طرفده‌کی قوریدوردن کچرکن آچیق بر قامارادن خفیف بر فیصیلتی ایشیده‌رك او آنده قلبمزه کلن بر شبهه ایله اوراده دوردق. اونلر بزی کورمه‌مشلردی. بو اثناده انکلیز دوستم؛ قولاغمه اکیله‌رك :

کوردنمی دیدی ؟ . . عشق، دائما بویله‌در. بو کون سزك ایچون چارپان بر قلب ، یارین ؛ بر باشقه‌سنك خولیای وصالیله پرخلجاندر . عشق، واردر. فقط حقیقی عشق؟ اصلا . . .

دوستم بوراده، محاکه‌سندن امین بر فیلوزوف حکم قطعیسیله لاقیردیسنی کسمش ؛ و بن ، شو فلسفه ایله نظرمده بردنبره آلچالان عاشقلره؛ بربرلرینی الداتان انسانلره قارشی درین بر خصومت دویمشدم . . .

حقیقتاًده اویله اولدی. استانبوله مواصلت ایتدیکمز کون، کنج قیزله دلیقانلی؛ والیسلرینی بر آرابه ایله اوتله کوندره‌رك کندیلری‌ده قول قوله کیم بیلیر ؟ نره‌ده بر کوشهٔ سودا ارامغه کیتدیلر . احتمال‌که شارلوت ، نشانلیسنه چکه‌جکی تلغرافی بیله اونوتمشدی . . .

— بیوك آدا —

جمیل سلیمان

نیروانا

« کیجه یاریسی . بلکه داها کچ بیله .
اچ اچه ایکی یاتاق اوطه‌سی . صحنه‌یی تشکیل
ایده‌نی قادینه مخصوص . قویو قیرمزی آباژورلو
بر آل لامبه‌سیله نیم منور . اوته‌کی ایکی قانادی
آچیق قاپولریله بوراده‌کی کوچوك لامبه‌نك
ضیاسندن همان هیچ حصه‌مند اولمیور .
کاملاً ظلمت ایچنده : یالکز آینه کبی لاکه
قاپولا و دولاب کبی پارلاق بر طاقم اشیا
دیشاریدن عکس ایدن خفیف ضیالرك یاردیمله
موجودیتلرینی حس ایتدیره‌بیلیورلر . فقط
بریکی اوداده هر شی کافی درجه‌ده نظری
اوقشایور . بوراسی بوتون ظرافتی ، بوتون
نفاستی ، ذوقی ، شعریله بر قادین — یاتاق —
اوداسی . »

« مهربان : یکرمی اوچلك دلبر بر کنج —
قادین . کیجه‌لك حالیله . ماصه‌سنك باشنده
کتاب اوقور . فقط ذهناً پك مشغول ؛ پك
دالغین ؛ پك عصبی کورونور . کوزلری بعضاً
غیر معین بر نقطه‌یه دالوب قالیر . بعضاً تلاشله
آیاغه قالقار قاپونك آرالغندن دیشاریسنك
سکوتنی دیکلر ، صوکره ، یرینه عودت‌ایدوب:
« یوق . ینه کلیه‌جك . ینه کلیه‌جك آمان
یاربی ! » طرزنده بر طاقم شیلر سویلیه‌رك
دوداقلرینی کمیریر . »

« ناکهان بر آیاق صداسی ، قادین دقتله
دیکلر . ایچریکی اودانك قاپوسی آچیلیر .
اولدوقجه بویوك بر کورلتو ایله قارانلغك
ایچنده بر کولکه دالغه‌لانیر . بو کولکه تا
آرا قاپونك اشیکنه یاقلاشیر . او زمان اوراده
یکرمی‌بشلك ، صولغون بکزلی درین و یورغون
نظرلی بر کنج تجسم ایدر : مهربانك قوجه‌سی:
نجدت . »

نجدت (قاپونك اشیکنده ایچری‌یه کیروب
کیرمه‌مکده متردد) : — اوو ! . . سن بو
ساعتده اویانیق ؟ ! . . لکن نیچون ؟ . . یوقسه
ینه بنی‌می بکله‌یوردك ؟ . .

مهربان . — خایر نجدت ! . . سنی دکل ،
سنی دکل . اوقویوردم ، بکله‌یوردم .

نجدت : — اوقویوردی‌می ؟ ها . . . أوت ! . .
او بعضاً هیچ کلمز ؛ اوقو ! . .

مهربان (دوداقلرینك استحقاره بکزه‌ین آجی
بر تبسمیله) . — أوت !

نجدت (یاقلاشه‌رق) . — اوقو . . . خسته
روحلرك ، حتا ایچنده یانان ، چیرپینان روحلرك
اوندن باشقه نه‌سی وار ؟ اوقو ، او انسانی
عادیلشدیریر ، حیوانلاشدیریر . فقط عینی زمانده
تسلی ایدر . (بر قولتوغه اوطورور .)

مهربان (آینه‌نك او کنده صاچلرینی طوپلایه‌رق ،

آرقەسی نجدتە دونوك) . — أوت ! . .
نجدت . — ایشتە او بعضاً بزدن او قدر
اوزاقلاشیر . . . بزدن او قدر قاچارکە . . .
اویقو ! . .

نجدت (دالغین) . — أوت ! وقت اوقدر
کچ . او قدر کچ‌کە . . .
مهربان . — او حالدە ؟ . .
نجدت . — . . . . . .

تضاد — ایکی چهرۀ معصومانە
Nègre et Européen

مهربان (اونی کوزاوجیلە تدقیق ایدەر).—
نجدت! اوداکە چکیلسەك، آرتق . . . کورو-
یورسك کە نرەدە ایسە صباح اولەجق ! . .

مهربان (قوجەسنك مبهمیت اطوارندن شبهە-
لنەرك) . — نجدت !
نجدت !.. بکابافسەك آ! . . (باقیشیرلر.)

ینه أیجدك ! ینه أیجدك دكلی ؟ . .

نجدت (لاقید) . — أوت، مهربان ! ینه ، ینه أیجدم . . .

مهربان (عصبی). — لكن، بن سكا قاچ دفعه که . . . (زوجه‌سنك مرحمت صاچان نظرلری آلتنده) بوكیجه سندن، أویمدن اوزاق بولنمق بنی اوقدر تیتره‌تدی‌كه . . . بوتون بو آقشام، بن ، آناسنی غیب أیتمش بر چوجوق ملالیله

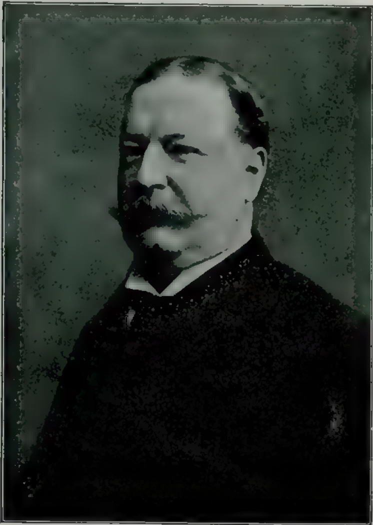

آمریقا رئیس جمهوری میستر تافت
Mr. Taft President des Etats Unis

سویلدم. قاچ دفعه سکا بوحالده أوه کله! دیدم.

نجدت — حقك وار، مهربان! فقط بو كیجه ؛ بو كیجه یالكز قالمقدن او قدر قورقدم كزدم ، كزدم . . .

مهربان — پكی ، پكی... اوحالده هایدی، یات ! . . كوروبورسك كه ، بن اویقوسزلقدن

اولو یورم .

نجدت. — یوق ، یوق ! مهربان ! . . بو آقشام سنکله اوزون بر مکالمه زمینی آچمق ایستەیورم . بو اقشام سنك وبنم استقبالمز حقنده . . . سنك وبنم حیاتمز حقنده... بعض شیلره قرار ویرەجکم . ایستەیورم که بو کور . دوکوم . . . حیاتمز . . .

نجدت. — یارین!..اوح ، بوچوق اوزاق، یارین ! (مهربان چورابلرینی چیقاریر ، یاتمغه حاضرلانیر .)

نجدت (مسترحم). — رجا ایدرم، مهربان !.. بنی دیکله ! (آیاغه قالقار وکنج قادینی ألندن چکەرك یانندهکی قولتوغه اوطوردیر.) (برمدت) مهربان ، بن سنك نظرکده ناصل بر مخلوقم؟..

رومانیاده دوبریجەده مجیدیه قصبەسنده اسلام مدرسەسی طلبەسی
Les élèves Islames du Medrésse de Kassaba à Roumanie.

مهربان (شقەجی، فقط دالغین). — اوو، اوو ! تمام وقتی ! هپ بونلری یارینه براقسەق اولمزمی ؟ . . شیمدی نه سنی دیکلەیەجك ، نه سکا سوز یتشدیره بیلەجك بر حالده دکلم . . . فقط یارین سن آییلدقدن وبنده صرسملکمی داغیتدیقدن صوکره . . .

مهربان (کولەرك) . — أبی ! . .

نجدت. — خایر، مهربان خایر، هیچ دکل!.. بن سکا چوق فنالق ایتدم . . . دوشون. سنك کنج قیزلق خولیالریکی... سمای بکر وعصمتده یالدیز قنادلی ظریف بر سورو کلبەك کبی اوچوشان او خولیالر . . . اونلری کیم خیرپالادی ؟

اونلری کیم چیکنه‌دی؟ کیم اولدیردی دوشون، او کلبه‌کلر نه اولدی؟ . . سومك وسویلك بو سنك أیچین یکانه ، یکانه غایهٔ حیات أیدی ، دکلی؟ بو سنك ایچین اویله جنت — اقتران بر سینای سعادت ایدی که . . . اورایه یتشه بیلمك ایچین سکا نه لازمدی؟ دینج وتوانا ، ظریف برسودا ایکی قول . . . ایکی ارکك قولی . . . سنی قوجاقلایوب بر حمله‌ده اورایه ایصال ایده‌جکدی. سه‌وه‌جکدك وسه‌ویله‌جکدك!.

مهربان . — سویلك بحثی کچ ! فقط سومدیکم ، سومدیکم نه معلوم !

نجدت . — یا ، اویله ایسه ، دور! . . سکا بو آقشامکی قراریمی سویلیه‌یم .

مهربان ،— نه دیمك ایسته یورسك ، نجدت؟..

نجدت . — بو آقشامکی قراریمی دییورم ، مهربان ! هرشیئه نهایت ویرمك أیچین بو آقشام بویله برشیئه قرار ویردم . بو آقشام ... خایر! سویلیه‌میه‌جکم ! (تغییر صدا ایله) کیمی سه‌ویورسڭ مهربان ؟ . .

مهربان (بر غلیان عصمتله .) آه ، او ناصل سؤال ؛ او ناصل سؤال ؟ نجدت ! . .

نجدت . — دمینجك ، سویله‌مه‌مشمیدك؟..

مهربان . — نه‌یی ؟

نجدت . — لکن ، مهربان سه‌ودیکنی... وبن یردن بره‌بوکا سه‌ونمشدم . اوح ، دیمشدم ، اوح دیمشدم آرتق بکا احتیاجی قالمیه‌جق . .

مهربان (حلجان واضطرابله) .— اوح ، نجدت نجدت ! . . الله عشقنه . . . (وهیچقرقلرینی ضبط أیچین روب دوشامبرینك یاقه‌سنی کیریر . نجدت آیاغه قالقار عصبی ، دولاشیر ، دولاشیر . اوداسنه کیره‌جك اولور . فقط یردن دونه‌ر .)

نجدت (غریب برصدا ایله) . — مهربان ، مهربان ! . . قورقویورم . . .

(کنج قادین آیاغه قالقار ، تلاشله کنج آدامك یوزینه باقار . او صاپ صاریدر .)

مهربان .— نجدت ، نجدت ، نه اولویورسك؟..

نجدت (محنه‌نك اورته‌سنه قدر ایلریله‌رك) .— قورقیورم ، مهربان ! . . اویله ظن أیدیورم که ، بو آقشام اونك کبی اوله‌جغم ؛ بابام کبی... ده . . .

مهربان (قوجه‌سنك قولنی صارصه‌رق) . — یوق ، نجدت ، یوق . کندیکه کل ، یتشیر . .

(اونی قاناپه‌یه اوطوردیر . یوزینه صو سرپر ، أتهر قوقلاتیر .)

نجدت . — آخ ، خسته‌لق واولوم اوکنده انسان بردنبره ناصل آلچالیور . . . بن ، بن که — دکلی مهربان ؟ — دوشون ، حیاته قارشی نه قدر کیندارم . بویله اولدیغی حالده بیله ! . .

مهربان (بر والده شفقت واهتمامیله اونی اوقشایه‌رق) . — فقط ، شیمدی کچدی ؛ کچدی آرتق ، دکلی ؟ . . آه ، بو اسپرتو ، امینم که هپ او . . .

نجدت . — أسپرتو ، أوت . او یك فنا . او یك عادی شی . فقط اویقو کبی اسپرتو تسلی أیدەر . حیاتله ، حقیقت حیاتله قارشی قارشی‌یه کلندیکی زمان . . . حیات بوتون بوشلقلریله ، هیچلیکلریله سزك اوکنکزده وسز بو بوشلغك

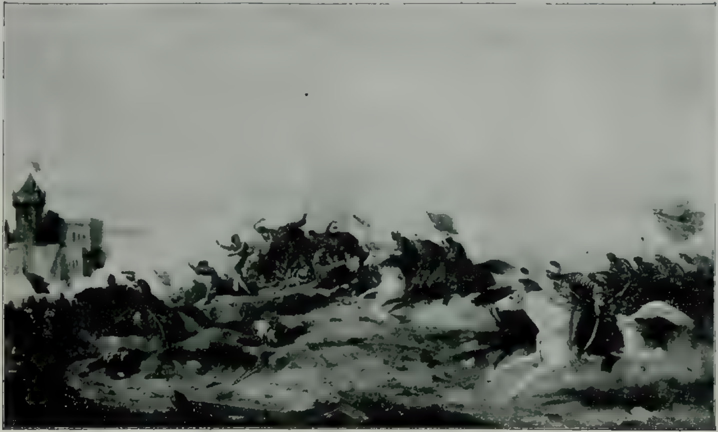

مكتب حربيه‌ده کشاد ایدیلن رسم صالوننده رسام خلیل پاشانك تابلولرندن

Un des tableaux de Halil Pacha, exposé au salon de l'école militaire.

قارشیسنده یالکز ، یاپ یالکز قالدیغکز زمان
اطرافکزده طوتونه‌جق برشی آرارسیکز . بر
شی . . . وبن اوںی اسیرتوده بولورم . . . بو
بکا بابامدن کلیور ، بو دوا . . . مهربان ! . .

مهربان. — یکی، یکی آ کلاشیلدی . فقط او
قدر استراحته محتاج اولدیغك بویله بر زمانده
. . . آرتق صوصه‌سه‌ك و یاتسه‌ك ؛ نجدت . . .

نجدت (ایشتمیورکبی سوزنده دوام ایدر). —
موسیقی . . . هاباق !
موسیقی حیاتده اوده بر
شیدر . فقط موسیقی
انسانی الداتیر . اووفاسز
برقادینه بکزه‌ر . موسیقی
خائین و ظالم بر آلهه
در . موسیقی اویله
اللردرکه سزی بولندیغکز
یردن آلیر . یوکسه‌لتیر ،
یوکسه‌لتیر . سزی بر .
مستیٔ صعود ایچنده او
یوته‌رق سمای صنعتك
بوتون طبقاتنده کزدیرر
اویله ظن ایدرسکز
که آرتق بر داها ارضه عودت ایتمیه‌جکسکز ؛
او سفیل ارضه . . . او قدر یوکسه‌لیرسکز . . .
فقط او اللر ، سزی طوتان، سزی یوکسه‌لتن
اللر ، موسیقی اللری سزی یردن براقوررلر
او زمان . . . . .

مهربان . (شقه‌جی) — .. او زمان ، سعادتن

مناستر والیسی فخری پاشا حضرتلری
Fahri pacha, gouverneur général de Monastir

دوشوب یرده آغلامق پك حزین اولور، دکلی؟
حضرت آدم کبی ! . . بونلرك هپسی آکلا-
شیلدی. فقط یات آرتق نجدت ! . .

نجدت. — . . . اوزمان، سز، تکرار سزی
یرده بکله‌ین ملاملر کره‌قاووشورسکز . . . فقط،
ناصل؟ نه حالده؟ .. اومهلك سقوطك روحکزده
آچدیغی جوف سرکردانی ایچنده اولکندن داها
ضعیف ، اولکندن داها عاجز اوله‌رق ! . . .
صوکره شعر . . . شعر
اوده موسیقنك همشیره-
سیدر . اوده ظالمدر .
شعر اویله سحر آمیز بر
آلتون بورغودرکه، سزك
یینکری طاتلی ، طاتلی
اویاره ده‌لر ، ده‌شه‌ر .
اوراده اویله میقی میقی،
خرده‌بینی یالدیزلی اوچو-
روملر آچارکه، اونلری
دولدیرمق ایچین . . .

مهربان . — . . .
یالکز اویقو لازمدر . . .
یتشیر دییورم . یتشیر
آرتق نجدت صوص ! . .
(یاتاغنه دوغرو کیده‌ر . نجدت قیملداماز .
کندیکندینه سویلنیر کبی .)

نجدت . — . . . بوتون بر ابدیت کفایت
ایتمز . . . خلاصه صنعت . . . بوتون اقسامنده
صنعت . . . اوح ، اوندن نفرت ایدرم . . .
او مصر قدیمك بر بوسه‌سنی ویرمك ایچین بر

جان آلان ملیکه‌سنه بکزه‌ر . أوت ، صنعت برقله لؤپاترادر... حالبوکه . . . بن ، بن مهربان کو.ویورمیسك ؟ . . بن قله‌ئوپاترالرك آتکی دیبنده ، زهر شیشه‌لرینك آراسنده اولمك ایسته‌ینلردن دکلم . . اوح ! بونلر هپ اجی و بوش شیلر . بونلر هپ آجی و بوش . . .

مهربان (یاتاغنه کیرمك اوزره ایکن ، دونه‌ر ؛ نجدتك یاننه یاقلاشیر قورقاق ، بر جوجوق صوقولغانلغیله اونك اوتوردیغی قولتوغك کنارینه أیلشیر .ویواشجه ، ویواشجه قوللرینی اونك بوینه صارارق — قولاغنه . — یالکز ، بر شی اونوتدك بر شی ، نجدت . . . بوتون بو آجی بوشلقلر ایچنده بر شی وار طاتلی بر دولولق : عشق وبوسه . . .

نجدت (عینی وضعیتده ، دالغین) . — بن ، بن سه‌ودیکم زمان بر حیوان کبی معناسز اولورم ، طوپال ، سقط ، یاره‌لی بر حیوان کبی . . . قامچی وکم شهوتك ألنده‌در . دائما اونك ألنده‌در . او وورمقدن و بن وورلمقدن حظ الیرز . . . یوق . بو چوق عادی شی : عشق ! . . عشق حسیاتك ، اضطراباتك أك عادیسی ، مهربان ! . . عشق ، کلمه‌لرك أك ملوثی . او ، بوتون چیرکین ، جیبلاقلغیله بزی خیریالایان شهوتدن بو کلمه‌دن داها کیرلیدر . چونکه ، چونکه مهربان عشق دیمك مرائی شهوت دیمکدر . أوت ، عشق . . . (دورور) باقسه‌ك آ . قاموس بشرده أك زیاده أك زیاده لظری اوبرده‌ن ، لظری ایکرندیره‌ن شی نه‌در ؟ خودکاملق ! . . جنایتلری ، سرقتلری ، توکلری اوربرده‌ن بوتون حقسزلقلری روح بشرك ملوثاتنی قوصان بوشی . . . ایشته عشق بوندنده . . . بوندنده سفلیدر ، مهربان ! چونکه او حیله‌کار بر خودکاملقدر : ایشته . . . بوتون بو چاموردنده بوسه دوغار . عشقك پیچی ، بوسه ! .

مهربان (متحیر ، متلاشی ، قورقاق حرکتلرله وبعضاً ضبط ایدیله‌مین أدات ندالرله ، زوجنك بو مافوق العقل نطق غریبنی دیکله‌ر .) . — یوق اما ! . . یوق ، هیچ دکل . نه بدبینلك بو ! . . نجدت بونلری سنمی سویله‌یورسك ! نجدت بکاباق ، باقه‌یم . . . اوح ، سن حالا سرخوشسك !

نجدت (دوام ایدر . — بوسه ! . . . (دوداقلرینی سیله‌رك) بوسه دوداقلری یاقار ، دوداقلری کیرله‌تیر . ملوث شی : بوسه ! . . . قادین اسیرمق ، ازکاك ایمك اولدیرمك ایچین اوپه‌ر . دنیاده انسانك انسانه أك زیاده فنالق أیتمه‌سنه یکانه واسطه بوسه‌در . . . (شدتله آیاغه قالقار ، قوللرینك غریب بر حرکتیله) اوح ! اوزاق اولسون ، بندن بوتون بونلر ! موسیقی ، شعر ، بوسه وقادین ! . . اوزاق اولسون بونلر ! . . و بنی راحت براقسونلر . . . بنی اضطرابلرمله ، بنی قودورمه‌لرمله یالکز براقسونلر (یورغون کبی قولتوغه اوطورور . برمدت .) . . . مهربان ! . . .

مهربان (متردد) نجدت ! . .

نجدت (غریب کوزلرله) . — کل ، کل . . . یاقلاش ! تا ، یانمه ! . . . تا یانمه ! . . (یاقلاشیر) بر شی مهربان ؛ بویوك علوی ، یوکسك ، درین . . . عادی کولنج اولمیه‌ن برشی ایسترمیسك ؟ . .

مهربان . نه ؟ . .

نجدت . — اولوم ، اولوم ! . . ایسته‌رمیسك ؟ .

هایدی ، بن حاضرم . . . (وجدوحظ ایله) اولوم . . . .

مهربان(اودانك اورته‌سنده شاشقین، دوله‌شه‌رق). — لکن، یاربی، یاربی!.. نجدت !..

نجدت. — فقط، دوشون.. یاشامق،یاشامق بو بر آلچاقلقدر . بو بر قورقاقلقدر . بو بر دنائتدر . (وجدی کیتدکجه آرته‌رق) یاشامق أسیر اولمق ؛ یاشامق دائما ، دائما تنزل أیتمك... یاشامق کیرلنمك ، دائما کیرلنمکدر... بر حکمدارك ظلمی ، اعتسافی ، قامچیسی ، تکمه‌سی آلتنده مطیع وسسز سورکلنه‌ن برقومه، بوکون سفیل دیبورلر . سفیل ، پکی ، سفیل !.. یا بوحیاتك یا بو طبیعتك قان‌قوصان قانونلری اوکنده باش أکك بوتون بو کتلهٔ سفیلهٔ بشر . . . بوکا نه دیملك لازمکلیر...سویله بکا!..اوح ! مهربان ! اینان ، اینان ، یاشامق بر آلچاقلقدر . (آیاغنی شدتله یره اوره‌رق) عدم‌می ؟ پکی . . . فقط عادیات ! .

مهربان بایبله‌جق کبی.— یتیشیر، یتیشیر!..

نجدت (آجی بر کولشله ، قالقار ، لامبه‌یی اوفله‌ر) . — هاه شویله ! . . شیمدی تمام بر مزارده کبی . . شیمدی بر مزارده کبی . . و آرتق کورمیه‌یم. اویله ایسته‌یورم‌که کورمه‌یم . حیات نامنه ، اونی بکا اخطار ایده‌جك هیچ ، هیچ ، هیچ برشی . . . یالکز ظلمت وبن. . . اوح ! بو نه طاتلی ! ظلمت.. ظلمت بوتون چیرکینلکلری، بوتون پیسلکلری اورته‌دن بوعالیجناب شی!... نی صار ، نی صار ، اوح ظلمت؛ سوکیلم !..

(بو أثناده پنجره‌لر ، یواش ، یواش قیزیرك ضیالریله تنوره باشلار. مهربان دالغین نظرلری دیشاری‌یه مرکوز)

مهربان. — ایشته صباح اولویور ؛ ایشته کونش ! . .

نجدت (یرندن فیرلایه‌رق) . — کونشمی ؟ اوح ، خایر ! کونش ظلمتك دشمنی ! . . کونش لوثلرك ، عادیلکلرك، چامورك ، حیاتك دوستی . . . اوح ! خایر! . . اوخ ، خایر ! . . لکن ایشته ، اوراده ، اوراده خائین ! . . .
(امیدسزلکله،تهورله‌ارقه‌سنی‌پنجره‌یه‌چویره‌رك، یوزینی قاپار .) شیمدی ، هر شیئك،هرشیئك، پرده‌سی قالقه‌جق . . . حیات بوتون تعفنیله... (تهوری آرته‌رق باغیرر) مهربان،سویله کونش چیقماسین ؛ سویله کونش چیقماسین ! . . . مهربان ، سویله . . . کونش . . . —

(مهربان پرهراس دیشاری‌یه قوشه‌جق اولور ، فقط مقتدر اوله‌مز ، قپونك اشیکنده دوشر ، بایبلیر .)

پرده

قره عثمان زاده :

یعقوب قدری

استانبول

مشروطیتدن اول وصکره

— مابعد —

[یکه‌جی زاده عزت فؤاد پاشانك
فرانسزجه براثرلرندن ترجمه‌در]

شوقدرکه توانا بر دیش طبیبی لازم ایدی ! . .

ایشته اوالملیمزك توانا طبیبلری اوچنجی اردو ارقداشلریمز اولدی . بونلر ملته خطاباً دیدیلرکه : کلك قرداشلر اتفاق ایده‌لم وایلری یورویه‌لم !

— یا حرکت انقلابیه‌یه ممانعت ایدیله ایدی . . ؟

— بو اصلا قابل دکل ایدی . بز حرکت احرارانه‌یی اطفایه کوندریله‌جك عسکره : ارقداشلر ، دقت ایدك ، شو قارشو کزده‌کی عدو دکل وطندر ، سلام طوروب عرض احترام ایدك ! دیوب بکیر ایدك .

⁂

پارسلی — او حالده استبداد محو اولدی ، همده کوکندن محو اولدی دینیله‌بیلورمی ؟

— اوت ، لکن هنوز هواده ، حقوقنی وبالخصوص وظائفنی ادراك ایده‌مین بعض سبکمغزانك ادامه ایتدیردیکی بر نفخهٔ استبداد وار . حریتك بر سوء تاویلی ، حریتك ونعم وفوائدینك صفوتله تجلیسنه مانع اولیور . اکر ملت حکیمانه طاورانمز وکندیسنه عارض اولان حمانك تداویسنه مطبوعاتده شتابان اولمازسه سهولتله وتهلکه‌سزجه مقصد اصلیمزه یعنی تجدده واصل اوله‌میه‌جغز . هر کون بر یکیسی طوغان بتون غزته‌لر بیلنلره بیلدکلرینی تکرار ایتمکله اضاعهٔ اوقات ایدییورلر . حقوق ووظائف مدنیه‌لرندن تمامیله بی خبر اولانلره مخصوص هیچ بر غزته تأسیس ایدلمدی . جهلهٔ عوامك حرکات غافلانه‌لری ادارهٔ جدیده‌دن بحق انتظار اولنان نتایج حسنه‌یی تأخیر ایده‌جكدر ! ممالك وسیعه‌مزك محتوی اولدیغی ثروت طبیعیه‌نك عفت وناموس دائره‌سنده ایشلدلمسنه محتاجز . قوتمز ، استقبالمز ، اقبال وسعادتمز هپ ثروت طبیعیه‌مزك بو صورتله ایشلدلمسنه باغلیدر . لکن هر شیدن اول سکونت پرورلکیله ، حسن حرکتیله‌درکه ملت ، غربك بیوك سرمایه‌دارانه ، مملکتمزه کلمك ایچون محتاج اولدقلری امن واعتمادی بخش ایده‌بیله‌جکدر . تقدیرات بی نهایه‌یه لایق اولان انقلابمز انتقامه آلت اولماملی ، بر واسطهٔ صلح وصلاح واصلاح اولملی ، ماضی‌یی اونوتمالی ، آتی

قونيه‌ده مجلس مبعوثانك كشادى كونى حكومت ميدانده اجتماع
Manifestation à la place de la prefecture à Konia à l'occasion
de l'ouverture de la chambre des députes.

قونيه — جلوس همايونده حكومت ميدانده عسكر طرفندن رسم بچيد
Revue militaire à Konia le jour de l'avenement au trône du Nouveau Sultan

ایچون ، متین اساسلره مستند ، دواملی بر اقبال وسعادتك تأمیندن بشقه هیچ برشی دوشونمملی نفاق وشقاق ، اعتبار مالیمزی تنقیص ، حسن شهرتمزی لکدار ، غایهٔ املمزك قومدن فعله چیقمسنی تعویق ایتمکدن بشقه برشیئه یارامان.

پارسلی — بر ارتجاعك امکانی وارمی ؟ تبدل احوالدن ممنون اولمیانلر انقلابك آرتق بوزمغه چالیشه‌جقلرینه احتمال ویریله‌مزمی ؟

ایده‌مدیکی ایچون بو تأخرك وقوعندن بحق، قورقولور . اوروپادن متخصص مأمورلر کتیرتمکدن بحث اولنیور . پك اعلا . لکن حدذاتنده اوقدرقبیح بر شی اولان حسد، رجال دولتمزدن بر چوقلرینك رهبر اموری اولدیغندن بونلر، مالیه متخصصی مستثنا اولدیغی حالده هیچ اولمازسه غربدن کتیرتمجکمز ذوات قدر حائز معلومات اولان بر چوق ارباب اقتدارمزك

قونیه حکومت قوناغی اوکنده جلوس همایون یوم مسعودنده دعا قرائتی

Priaire à l'occasion de l'avenement au trone du Nouveau Sultan devant la prefecture a konia

— اصلا وقطعا ! ذاتاً ممنون اولمیانلرده آنی اکلادیلرکه سونکولریمزه استناد ایدن بو متیقظ ملته قارشو وارمق محض جنتدر . قورقوله‌جق بر شی وارسه اوده اصلاحاتك موقع فعله چیقمسنده واقع اوله‌بیله‌جك تأخراتدر اهالی اصلاحات و تنسیقاتك اك فعال، اك لیاقتلی حمله‌سی اوله‌بیله‌جك وطنپرورانی هنوز تمیز

اهلیتندن استفاده‌یی تنزل عد ایدیورلر . امور مالیه‌ده بدطولاسی اولان ارباب معلوماتمز یوق کیبیدر . بناءً علیه مالیه‌مزك اصلاحی ایچون اوروپالی بر متخصصه احتیاجز قطعیدر .

— (برمولوی درویشی کوره‌رك) بو کیم؟

— بر مولوی درویشی

— ایلری‌ده کیدوب اونلری کوره‌جکز.

لکن شمدیلك اساساً درویش ندر بکا کلاتیرمیسکز؟

— اوت ایلریده تکایایی زیارت ایده‌جکز.

ذاتاً استانبوله کلن بالجمله اوروپالیلر درویشلری کورمه‌دن کیتمزلر. درویشلرك انواعی وار: مولوی، قادری، شاذلی، بکتاشی، وساٸره. بر چوق سیاحلر، احتساسات اولیه‌لرینه تبعاً بلا تأمل درویشلرکا حوالی تنقید ومحاکمه ایدییورلر. مارشال مارمون شرقده‌کی سیاحتنه داٸر یازدیغی اثرده دییورکه «درویشلر مراسم روحانیه ایله، بر برینی ولی ایدرك کیردیلر. شیخ دعایه باشلادی. دیوانخانه‌نك قسم فوقانیسندن، فنا بر موسیقی‌یه مترافق بر طاقم الحان ایشیدلدی. او وقت درویشلر اوقدر سرعتله دونمکه باشلادیلر که جبه‌لری همان افقی بر وضعیت الدی: دوندیلر، دوندیلر، یورغنلقدن بی‌تاب دوشونجه‌یه قدر دوندیلر. بوندن‌دها کولنیج برشی تصور اولنه‌مز معهذا بو منظره بنده کولمك ایچون هیچ بر ارزو اویاندیرمدی. جناب حقه بو وجهله عبادت ایدییورز اعتقادنده بولنان وظواهری جالب حرمت ورعایت اولان آدملرده جدیت ایله غرابتك بو امتزاجی بکا بر حزن عمیق القا ایتدی. بر دارالشفاده عقل بشرك زوال وانحطاطی مواجهه‌سنده بولنورکن بنده هر وقت واقع اوله‌کلدیکی اوزره بودفعه دخی قلبمی بر حس شفقت استیلا ایتدی. عقلك سنوحات غریبه‌سی، انسانلری نه کبی افراطلره سوق ایده‌کلدیکنه متحیر اوله‌رق اورادن چیقدم. خصوصیله مذهبه متعلق مسائلده عقل سلیمك حدودی خارجنده بولنان بر طاقم افعال افراطکارانه‌یه دوشکونلك، طبیعت بشرده او قدر مرکوز برخصلتدرکه، نقدر باطل اولورسه اولسون مولویلرك شو صورت عبادتی ینه آز چوق اکلاشیلیور. فقط شایان مرحمت اولان بوزواللیلرك تبجیل عمومی‌یه مظهر اولملری ایشته عقل بونی ادراکدن عاجزدر. بو تبجیل وتکریم بوکون خیلی آزالدی. فقط وقتیله پك زیاده اولملیدرکه بو هیئت روحانیه الیوم محافظه ایده‌کلدیکی بر چوق امتیازات مهمه‌یه مظهر قلندی. جلوس وقوعنده پادشاهه عثمانك قیلجنی قوشاتان مولوی شیخیدر. دیمك اولیورکه مراسم اجلاسیه‌ده الك مهم وظیفه اوکا ترتب ایدییور»

معهذا او بیوك توفیل غوتیه بو مسئله‌ده بشقه صورتده ادارهٔ کلام ایدییور. استانبوله داٸر یازدیغی اثر نفیسده خاطرمده قالدیغنه کوره باقیکز نه یازییور: بر قاچ نفخه‌دن صکره داٸما عینی صورتله تکرر ایدن قرار پرده‌سنك آهنکی عاقبت روحی، بر میل مبهم ایله تسخیر ایدییوردی بر قادین کبی که تماشا اولندقچه حسن و آنی تظاهر ایدوب لطافتی تدریجاً چوغالمقده اولدیغی ظن اولنیور. کندینه مخصوص بر کوزللکی حاٸز اولان بو غریب هوا یوره‌کده، مجهول بر طاقم مملکتلر ایچون غمکین بر اشتیاق، اکلاشیله‌ماز بر سوری دردلر، مسرتلر، نفسی موجات. آهنکنه ترك ایتمك خصوصنده چیلغین ارزولر تولید ایدییوردی. بر موجودیت سابقه‌یه عاٸد نامتناهی برقافلهٔ خاطرات ذهنمه تهاجم ایدییور. بو دنیاده هیچ بر وقت مصادف اولمدیغم حالده معروضم اولان بر طاقم سیمالر بکا تعریفه

صیغماز و آزار وشفقتله مملو بر نظر ایله باقوب کولمسه‌یوردی. طول مدتدنبرو فراموش ایدلمش بر طاقم صوروالواح رؤیا، برافق بعیدك ابخرهٔ لاجوردیسنده وضوح ایله ترسم ایدیپوردی. عاداتمزه او قدر ممانعتیله برابر غایت بلیغ بر تأثیری حائز اولان بو موسیقینك قوهٔ مسخرانه‌سنه

ایشته کوریلیورکه ایکی سیاحدن بلا شبهه الك صلاحیتدار اولان ذات غرضسز وعوضسز اوله‌رق نه‌قدر احترامکارانه بر لسان قوللانیور مع هذا درویشلر ایکی نوعدر. حقیقی، صاف، عفیف وفاضل اولانلر، وبرده ساخته بر طاقم اطوار وحرکاتله، انذارات عجیبه ایله، قدرت

پادشاه نوجاه حضرتلرینك سرای بورنه مواصلتی
L'arrivée du Nouveau Sultan à Seraï-Bournou

تسلیم نفس ایدمرك باشمی بر اوموزمدن اوبر اوموزیمه صاللامغه باشلایوردم. شرق موسیقیسنك آهنکلرینی ضبط ایتمك خصوصنده بیوك بر مهارتی حائز اولان فلیسیه‌ن داوید و یاخود ارنست ره‌ئیرك اوراده حاضر بولنوبده بو لحن لطیف سماوی‌یی نوطه‌یه آلمدقلرینه پك متأسفم.

وعظمت کبریایی دائما خوارقده آرایان جاهل خلقك صاقدللکندن بالاستفاده‌یشامغه چالیشانلر.

ایمان کامل اصحابنك حال وجدواستغراقلرینی قبول وتصدیق ایتمك ایچون ویندار اولمق شرط دکلدر. درویش احکام دینیه‌نك تفرعاتندن براز تباعد ایتسه بیله دیکر طرفدن فکر ووجدانی

ركوب شاهانه‌یه مخصوص قوشلی قایق
Le Caïque Imperiel

پادشاه نوجاه حضرتلرینك خزینه‌یی زیارت ایچون سرای بورننه سلطنت قایغیله صورت مواصلتی
L'arrivé de Sa Majesté à Serai-Bournou pour la visite du Tresor Imperial

معرفةالله ایله ایقان وتنویر مسی ایدر . فی الواقع سز غربیون هر کسك دها یکی ، دها مفید و عملی افکار و آماله پیرو اولدیغنی ارزو ایدیبورسکز. لکن شعرمعلای بشریته احکام وقواعد وضع ایتمك نصل قابل اولور ؟ حریتك الك پست درجه‌سی بیله بزی عقل بشریتك هر نوع تجلیاتنه جریانلرینه رعایت ایتمکه مجبور ایدر . بوکا مقابل جمعیت بشریه‌ده کندیسیچون دها نافع عد ایتدیکی افق آماله طوغری شتابان اولمقه حردر . هر نوع افکار ومطالعاتی ، نافع ویامضر اولدقلرینه کوره ، جمعیت قبول ویارد ایتمکه صلاحیتدارادر . لکن نفع وضرر اولمیان خصوصاتده جمعیتك هیچ بر حق مداخله‌سی اولمیوب عقل بشری‌نی اوکبی مواضعده کندی کیفنه کوره حرکت ایتمکه سربست براقمغه مکلفدر .

دیرلرکه درویشلر تارك دنیادر ، و بالذات درویش کلمه‌سی فقیر دیمکدر . بو بر خطای محقدر. درویش تارك دنیا اولمدیغی کبی هر وقتده فقیر دکلدر ، درویش اهل قناعت دیمکدر .

بر چوق درویشلر مزوار نه تارك دنیا ، نه‌ده فقرادر . اویله‌لرینی بیلیورمکه زنکین اولمغله برابر جمعیتجه پك پارلاق بر موقع اشغال ایدرلر. درکاه‌لری ، زبیانجیلره قپالی مؤسساتدن دکلدر . طریقت سالکلری حکومتجه تصدیق ویا مساعده اولنمش بر هیئتك قطعی بر صورتده اجزاسندن صاییلماز . هر طریقتك ایکی نوع سالکلری وار : تکیه‌یه دائمی بر صورتده ملازمت ایدنلر ، برده ایتمینلر . بونلرك ایکی نوعیده مبتدی ایکن شاکردلك حاده‌سندن کچمکه مجبوردر. بونلر، شاکردلکلرینك دوامی مدتجه بر طاقم ریاضاته رعایت ایله مکلفدر . و جناب حقه مناجات وعظمت وکبریاسنی تأملدن عبارت اولان اسرار طریقتی پیدرپی تلقی ایدر . اول امرده درویشلره اوکره‌تیلن شی تواضع وعدم تعصبدر . درویش هر شیئه تحمل ایده‌جك ، حالندن هیچ بر وقت شکایت ایتمیه‌جکدر . دیکرلرك رأی ومطالعه‌سنه کندی رأی ومطالعه‌سی کبی رعایت ایتمکله مکلفدر .

مولویلر مستثنا اولمق اوزره دیکر بتون طریقتلرك پوست نشینلکی جانب مشیختدن توجیه اولنور. بتون ممالك شاهانه‌ده‌کی مولویلرك مرجعی اولان قونیه تکیه‌سنك پوستی ایسه بطریق الارث چلبی افندینك سلاله‌سنه انتقال ایدر او مقامك شیخی پیر طریقت کبار اولیاء اللهدن حضرت مولانانك طوغریدن طوغری‌یه وکیلی عد اولنور .

مولویلر دونمکه باشلامدن اول قوللرینی چارازواری قاوشدیره‌رق باشلرنده شیخلری اولدیغی حالده خطوات موزونه ایله شیخك مقامی اوکنده‌کی بوش یرده اوچ کره دوور ایدرلر. بو بر رسم سلام عد اولنه‌بیلور. شیخك مقامی حذاسنده ، صفك الك باشنده بولنان ذات یوزینی ارقه‌یه چویروب اللرینی کوکسنده قاوشدیرمش اولدیغی حالده صیرتنی اوکه طوغری میل ایدرك کندیسندن صکره‌کلن ایکنجی ذاته سلام ویرر. صکره ایکنجیسی، بعده اوچنجیسی وهکذا بتون صف عینی حرکتی تکرار ایدرلر. هر بریسی وجد استغراق دوار اثناسنده شیخك

اشـغال ایده‌جکی مقامك اوکندن اوچر کره
کچنجه‌یه قدر بو مراسم دوام ایدر . اوچنجی
دورك ختامی اوزرینه متفرداً دورانه باشلارلر
بر دوران‌که حقیقةً لاهوتی . . . نه‌دونمه‌در بو؟
نصل اولیورده بوقرق کشی بربرینه ولوخفیف
بر صورتده بیله تماس ایتمیورلر . بونلرك جمله‌سی
عین امل خیالینك پشنده پویان : یعنی ارضك
قوهٔ جاذبه‌سندن قورتولوب نامتناهیلکه طوغرو
پرواز ایتمك ، بو بر استغراقکه پرشعر و خیال .
اونلرك قانادلری موسیقی ایله شعردر . دیبورلرکه
موسیقی ، روحی عالم لاهوته اعلا ایدن بر سیاله‌در .

شیخ کندی مقامنی نه ایچون سلاملر ؟
اومقامه اولان تبعیت واحترامنی علناً اظهـار
وکندی حرکتیله مریدلرینه کوزل بر اطاعت
و انقیاد مثالی ارائه و برده مقـامنه کندیسی
تعظیم ایتمکله کندیسنه‌ده حرمت ورعایت اولنمسنی
تأمین ایلمکله برابر حقیقتده ایسـه بو تعظیم
جناب مولانایه‌در . پك کوزل دکلمی ؟

هیچ کیمسه‌یه ضرر ایتمیوب بالعکس بر
چوق فضیلتلری تعلیم وتعمیم ایدن بوطریقتلرك
یانی باشنده سیاحلرك کثرتله بحث ایتدکلری
بر طریقت دها واردرکه اوده بکتاشیلر .

بکتاشیلر ترکدر . بو اسم اونلره کراماتیله
مشهور پیرطریقت حاجی بکتاش ولی حضرتلرندن
یادکاردر . متأخرین بکتاشیه اهمیت قدیمه‌لرینی
قسماً غائب ایتدیلر . بکتاشیلق وقتیله اسرار
انکیز وبرازده فارماسـون بر طریقت اولوب
اکا داخل اولمق ایچون حقیقةً مدهش بر
طاقم ریاضـات الیمه‌یه مداومت شرط ایدی .
بر وقت دولت کندی اجر آتنده بکتاشیلریده
حسـابه قاتمغه مجبور اولدی . بر چوق دفعه‌لر
خیربالاتدیلر ایسه‌ده تمامیله ازاله‌لری ممکن اولمه‌
مدی . حال حاضرده میانه‌مزده برچوق بکتاشیلر
یشایور ، نه دیناً نه‌ده سیاسةً هیچ براهمیتلری
یوقدر بکتاشیلره برچوق روایات عطف واسناد
ایدییورلر . ایشته بریسی‌که خاطریمه کلدی :
اسکی پادشاهلرمزدن بری که فوق العاده آو
مراقلیسی ایدی — کونك برنده ارکندن کیك
صیدینه چیقمش ، اوکون سرایندن چیقارکن
ایلك تصـادف ایتدیکی سیما بر بکتاشی ایمش
پادشاه بر سرچه بیله وورمقسزین بتون کون
آشاغی یوقاری طولاشوب اقشام اوزری تهی
دست اوله‌رق سراینه عودت ایتمش . خرافاته
ایناثیربر آوجی اولدقلری جـهتیله موفقیتسزلکنی
صباحکی تصادفه عطف ایلمش بناءعلیه مشهور
بر طور ایله دیدیکه « همان کیدوب اواوغورسز
بکتاشی‌یی بولك بوکونکی طالعسزلکمك سببی
اودر » زیرا صباح سرایدن چیقارکن برنجی
اونی کوردم . او آدم اولملیدر . یدی تپه‌لی
شهرك هر طرفنه درویشك تحریسنه مأمور بر
چوق قواصـلر کوندرلدی . عاقبت بکتاشی‌یی
قوبتو ، کیزلی بر میخـانه‌ده بوله‌رق او مؤلم
خبری کندیسنه اعلام ایتدیلر .

مرقوم ، حکمدارك امرینه کردندادهٔ انقیاد
اولدی . خبری کتیرنلره ساده‌جه « پك اعلا
یالکز اولمدن مرحتلی پادشاهه برسوز سویلمك
ایسترم » دیدی . حکمدار بونی استخبار ایدنجه
بکتاشی‌یی حضورینه جلب ایله دیدیکه سرخوش

حرکت اردوسی افراد شجاعت نهادی تقسیم باغچه‌سنده
L armee d'uccupation au jardin de Taxim

حرکت اردوسی طوپلرینك عربه وابوریله اسکداره صورت امراری
Le Transport de l'artillerie de l'armee d'occupation a Scutari par le bateau, Ferry Boat

حرکت اردوسی افراد شجاعت نهادی تقسیم میداننده
L'armée d'occupation à la place de Taxim

حرکت اردوسی افراد شجاعت نهادندن طوبجی کوکللی افرادی
L'artilleurs-volontaires de l'armee d'occupation

حریف ! بنی نه ایستدك ؟ بو صباح سرایدن چیقارکن برنجی اوله‌رق منحوس چهره‌کی کوردم ده بتون آو کونم هوایه کیتدی» زواللی درویش ده آتشین برافاده ایله دیدیکه « پادشاهم ! بو خرافه‌نك صحتنی قبول ایدرسه‌ك سنك بو ایشده غائب ایتدیکك اهمیتدن عاری بر آو کونیدر. حالبوکه بن . . . بن ده بو صباح برنجی سنی کوردیکم ایچون شمدی باشمی غائب ایدییورم . ایمدی نحوست هانکمزده در پادشاهم ! »

بکتاشینك بو جوابی پادشاهك او قدر خوشنه کیتدیکه آنی عفو ایتدکدن ماعدا بر چوق زمان عیش وعشرتنه‌کافی پاره ده ویردی.

پارسلی — بتون بو شیلر نظر دقتمی ، ومملکتکز ایچون محبت وخالصمتی نه درجه جلب ایتدکلرینی تصور ایده‌مزسکز . بز غربلیلر سزی هیچ بیلمیورز . انجق تیترك وبلورسز بر سینه‌ماطوغرافده کورمش قدر بیلیورز . نه‌قدر یازیقکه خصائل جمیلهٔ ملیه‌کز اوقدر اوزون بر مدت مجهول قالسون . لکن بو ، برازده سزك خطاکزدر !

بو اثناده اوفاق بر غلبه‌لق اورته‌سنده بولنان بر شخصك ، درلو حرکاتله اعضاسنی اویناته‌رق باغروب چاغرمسی پارسلینك نظر دقتنی جلب ایدر .

استانبوللی — بر مجنون . . .

پارسلی — نه‌یه تیمارخانه‌یه قویمیورلر ؟

— اختلاطدن منع ایدیله‌جك مجنونلردن دکل

— دار الشفالریکز وارمی

— وار ، لکن ادارهٔ حاضره‌نك اك زیاده تقید واهتمامنه محتاج اولان شیلردن بریده بو قبیل مؤسسه لردر . من القدیم بزده اك بی نصیب آدملر مجنون قسمیدر . مملکتك کافهٔ بلاد عظیمه‌سنده مکمل دارالشفالر تأسیسنه کافی ، حمیتمندان اهالی طرفندن وقوعبولان تبرعاته رغماً بوقبیل خسته‌لرك رفاهی اوته‌دنبری

بو نسخه‌مزده مندرج نشیدهٔ تبریکیه کفته‌سی

بهار فیض قدومك حیاتبخش قلوب
صباح خیر جلوسك ضیای راه رشاد
مکرر
ظلام ظلمی بو ملتدن ایلدك افنا
پیام عهد وعینك جهانه نجم سداد

خدا موفق ایدوب تخت معدلتده سنی
بتون رعیه‌کی قیلسون رفاه ایله دلشاد

سلطان محمد خان خامس حضرتلرينك

تخت عالی بخت عثمانی‌يه جلوس همايونلری مناسبتيله اديب الحان شناس

رؤف يكتا بك افندی طرفندن بسته‌لنن نشيدهٔ تبريكيه‌در

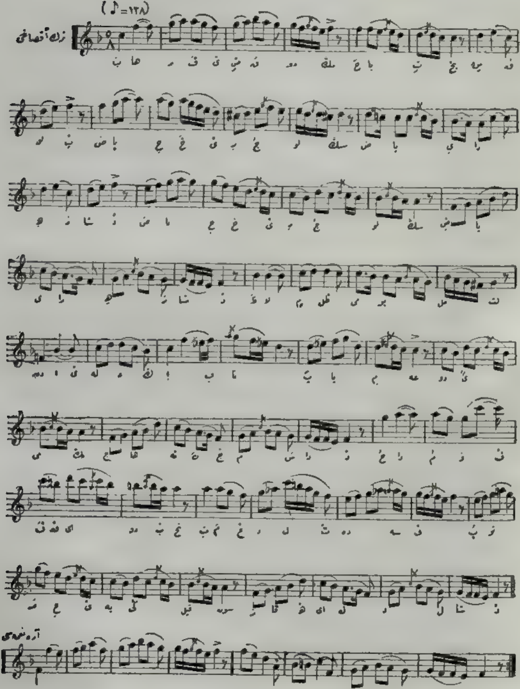

بك نقصان قالمشدر. بونك سببی شوكه بزده مجنونلره
خسته نظریله باقلمامش بناءعلیه جانی ایمشلر كبی
كندیلری غایت آغیر بر اصول تداوی‌یه تابع
طوتلمشدر.

مملكتده برچوق تیمارخانه‌لر زیارت ایتدم.
آره‌دن بوقدر سنه‌لر كچدیكی حالده بو زیارتلر
خاطره‌مده او قدر مدهش ایزلر براقدیكه هر
نه وقت یادیمه كلیرسه باشدن طیرناغه قدر بوز
كسیلیرم. الكسوك اوله‌رق حلبك تیمارخانه‌سنی
زیارت ایتمش ایدم. بو، مرمردن انشا اولنمش
متین اولمقله برابر ظریف بر بنای عظیم
ایدی. مؤسسه‌یی شهره تبرع ایلمش اولان صاحب
فتوت، تأمین اداره‌سی ضمننده آلتمش بیك
فرانق قدر بر وارداتی دخی ترك وتخصیص
ایلمش ایدی. بر پاره‌كه مؤسسه‌یی اوروپاده
موجود الك منتظم مؤسسات مشابهه درجه‌سنده
بر حال مكملیته افراغ ایچون بالغاً مابلغ كافی
ایدی. بو بابده‌كی افكار ومطالعاتمی بلدیه‌رئیسنه
افاده ایتدم لكن او ذات محترم او صره‌لرده
شهرك تزیینی ایله پك مشغول ایدی. اویله
عجائب بر صورتده تزیین‌كه باقلسه كرك رئیسی
وكرك معاونلرینی دائرهٔ بلدیه‌دن تیمارخانه‌یه نقله
لزوم كورینوردی...

قپودن بومؤسسه‌یه كیرلدكده قبه‌لی برنوع
دهلیزاولان بیوك بردیوانخانه مصاف اولیوردی.
بوراسی خفیف دلی، آز پاراماز اولانلره یعنی
سربست براقلمسنده بر بأسی اولمیان خسته‌كانه
تخصیص ایدلمش ایدی. كیمی بندن توتون
ایستدی. كیمی‌ده دقت ومرحمتی جلب ایچون
كندیلرینی یاتیردقلری قفاویس پنانقلری كوستر.
دیكه حقیقةً آجینه‌جق همده زیاده‌سیله آجینه‌جق
قدر واردی. بیچاره‌لر! هیچ بر كلمهٔ واحده
تفوهه جسارت ایتمدی. او یامان تیمارخانه‌جی
الده صوپا اولدیغی حالده زبانی كبی باشلرنده
طولاشوب طورییوردی... اثوابی پاچاورا
حالنه كلمش وعلی‌الدوام اوهام وخیالات ایله
مشغول كبی كورینن بر قادین بر اسكمله‌یه
اوطورمش، اوموزلری آره‌سنده متكاسز
طوره‌میه‌جق قدر بی مجال اولان باشنی ضعیف
صرارمش قوللرینه طیامش ایدی. تیمارخانه‌جی‌یی
برطرفه چكرك بوزواللی مخلوقك سركذشتنی
صوردم. بو مدهش آدم، حركتی منع ایتمكلكمه
وقت براقمه‌دن قادینی شدتله صارصه‌رق دیدیكه
«بكا باق! ینه‌سنك شركذشتنی صورییورلر»
آتیده زواللینك كوزلرندن ساكتانه، بر سیل
دموع بوشانمغه باشلادی وتیمارخانه‌جی‌یه خطاباً
«سن نقل ایت؛ مادامكه اونی تفصیلاتیله بیلدیكنی
ظن ایدییورسك» دیدی.

قتی یوركلی حریف قادینه اویله وحشی
بر نظر فیرلاتدیكه بو طوریله شو معنایی افهام
ایتمك ایستیوردی: «هله شو مسافر كیتسونده
بن سنك ایشنی یاپارم» وچركین، نا كسانه
باقیشیله اكلاتمق ایستدیكنی، قبا النك معنیدار
بر حركتیله‌ده تأیید ایلدی. زواللی قادینك
اللری، سركذشتك نقلیله تازه‌لندیكندن بونی
دیكله‌مكدن فراغت ایتدم.

(مابعدی وار)

ذات حضرت پادشاهینك هركه‌یه سیاحت همایونلری
Le voyage impérial à Héréké

پادشاه نوجاه حضرتلری هركه‌یی تشریفلرنده قماش فبریقه‌سندن عودتلری
Le retour de S. M. I. le Sultan de Hérèké

چیقمازسوقاق

پیه‌س ۳ پرده
محرری

شهاب‌الدین سلیمان

اشخاص

مفید راتبه

رفیقه نسیب . . . نسیب پاشانك حرمی
مقبله شکیب شکیب‌بکك حرمی
نرمین . . . . نسیب پاشانك برادرزاده‌سی
جاوید . . . . بر مسافر
رعنا . . . . برخدمتجی قیز

نسیب پاشا . . . . . . بر فریق
شکیب بك . . . . . . نسیب پاشانك برادری
جاوید . . . . نسیب پاشانك اوغلی
بشیر . . . . بر حرم آغاسی

برنجی پرده

بکدیکرینه موازی . حاملی قاپولرله آیریلمش ایکی صالون . . دیوارلر غایت مزین، سوسلی . . دیوارلرك اوزرنده طاوانه یقین اولان قسملرده سوسلی د اثره‌لر . وبو لرك اچنده کوفی یازیلر . برنجی صالوندن ایکنجی صالونك ایچی کورینیور . . برنجی‌ده لونده صاغده ایکی پنجره . . صولده‌و ایکی قاپو صحنه‌نك عمقنده اورته‌ده، برقاپو ایکنجی صالونده . صحنه‌نك عمقنده برنجی صالونك اورته‌ده‌کی قاپوسنه موازی ، اورته‌پرده ، برقاپو . . ویه بو صالونده صاغده بر پنجره . . صولده بر قپو . اورته پرده‌کی قپونك یاننده بر تلفون . . بو ایکنجی صالونك اورته‌ده بولنان قپوسندن نسیب بکك دائره‌سنه کچیلیور . . صولده بولنان قاپو مسافرله وایش کورنلره عائددر . . برنجی صالونك صحنه‌نك عمقنه یقین بولنان قپوسی مابین قاپوسیدر . اوبری شکیب ایله جاوید و نرمینك دائره‌لرینه آچلمشدر .

موبیله‌لر صوك مودادر . .

ایکنجی صالونده ؛ اورته‌ده‌کی قاپونك یاننده بر تازه‌ر اوزرنده کتابلر .

برنجی مجلس

رفیقه ، جاویده

«جاویده ایچ صالونده کورینیور . یلدیرمه ایله‌در»
رفیقه — «باشنی دوندیرر ، آیاغه قالقار ، ایلرولر» جاویده‌جکم . .
جاویده — روحم . .
«ایکی قادین اوپوشیرلر»
رفیقه — «ساق» ایله . . آ کلامه‌دم بنه‌کیتمك

نیته‌ده‌بیکر ؟ . .
جاویده — اوت . .
رفیقه — دائما بویله . .
جاویده — افترا . .
رفیقه — هیچ اولمازسه بر آز اوطور ! . . بر قاچ دقیقه . . بر آز ، بر آز . . بر قاچ ثانیه . .
جاویده — رجا ایدرم . . رفیقه ! .
رفیقه — نه‌دن ؟ . .

وقعه ۱۳۲۳ سنه‌سنده شیشلیده بر قوناقده جریان ایدییور .

سلانیك مطبعه‌سی

جاویده — سنی کورمه‌یه کلمشدم اوندن .. وشیمدی کوردم .. کیدییورم ..

رفیقه — براقام، که ..

جاویده — اصرار ایتمه! رفیقه‌جڭم افندم، کوچك بر آز راحتسز ..

رفیقه — کچمش اولسون نه‌سی وار؟

جاویده — هیچ .. کوچك بر «میغرەن» .. سوء هضمدن اولملی.

رفیقه — احتمال!.. بیلیرسڭ، که چوجقلر آیور جیوروله پك دوستدرلر.

جاویده — صاغ اولسون هیچ سوز دیکله‌مز .. نه بولورسه ییمك ایستر .. مادموازل‌ده بر آز دقتسز!.

رفیقه — مادموازللر، غریبك بو سوپروتنولری عاشقلرینی دوشونمکدن چوجقلر ایچون وقت بوله‌مه‌یورلر که

جاویده — بو بشنجی مربیه .. هپسی بربرینه اوقدر بکزه‌یور، اوقدر بکزه‌یور، که .. برباشقه‌سنی بولمق زحمتنی آرتق اختیار ایتمه‌جکم.

رفیقه — حالا کیده‌جکم ظن ایدییورمیسڭ؟.

جاویده — مادامکه مفید خسته‌در طبیعی دکلمی؟.

رفیقه — اهمیتسز برشی .. اوده بوقدر کیجه وار .. یاقارلر .. مثلا دادی‌قلفه‌مفیدی، پك چوق سوه‌ر.

جاویده — بر والده قدر هیچ کیمسه باقاماز ..

رفیقه — قورقیله‌جق برشی اولسه‌یدی .. کوندریردم. وهم‌ده بن برابر کیدردم .. مادامکه دکلدر.

جاویده — ثانیاً بو کون پاشاده اوده ..

رفیقه — پاشا، او بر قورقولق .. سنك کبی برکنج قادینی هرکیجه یاننده بولندیرمق اوکا کفایت ایدر، ذاتاً نه ایسته‌مه‌یه حقی وار؟. بیاض صقاللرینی قاریشدیرمقله بوتون بر کونی کچیره بیلیر .. هم‌ده صیقیلمقسزین ..

جاویده — اوت .. یالکز اختیارلرك بوضعفندن فضله استفاده‌یه قالقشمق اوله‌ماز .. صوکره بزم حقمزده شبهه‌یه، تردده دوشرلر .. واو زمان ..

رفیقه — واو زمان؟..

جاویده — ینه بز زیان ایدرز .. چونکه ایسته‌دیکمز کبی کزه‌مه‌یز، ایسته‌دیکمز کبی اکلنه‌مه‌یز، ایسته‌دیکمز کبی الدانه‌مه‌یز ..

ایکنجی مجلس

اولکیلر، نرمین

نرمین — ینکه‌سزی پاشاعموجه‌م کورمك ایسته‌یورمش!.

رفیقه — پاشاعموجه‌کز هیچ بنسز اوله‌مازمی؟.

نرمین — ظن ایدرم ..

جاویده — سزی چوق سوییور نه یاپسین!..

رفیقه — بر آز فضله‌جه.

نرمین — قباحت سزڭ .. چونکه سز کندیکزی سودیرییورسکز ..

رفیقه — عموجه‌ڭ بنم کبی قادین هیچ بروقت بوله‌ماز.

جاویده — شبهه‌سز .. اختیار ارککلر قارشولرنده پك آز ناموسلی قادین بولورلر .. حالبوکه سز بو کون ناموس مجسمسکز ..

رفیقه — ناموس قدر اهمیتلی برشی وارمیدر؟. فقط بن اونی پاشا ایچون دکل، کندم ایچون صاقلایورم.

جاویده — هر حالده بوندن ینه پاشا استفاده ایدییور ..

رفیقه — طبیعی ..

جاویده — نرمین خانم .. قیزم .. عجبا ساعت قاچ؟.

نرمین — بش بچق اولملی افندم!

جاویده — آرتق کیدییورم .. رفیقه‌جڭم ..

رفیقه — شو شرطله، که بر آز صوکره ینه کله‌جکسکز ..

جاویده — باقالم ..

رفیقه — احتماللره آرزولریمی هیچ ربط ایتمك ایسته‌مم .. ساعت یدیده بکله‌یورم ..

جاویده — اولور .. الله اصمارلادق .. «جاویده رفیقه حرارتله اوپوشیرلر .. نرمین تمنا ایدر».

اوچنجی مجلس

رفیقه، نرمین

رفیقه — عموجه‌ڭ ینه نه ایسته‌یور؟.

نرمین — بر آز قلبندن مضطرب‌مشده ..

رفیقه — بکی بن نه یاپه‌بیلیرم، علاجلرینی استعمال ایتسین!

نرمین — حقکز وار!.. فقط سزڭ اونڭ یاننده بولنمکز اوقدر ایی تأثیر ایدییور، که .. کندیسنك

پادشاه نوجاه حضرتلرینك هركه فابریقه‌سنی زیارتلری

Visite de S. M. I. le Sultan V. à la Manufacture de Hereke

هركه‌ده ذات حضرت پادشاهی‌یه مخصوص كوشك

Le Kiosk impérial à Hereke

هركه فابريقهٔ هايونى ايشجيلريك دكز كنارنده پادشاه حضرتلرينى استقبالى
Ouvriere de la manufacture de Hereke attendant le passage imperial

قلنج آلايى مناظرندن : ادرنه قپوسى جوارنده سفرايه تخصيص اولنان سلطنت چادرى
Tente de gala réservée au corp diplomatique à la cérémonie de l'investituteur

روايتنه نظراً اضطرابلری يوزده طغيان طقوز تخفيف ايديورمش !

رفيقه — بو اختيارلرك عشق قدر صيرناشيق ، معجز هيچ برشی اوله‌ماز ..

زمين — هرحالده كنجلرك خيانتندن چوق اييدر .

رفيقه — زمين ، سن بدلاسك .. كنج ، كوزل برقوجه‌يی براقدكده .. بورادە قوجه‌سز ياشايورسك . امين اول ! بر كنجك يالانجی ، خائن بربوسه‌سنده‌كی قوته بر اختيارك بوتون بر عشقی مالك دكلدر . اونلرك هرشيئنده بر قيرقلق ، براوكسوروك واردر . اونلرك عشقلری ، اونلرك بوسه‌لری قادينی دوندورر ، تيتره‌تير ، نفرتله غرق ايدر ..

زمين — فقط ، اولديرمز ، قورقوتمازه اغجتمز . آه ! بنكه ! بيلمه‌يورسكز ، بن نه قدر صيزلادم . نه قدر اضطراب چكدم .. بن نه قدر كيجه‌لر اوتی بالقوننده ، يخيره‌مك كنارنده ، ياتاغمك ايجنده ، صوبانك باشنده اويقوسز ، كريان بكله‌دم .. او باشقه قادينلرك كوزلرينی اوپيوردی .. وبن‌ده آغلايوردم . بعضاً هيچ كلمزدی .. وبعضاً كليردی ، فقط دويغش ، يورغون ، دوداقلرنده اوبر قادينك بوسه‌سی ياشاتمقله مشغول .. كليردی .. همان صوبوتور ياتار ، اويوردی .. وبن يانمده ، يقينمده ياتان قوجه‌م اولمقله برابر دولدم ..

رفيقه — دولی ؟ .

زمين — اوت ..

رفيقه — تماميله .. هيچ يوقيدی ؟

زمين — بوشاتجه‌يه قدر .. تمام اوچ سنه ..

رفيقه — هيچ سنی اوپمزميدی ؟ .

زمين — بايرامدن بايرامه ..

رفيقه — سن قاريسی دكليدك ؟

زمين — دكلدم .. بكا اويله كليردی ، كه بن بكك احتياج ظلمنی تسكين ايچون مخلوق اولمشم ، مأمور اولمشم .. اوت ، او قدر .. رجا ايدرم بنكه ! حياتمك قاتلی ، موجوديتمك كاسری يوماضيی اونوتالم ! چونكه ينه قلبم قانار ..

دردنجی مجلس

اولكيلر ، رعنا

رعنا — خانم افندی !.

رفيقه — نه وار ، قيز ؟.

رعنا — پاشا افندمز سزی دميندنبری بكله‌يور .

رفيقه — كليورم ..

رعنا — پك زياده مضطربمش .

رفيقه — نه يابه‌يم ؟ . زمين كوربيوره‌يسك ؟ اختيارلر نصل ؟ . بوتون كنجلكمزك ، حسنمزك مخربی ، مالكی اولمايه قناعت ايتمه‌يورلر ، برده كنديلرينه باقديرمق ايسته‌يورلر .

زمين — حيات !.

رفيقه — بلكه .. « چيقار ايكنجی صالونك اورته‌ده‌كی قاپوسندن كيدر »

بشنجی مجلس

زمين ، رعنا ، بر آز صوكره جاويده .

رعنا — كوچك خانم ، كوچك بك سزی كورمك ايسته‌يور .

زمين — بو تشريفات نه ايچون ؟

رعنا — بيلمم !

زمين — بورادە كنديسنی بكله‌يورم سويله‌ييكز .

رعنا — يكی « جاويد بكك دائره‌سنه ايصال ايدن قاپودن كيرر . زمين لاقيدی‌يی تقليد و اظهار ايدن بروضعيتله اوداده‌كی اشيا ايله برده‌لرله اوينار . جاويد قاپوده كورينور . زمين اونك كلديكندن خبردار دكلش كبی بولنور جاويد طالفين ، متردد ، مفتون نظرلرله زمينی سوزه‌ر »

جاويد — زمين ... زمين خانم افندی ...

زمين — « مستهزی » نه ايستيورسكز بك افندی حضرتلری ؟..

جاويد — « برسوز بوله‌ميه‌رق » بنی قبول ايتديككز ايچين سزه تشكره كلدم .

زمين — عموجه‌زاده‌مى قبول ايتمك ، ايده‌مه‌مك قابلمی ؟..

جاوید — تشکر ایدرم ..

زمین — برقاچ کوندنبری بکاقارشی پك رسمی بولنقده‌سکز .. اسبابنی تحلیل ایتمك، اکلامق ایسته‌دم ، بوله‌مدم .. یوقسه طارغینمیسکز ؟..

جاوید — حیاتمده ، باخصوص بوندنصکره نجه‌امکانی اولمایان برشی وارسه ... اوده سزه طارلمقدر ، « بر آز طورردقدن صکره » اوت ،... بوکون هرشیئه قرار ویردم ...

زمین — نه‌اولیور ؛ رجاایدرم ؟

جاوید — بنی برآزدیکله‌رمیسکز ؟..

زمین — ممنونیتله ..

جاوید — صیقلمه‌دن، دقتله ، بتون روحکزله... وعد ایدییورمیسکز ؟..

زمین — ایدرم ..

جاوید — بلکه ایشتدیکز.. بن برقاچ سنه‌دنبری اسکی برعشقك دائماتازه‌له‌نن، دائمایشایان‌اضطرابلریله بوراده ، بواوك برکوشه‌سنده متروك، منسی، حیات عمومیه‌دن اوزاق یاشارم ..

زمین — اوت ..

جاوید — آکلاشیلمه‌یه‌ن ، بیلنمه‌یه‌ن برقوت ، سرسری ، چیلغین ، منطقه سزبرقوت ، طالع وقدر هر کنج ایچین بر ویاخود ایکی قادین حاضرلار .. اونلر سز طوغمه‌دن پك‌چوق سنه اول حاضرلانمش، و سزك اوککزه ایصال‌ایده‌جك تصادفك یدینه‌تودیع ایدلمشدر ..

زمین — صوکره ..

جاوید — اوت ، صوکره ! سزصاف‌ومعصوم، بی‌اندیشه وبی‌حس‌یاشارکن برکون سزك‌ایچین حاضر-لانان‌اوقادینلردن بری برکوشه‌باشندن، هیچ بکله‌مدیککز بریردن بردنبره چیقار ..

آکلارسکز، که‌اوسزکدر، اوسزه تحکم ایده‌جکدر، سزه آنجق غایهٔ حیاتی، ذوق اواوکره‌ته‌جکدر . . قاچمق ایسترسکز ، قاچه‌مازسکز . . امید فرارله معذب برآرزوی تقربله اوکا یاقلاشیرسکز ، نه‌قدر یاقلاشیرسه‌کز اوقدر اسکی موجودیتکزدن برشیلر غائب ایدرسکز ، و اونك موجودیتندن سزه برشیلر انضمام ایدر ..

زمین — عشق ..

جاوید — اوت ، عشق .. سز اونی بوکون‌دکل دون‌دکل ، پك‌چوق زماندنبری ، ازلدنبری سوییور سکز.. و نهایت اونی تعقیب‌ایدرسکز، بولوشیرسکز، کوروشیرسکز ..

زمین — و صوکره براقیرسکز ..

جاوید — خایر، برکون اوسزی براقیر.. اوندن صکره سز دلی کبی برقادندن‌باشقه‌قادینه، بروجوددن باشقه‌بروجوده، برچهره‌دن‌باشقه برچهره‌یه‌قوشارسکز.. هیسندن ، هر حسندن ، هر شکلدن طاتارسکز .. وینه هیسندن‌آجی برآرزوی غشیانله فرارایدرسکز.. هررابطه‌کزك ، هربوسه‌کزك، هرهوسکزك آره‌سنه بردنبره او، اواسکی ، اواسکی‌قادین ، جانواره‌خیالیله خاطراتیله کیرر .. آرتق سزك ایچین اکلنمك احتمالی قالمامشدر.. آرتق سز بکله‌مه‌یه ، طالمك ، تصادفك پك‌آز بخش‌ایتدیکی یکی‌برلطفی ، یکی‌برقادینی بکله‌مه‌یه، امید ایتمه‌یه محکومسکز ..

زمین — دها اوقادینه ، اویکی قادینه تصادف ایتمه‌دیکزمی ؟..

جاوید — ایتدم ..

زمین — نه‌طوریییورسکز ؟ قوشیکز!. بونی‌ده قاچیررسه‌کز ..

جاوید — « زمینه‌طوغری قوشه‌رق . اللرندن طوتدقدنصکره » او ، اوقادین سنسك .. آکلایور-میسك، زمین؟ سنسك! سنی‌سوییورم، سوییورم ..

زمین — «تدهشله ، چکیله‌رك » رجاایده‌رم . جاوید ، رجا ایده‌رم جاویدبك ..

جاوید — « بردنبره‌طونه‌رق » عفوایت! زمین! عفوایت! سزی‌انجیتدم‌ظن ایدرم.. بریریکزانجیتدیمی؟

زمین — خیر .. فقط دوشوندیکزمی ، جاوید بك... بن‌سزك عموجه‌زاده‌کزم.. بوراده عموجه‌مك یاننده اوطوریورم . .نم نه‌آنام ، نه‌بابام وار . . و صوکره قوجه‌سندن بوشانمش برقادینم..

جاوید — بن‌بونلری ذاتاًبیلیورم. بونلرمانع‌عشق، مانع ازدواج اوله‌مازلرکه

زمین — بزبربریمزی سورسه‌ك.. بوراده‌هیچ برشخص ، هیچ برکیمسه مضطرب اولمایه‌جقمیدر؟..

جاوید — کیم مضطرب اوله‌بیلیر ؟..

زمین — عموجه‌م .. باباکز ..

هركه يه تشريف شاهانه مناسبتيله : بواثر واپورى
Le bateau qui a suivie le cortege impérial jusqu'a Héréke

پادشاه توجاه حضرتلرى ارطغرل باطنده
S. M. I. Le Sultan au Bord d'Értougrel

هركه استاسيون بناسى
Gare de Héréké

پادشاه توجاه حضرتلرينى استقباله كلن كوى اهاليسى
Les paysans qui sont venus pour accueillir le Sultan à héréké

جاوید — بابام... نه‌زماندنبری بن اونك هوسنك ایره‌سنی تعقیب ایدییورم ، بیلیورمیسك ؟ تمام یکرمی اوچ سنه‌در .. طوغدیغم کوندنبری .. وبن برقوقله ، بر اویونجاق کبی بو هوسك اوجی . بز نه وقته‌قدر تعقیب ایده‌جکم ؟ . بابام ، واوهوس‌نی چوق‌ازدی ، خراب ایتدی ..

نرمین — باباکزدر ، نه‌یاپه‌بیلیرسکز؟

جاوید — بابام . اونی بر کون‌دوشوندیمی ؟ . . آنام ، ننه‌م اولدی .. اوچ آی صنکره اولندی . کنج برقادین الدی .. بوقادینك حسنیله ، ریاسیله ، آرزوسیله ، نوازشیله هرشیئی اونوتدی . . هانی بوصالونده آنامدن نه‌قالدی؟ .. اسکی‌موبله‌لر . اونك ، آنامك هرکون اوتوردیغی ، وتی‌اوقشادیغی قولتوق نره‌ده ؟ .. ننه‌مك فطوغرافی نه‌اولدی ؟ .. هپسی آتیلدی ، قیرلدی ، دکلمی ؟

نرمین — موبله‌لر پك‌زیاده اسکیمشدی ، بوبله یاپمق لازم کلدی . بابه‌لر .. باقیکز سزك‌اوداکزده هیچ برشیئه طوقوندیلرمی ؟..

جاوید — آه ! نرمین سن‌ده اونلرله برابرسك فقط ، دوشوك ، نه‌قدر بدبختم ، دوشوك !. بنم اودامده هیچ برشیئه طوقوندیلرمی ؟... بنم‌اوطه‌مده هیچ‌برشیئه طوقوندیلرمی؟ طوقوناماازلردی،طوقونمه‌دیلر . . . چونکه قیراردم .. چونکه ، چونکه اوقادینی پنجره‌دن .... بیلسه‌ك اونی نه قدر سوءم نرمین !

نرمین — سنك ایچین اوقدر ایی‌که بنکم..

جاوید — بنکمك ؟.. دکل . دکل نرمین..خایر.. خایر بنم آنه‌م اولمادیغی کبی سنك‌ده بنکمك دکل.. بنم ایچین‌ده ایقدر ایی‌دکل !.. بوکون بکانه‌یاپیورسه هپسی بابامی آلداتمق ایچین .. ایی کورنمك‌ایچین... ایی بیلنمك ایچین ... آلداتیورسك . آلداتمه !..

نرمین — سن‌ده بوکون بر آز صتمه وار.. حدتلیسك !..

جاوید — صیتمه .. اوت ، صیتمه !. وعشق.. و بولدیغم قادین .. او قادین نی بر آزسوری ؟.. سوه‌جکمی ؟..

نرمین — ظن ایتمم ..

جاوید — مرحمتسز !.. نه‌قدر بدبختم..

نرمین — هیچ دکل ! بر آز صوغوق قانلیلقله دوشونورسه‌ك : . .

آلتنجی مجلس

« اولکیلر — مقبله »

مقبله — رفیقه خانمی کوردکمی : نرمین !.

نرمین — اوت . . عموجه‌مك یاننده عموجه‌م مضطرب‌ده . . .

جاوید — بابام مضطربمی ؟ نه‌اولمش ؟..

نرمین — هرکونکی اضطرابی

مقبله — طبیعی دکلمی‌یا ؟

جاوید — بنکه‌بوکونلرده‌سنی پك طالغین ومأیوس کوریورم .

مقبله — جانم صیقیلیورده اوندن

نرمین — بن ظن ایدردم ، که سز بویوك بنکه‌مه قیزییورسکز . .

مقبله — احتمال . . . .

جاوید — قیزییورمیسکز، اوکاقیزییورمیسکز؟.. پك فنا قادین ، دکلمی ؟..

نرمین — جاوید !

مقبله — اویله کوریلیور . .

جاوید — چوق ممنون اولدم . . .

مقبله — سز بوراده نه‌یاپیوردیکز ؟ .

نرمین — جاوید اسکی عشقنك حکایه‌سنی آکلاتیوردی . .

مقبله — اوبرآز تهلکه‌لیدراما ! ظن‌ایدرم‌دها، او نقطه‌یه‌قدر کلدیکز . . .

« نرمین جاویدك یوزینه باقار . جاوید قیزاریر . . آنی بر سکوت . . »

مقبله — یوقسه کلدیکزمی ؟ . .

نرمین — بر شی آکلایه‌مه‌دم . .

جاوید — نه دیك ایسته‌دیککزی‌بن‌ده آکلا-یه‌مه‌دم . .

مقبله — سز اونی پك ایی بیلیرسکز . .

جاوید — رجا ایدرم ، بنکه . بنی بو کبی کنایه‌لرله اوزمه ! بنم اضطرابم ، دردم کندیمه یتییور . .

مقبله — بن سنی اوزمه‌یورم . . حکایه‌نك تهلکه‌سندن بحث ایدییورم . .

یدنجی مجلس

اولکیلر ، نسیب رفیقه صوکره بشیر « ایچ صالونك اورته قاپوسی آچیلیر آلتمشلق بر ارکك ، و رفیقه کورینور »

نسیب — « بر قولتوغه اوطوردقدنصکره » نه خبر چوجقلر ؟ .

زمین — تشکر ایدرم ، پاشا ، عموجه . . .

جاوید — سزی مضطرب دییه ایشتدم .

نسیب — بر شی دکل ، اوغلم . .

بکدی . . « مقبله‌یه » مقبله خانم ، قیزم ، سز بر شی سویله‌مه‌یورسکز . .

مقبله — دیکله‌یورم ، افندم .

نسیب — ایسك‌یا ! .

مقبله — چوق شکر ، تشکر ایدرم .

نسیب — اوح ، اوح ! اعلی !

رفیقه — پاشاجغم ، بوکون اوقدرقورقدم که..

نسیب — تلاش ایده‌جك قدر دکلدی. اما ، نه ایسه . .

رفیقه — انسان ولی‌نعمتنك اضطرابنی کوربرده تحمل ایده‌بیلیرمی ؟ . .

نسیب — سن‌ده اولماسه‌ك ، رفیقه‌جغم ، بنم حالم فنا . . .

رفیقه — بن وظیفه‌می یاپییورم ، پاشا . .

نسیب — وظیفه نه‌دیمك،ایسترسه‌ك یاپمازسك..

جاوید — « زمینه ، کیزلیجه » پك صوئوق اما ! . . بر آز دها اوطورملم عیبدر . .

نسیب — « مقبله‌یه » برادر ، نره‌ده ؟

مقبله — اوداسنده ، افندم ، مضطرب اولدیغکزی بیلمش اولسه‌یدی . .

نسیب — براقیکز ، راحت ایتسین ! . هر کونکی ، هر کونکی «زمینه » زمین قیزم تلفونله بشیری ، چاغرسه‌که

رفیقه — ینه اونی نه یاپه‌جقسکز ؟ . .

نسیب — لازم . .

« بو مکالمه اثناسنده زمین ایچ صالونه کیرر تلفونله بر آز کوریشیر ، تماشا کرلر بونی کوریرلر. فقط ایشتمزلر »

رفیقه — بر آز راحت ایتمك ایسته‌مزمیسکز ؟ دائما دیدیتمك ، چیرپنمقمی ؟

نسیب — ملکه ماینده مستعجل بر ایش ظهور ایدر . . . او زمان . . .

رفیقه — بویله بر ایش ظهور ایدرسه . . . ماینه کیده‌جکمیسکز ؟ . .

نسیب — شبهه‌سز . .

رفیقه — چیلدیردیکزمی ؟ . .

نسیب — اولا شوکتماب . . صوکره سن وبن . . و دها صوکره هر کس . . .

جاوید — « زمینه » بز صوك پوسته‌ده . . . دقت ایدییورمیسك ؟ . .

زمین — پك فناسك ، جاوید !

جاوید — هیچ دکل . . .

نسیب — « مقبله‌یه » بوکون سز هیچ لاقردی ایتمه‌یورسکز ، یوقسه راحتسزمیسکز ؟

مقبله — هیچ بر شیئم یوق ، افندم ، یالکز مساعده ایدرسه‌کز . . بکی بر دفعه کوره‌یم . .

نسیب — های های ، قیزم . . ممنون اولورم . . رفیقه‌نك آرقداشی نه قدر اولسه بکزرد . .

« مقبله چیقار »

جاوید — « زمینه » بندن آلمه اصمارلادق . . « ماین قاپوسندن اصولجه آشار »

نسیب — زمین قیزم . . بشیر نره‌ده قالدی ! . .

زمین — بیلمم افندم . .

رفیقه — بو دفعه‌ده بن چاغیره‌یم . « تلفونه کیدر ، حدتلی ، آمر بر صورتده چاغیرر . . بو اثناده »

نسیب — جاوید نره‌ده ؟

زمین — کیتدی ، افندم . .

نسیب — بو چوجق ، بندن قاچییور ، آکلامه‌مه‌دم ، که . . اسن باباسندن قاچارمی ؟ . . ایشته سایهٔ شاهانه‌ده یوز باشی اولدی . . یارین‌ده شوکتمآب افندمز امرایدرلر، قول آغاسی‌اولور . .

رفیقه — چاغیردم . . شیمدی کلیر . . کورفلاح . . پك کبرلی و نازلیدر .

« بشیر کیرر . . . »

رفیقه — دمیندنبری نره‌ده‌سك ؟ . .

بشیر — ایشم واردی ، افندم ..
نسیب — بشیر ! دقت ایت ! ماییندن بر خبرکلیر-سه .. همان بکا خبر ویر !
بشیر — باش اوستنه .. پاشا افندمز ...
نسیب — بوقدر آکلادکی ؟ ..
بشیر — آکلادم ، افندم ..
« چیقار »
رفیقه — پاشانك البیسه‌لرینی تمزله‌یورلر ، ترمین بر آز تمزلره نظارت ایدرمیسکز ؟ ..
ترمین — پکی ! امرایدرسکز بنکه‌جکم ..
« چیقار »

سکزنجی مجلس

● نسیب ، رفیقه بر مدت یالکز صوکره شکیبله ، مقبله ... صوکره بشیر
نسیب — رفیقه ! ..
رفیقه — نه‌وار ، پاشاجغم ..
نسیب — بر آز یانمه کلیرمیسك ؟ ..
رفیقه — بنه نه‌وار ؟ .. «یاقلاشیر ، یانته اوطورور » سویله ، روحم ! ..
نسیب — بنی سوه‌رسك ، دکلی ؟
رفیقه — بویوك ، بیك ! ..
نسیب — بیك ، نه اولورسه‌م اوله‌یم ، سویله !
رفیقه — « جبرنفس ایله » اوت !
نسیب — « بر آز متردد ازیله‌رك ، بوزیله‌رك» چوقمی ؟ ..
رفیقه — چوق ...
نسیب — « دها زیاده چوجق » .. نه قدر؟
رفیقه — نسیب پاشا قدر ..
نسیب — دیمك نسیب پاشایی چوق سوه‌رسك .
رفیقه — پاشاجغم، قوجه‌جغمسنی چوق سودم ..
نسیب — تشکر ایدرم .
« شکیبك دائره‌سنك صالونه آچیلان قاپوسی آچیلیر شکیب الی بشلك ، مع مافیه تراشلی براختیار ، مقبله ایله کورنیر .. »
شکیب — نه‌او ، برادر .. کیفسزمیسك ؟ ..
نسیب — ایسه هرکونکی خسته‌لق ! .. سن ناصلسك ، شکیب .. دونده‌نبری بختیارمیسك ؟ ..
شکیب — « مقبله‌یی کوستره‌رك » بونکله ..
بختیار اولمق قابلی ؟
رفیقه — « کندی کندینه » طوتقون آلایی
شکیب — مقبله‌هیچ برشی سویله‌مه‌یورسك ...
مقبله — نه سویله‌یم !
شکیب — « تنبیه » راحتسز اولملی ! ..
« تحف بر طرزده » بنی صیقلماسین دیه هیچ بر شی سویله‌مز ، که ...
نسیب — رفیقه‌نك تربیه‌سی ...
« ماین قاپوسی آچیلیر ،
بشیر کورنیر ... »
بشیر — افندمز ..
نسیب — نه‌وار ؟
بشیر — مایندن کلدیلر .. شوکتمآب صحت دولتلرینی سؤال بویورویورلرمش !.
« نسیب ، شکیب آیاغه قالقارلر ، علی‌العجله اوچ دفعه تمنا ایدرلر .. قادینلرده اونلری تقلید ایدر .. »
نسیب — جناب حق عمرو شوکت شاهانی‌مزداد بویورسون !
شکیب — « ابتدا » آمین !
قادینلر — « صوکره » آمین !
بشیر — یاور بکلر، سلام شاهانه‌یی تبلیغ ایچون سزی بکله‌یورلر .
نسیب — سلام سلامت انجام جناب شهنشاهیلری اکسیر عافیت کبی تأثیرایتدی، سویله‌یکز ، کلیبورم.
« بشیر تمنا ایله چیقار »
نسیب — همان کیده‌لم ، شکیب بکلتمه‌یه کلمز ، بیلیرسك یا !
شکیب — البت ، البت !
رفیقه — صوکره‌بورایه کلیکز ! چونکه جاویده خانم کله‌جکدر ..
مقبله — « کندی کندینه » جاویده خانم ، جاویده خانم ..
نسیب — پکی ، پکی ! .
« چیقارلر »

طقوزنجی مجلس

« رفیقه ، مقبله»
مقبله — «بر قاچ ثانیه طولاشدقدنصکره» جدی

بر شیشه قرار ویرمش کبی » رفیقه !..

رفیقه — « لاقید کبی » نه او ..

مقبله — بو.. جاویده.. جاویده خانم افندی ..

رفیقه — سن اوندن شبهه‌لنیورمیسك ؟ بكا باق! بن اویله تجسسه ..

مقبله — كله‌مزسكز ، دكلمی ؟.. اوت .. بنم بونی صورمایه، تجسس ایتمه‌یه حقم واردر .. مادامكه بر كون بنی ترك ایده‌جكدیكز ، مادامكه بر كون بر باشقه قادینه دها باقه‌جقدیكز . بنی نیچون سودیكز، بنی نه‌یه بدبخت ایتدیكز ..

رفیقه — « ملایم » و نوازشكار » مقبله ! بن آرتق توبه ایدییورم . بن آرتق استغفار ایدییورم. بیلیورسك ، بنم نه قدر كناهم چوقدر . وجدانم آرتق بو قدر كناهه، بو قدر یوكه تحمل ایده‌میور. اوت ، بن سودم. سوجی اولدم. فقط آرتق براقدم.

مقبله — براقدیكز ، یالكز بنی براقدیكز ، اونی دكل .. امین اول ! رفیقه سنك بو یالانجی خطابلریكه اینانه‌جق قدر سنی طانیمایور دكلم . سن ، بیلیرم، ناصل سوله‌ملی، آلچق بر قادینسك ..

رفیقه — حدتله « شیمدی تحقیرمی ؟

مقبله — اوت، تحقیرا بنی اكلامه‌یورمی ، ظن ایدییورسك .. آكلامه‌یه‌جق نه وار ؟ جاویده‌نك وسنك هرشینك بنم متروكیتمی اثبات ایدیور .. ایشته اونكله برنك، برلورنك البیسه‌یاپدیردیكز .

رفیقه — او بر تصادف . تصادفده .. دكل . بنده كوردی ، پك زیاده بكندی .. پك زیاده سودی .. آلدی ، یاپدیردی .

مقبله — اوت .. اوت .. فقط بونده بنم نه قباحتم واردی .. آره‌كزده اضطراب چكن بنم .. بیلیورسك . كه بن سویملی ، كنج بر قیزدم . كنج تازه برقوجه آرایوردم . ثروتمده او قدر یوقدی . بركون بنی كوردیكز .. بكا بذل التفات ایتدیكز .. وبنده سزك كولكه‌كزدن استفاده ایتمك خولیاسیله سزه صوقولدقجه صوقولدم .. ناصل صوقولمازدم . سزده یاشالق و اونك سحروفسونی واردی.

رفیقه — بونلر اسكی حكایه‌لر .. رجا ایدرم .. دیكله‌یه‌جك وقتم یوق ..

مقبله — دیكله‌یه‌جكسكز ، دیكله‌مه‌یه مجبورسكز چونكه قارشوكزده قیروب دوكوب آتدیغكز بر قادین ، بر بدبخت وار ..

رفیقه — چوجق دكلدییا ، دوشونسه‌یدی ..

مقبله — اوح ! سز ، سز .. سزاونده دوشونه‌جك ، آلداتمه‌یه‌جق قوت براقشمیدیكز ؟ او بر عضو منفعل كبی دائما سزی تعقیب ایدییوردی . سنی سوییورم، بنم اوله‌جقسكز دیدیككز كون هیچده تردد ایتمامش ، حیرت ایتمامش، كندینی سزه ترك ایدیویرمشدی ..

رفیقه — « مستهزی » دها صوكرا..

مقبله — اوت. دها صوكرا؟.. استهزا ایدیكز.. فقط ، اصل فلاكت دها صوكرادن باشلایور . دها صوكرا، بكا شكیب بكی بولدیكز .. « شكیب بك قوجه‌مك برادریدر برآزاختیار.. دها ایی چونكه عشقمز ایچین بركولكه اوله‌ماز.. و صوكرا هركون براوده دوشوك ، مقبله !» دیدیكز... هركون بر نه‌وده ! آرتق دوشونه‌بیلیرمیدم ؟ بونم ایچین برسعادتدی .. بلاتردد قبول ایتدم .. و اوزماندنبری، وینه سزك امریكزه مطیع، هركون یالان سویلیورم.. براختیار قوجه‌یی یالانجی نوازشلرمله آلداتیورم.. « آغلامغه باشلار » یالانجی اولدم .. ریاكار اولدم..

رفیقه — برآز سكون! برآزسكون مقبله !..

مقبله — « دائما آغلایه‌رق » سكون ... قابلمی ؟..

رفیقه — دوشونسه‌كه .. بن سنی سعادته ایصال ایتدم.. بن سنی چولدن ، چول كبی اولان حیاتندن آلدم . بو دبدبه‌نك ، بو حشمتك ، بو ثروتك ایچنه كتیردم . بوكون نه‌لرك وار!.. آرابه.. برقاچ دانه. پاره.. آووچ آووچ .. خدمتجی.. برچوق .. البیسه‌دیدیكزمی؟ ترزیلر بتون سزك.. بو حیاتی سكا احضار ایدن، اهدا ایدن بنم..

مقبله — «برآزسكونله» ثروت، دبدبه، حشمت بونلرده آیریجه بررزهر.. اكر بنی، متانتمی بوزهرله اوبوشدیرمامش اولسه‌یدیكز .. شیمدی هركسه هرشیئی باغیریر ، هرحقیقتی سویلر، قاچاردم..

رفیقه — « كوچك برتدهشله » براق چوجقلغی!

مقبله — قورقایکز! شیمدی سویلیه‌یم .. بو موبیله‌لر دیلی طوتیور .. آشاغیده آرابه‌لر اتکلرمدن چکیور .. بوتون جهانک التفاتی، احترامی بکا «صوص!» دیبور .. و صوکره اختیار بر قوجه «بکا مرحمت ایت» دیه قارشومده طوریبور . «شدتله آغلایه‌رق» شیمدی سویلیه‌یم، باغیره‌یم .. چونکه اونلری سویبورم .. چونکه اونلری سویبورم .. چونکه اونلره آجیبورم .. فقط ..

رفیقه — «قورقاق» فقط ؟

— فقط برشی .. آجی برشی .. فقط بر ناصح .. بکا دیبورکه انتقام آل !.

رفیقه — «دها زیاده قورقاق وریاکار» بندنمی ؟ کیمدن ؟

مقبله — اوندن ..

رفیقه — اوندنمی ؟.

مقبله — ایشته قورقوبورسکز، اونک حیاتی ایچون تیتره‌یورسکز. چونکه او سزک حیاتکزدر، سویبورسکز . و بنی سومه‌یورسکز .. «شدتله اغلار، صابیقلار کبی» اوندن .. بوندن .. بندن ..

رفیقه — مقبله رجا ایدرم شیمدی مسافر گله‌جك. بویله .. بویله بو حالده ناصل اولور .

مقبله — «دائما اغلایه‌رق» اوگله‌جك، اوگله‌جك دگلی؟ «تمنده» کیتمه‌یه‌جکم .. بویله قاله‌جغم ..

رفیقه — «جملی برحدتله» کیده‌جکمیسك؟ دیبورم. آرتق چوق اولویورسك . بن ناز چکمم.، خانم افندی ..

مقبله — «آیاغه‌ده، حدتله» بن‌ده تحکم .. آکلایورمیسك؟ تحکم ..

«جاویده ایچ صالونك صول قاپوسندن چیقار گورونیر .

رفیقه — باغیرمه! رجا ایدرم .. باق مسافر ..

اونجی مجلس

اولکیلر، جاویده

رفیقه — «جاویده‌یه قوشار، غایت نوازشکار اولمقله برابر برآز تلاشلیدر» تشکر ایدرم، همشیره بنی اونوتمه‌دیغکز ایچون .. نه‌دیه‌جکمی بیله‌مه‌یورم‌که.

جاویده — سزی اونوتمق .. قابلمی ؟ «مقبله‌یه» سز ایسکزیا، خانم افندی ..

مقبله — ظن ایدرم !.

جاویده — «بو جوابدن شبهه‌لنه‌رك» ظن ایدر-میسکز ؟.

مقبله — اویله‌یا! حیاتده سعادته انکلر اولدقدنصکرا .

رفیقه — او برآز بوگون مضطربدر . اونك قصورینه باقمازسکز ظننده‌یم همشیره ..

جاویده — اضطراب قادینلرك برآز سعادتی، برآز موجودیتیدر. «معنیدار» باشقه‌لرینی متضرر ایتمامك شرطیله .

مقبله — «قیزغین ومعنیدار» مادامکه بن سزی متضرر ایدیبورم ...

شیمدی چکیلیرم .. «شدتله قاپویی قاپار چیقار»

اون برنجی مجلس

ابتدا رفیقه، جاویده یالکز، صکره مقبله

رفیقه — اوبوگون برآز عصبیدر، همشیره .. اوکا قیزمازسکز، وبکا طارلمازسکزیا !..

جاویده — سزه طارلمام .. بوندن امین اوله بیلیرسکز. چونکه سزی سوه‌رم .. فقط اوکا نه اولمش ؟

رفیقه — هیچ ... یالکز قوجه‌سیله برآز .. برآز مناسبتسزلك ایتمشلرده ..

جاویده — بوندن بکانه ؟ .. طارلمایکز، یلکز ننا پك تربیه‌سز ایلیکز وار ..

رفیقه — نه اوله‌جق برمحله قیزی .. رجا ایدرم، همشیره بز اونی ده دوشونمه‌یلم، اکلنجه‌مزه باقه‌لم

جاویده — اوت . بوراده‌می ؟

رفیقه — «ایچ صالونك قپوسنی گوستره‌رك» اوراده ایچریده‌کی اوداده ..

«ایکی قادین بربرلرینك بللی طوتارلر ایچ صالونه گیررلر اورته‌ده‌کی قاپویی آچارلر. غائب اولورلر .. مقبله دائره‌سنك قپوسنده گورینیر. قادینلرك بویله گیتدیکنی گوریر، گوزمن برآز صاللانیر .. قادینلر ایچ صالونه گیردکاری زمان برآز گوربنور. هیجانده‌در. قادینلر صحنه‌دن غائب اولدقلری زمان تماماً میدانه

چيقار . تيتره‌يه تيتره‌يه ايلرولر . ايچ صالونه ايصال ايدن قپونك اوكنه قدر كيدر ، طورير .. هيجاندن برخطوه آتمق بيله ممكن دكلدر. جاويد كورونور..»

اون ايكنجى مجلس

جاويد ، مقبله

جاويد ــ «ينكه ، نرميق كورديكزمى ؟.

مقبله ــ يوتقونه‌رق . وكنديني ضبط ايتمه‌يه چاليشه‌رق . ايچ صالونك اورته قپوسنى كوسترير »

اوراده .. «جاويد ايلرله‌ر . ايچ صالونه كيرر ، يردنبره دونر. جاويد بونلرى ياپاركن مقبله متدهش ، تيتره‌ك، برقولتوغه قدر ايلرله‌ر دوشر »

جاويد ــ اونلر اوراده نه‌ياپيورلردى؟ سويله

مقبله « مجالسز » صوكرا ..

جاويد ــ « مقبله‌نك اللرنى صيقه‌رق ، شدتله »

شيمدى ...

پرده

ــ مابعدى وار ــ

يلديز بوجكلرى

ــ مابعد ــ

اورته‌لق يواش يواش قرارمغه باشلايور ايدى ؛ بر مأواى سودا قدر دلنشين اولان اوكوشهٔ طبيعتك روح وقلبه مستولى اوله‌جق بر منظرهٔ حزن وبى‌تابيسى وارايدى‌كه اوزاقده ، كورفزك اوزرنده بوغازايچنك او طوپولاز محاسن طبيعيه‌سنه مفتون اولانلرك حافظهٔ تحسساتنده الى‌الابد منقوش اولان مهر آبادك او سوداكار فيستيق اغاچلرندن بدأ ايله طاغك اتكنده‌كى شيرين ياليلره قدر تكميل موجوداتى استيلا ايديور آجيقده درت جيمته كبك بر صندالده «آقشام اولدى يه صولر قراردى » شرقيسنى تغنى ايدن بر خواننده‌نك صداى داووديسى اقشامك لومستثنا ساعات نوكلنده سودازده قلبلره فوق‌العاده تأثير ايليوردى .

مصطفى فاضل ايسه اوزاقدن قلب ونظريله پاكيزه‌نك صندالنى تعقيبدن خالى قالميور . يانندن كچن اركك صندالرينه قارشى طور و معامله‌سنى تدقيق ايليور ، اقشامك بو فوق‌العاده‌لكندن استفاده‌يى سون، بوغاز ايچنك بدايع لوايحنى طويه طويه تماشا آرزوسيله آهسته روان اولمغى ترجيح ايدن احمدرؤفه سزديرمكسزين پاكيزه‌نك صندالنه ياقلاشمق آنى كچمك ايچون نه‌وسيله ايجاد ايده‌جكنى دوشونيور بوحركتى احمد رؤفك كسكين نظرندن دور اوليه‌جغنى بيلديكى جهتله ـــ عشق‌وسودا انسانى نه قدر نا محسوس بر صورتده محكوم انفعالات ايدرا كلاملى ! ـــ احمدرؤفك حضورندن بيزاراولمق درجه‌لرينه كليور ايدى . اللهدن‌كه قاكليجه‌دن سرعتله كلن صوك واپورك استقامتندن قاچنمق لزومنى حس ايدن قايقجيلر براز سرعتله كورك چكمكه باشلاديلر وخانم افنديلرك صندالى ايسه طالغه‌دن احتراز ايتدكلرى ايچون اولى برمدت باشنى طالغه‌لره ويره‌رك تلاطمك شدت وصولتندن تحفظ ايتمك تدبيرينه توسل ايتدى.بو صورتله ينه صندالر بربرينه ياقلاشديلر وبر مدت پك اوفق بر فاصله ايله يوله دوام ايتديلر مصطفى فاضل ينه اراده‌سى منسلب ، روحى پرلرزش غرام، بركنج قيز محجوبيتيله پاكيزه‌يه طوغرى تمديد نكاهه جرأت ايده‌ميه‌رك سراپا رعشه‌دار تهيج ، پاكيزه سياه جارينه سياه پچه‌سنه بورونمش بر صنم ماتم كبى غير متحرك بر نظرهٔ التفات ابذالنه بيله تنزل ايتميور صانكه مصطفى فاضلك وجودندن صندالرينك يانده ديكر بر صندالك موجوديتندن بى‌خبر كورونيور ايدى . ايشته او زمان مصطفى فاضلك ذهننده ايكى مختلف قورقو بر شدت وعدبه ايله چارپيشدى : پاكيزه ايچون حس ايتديكى سوداى آتينك درجهٔ شدتى تيقن ايتمكدن متولد بر خوف آنى ايله صندالنى تعقيب ايديورمش كبى بر حركت عاميانه‌ده بولنديغى ظننى توليد ايده‌بيله‌جك شو تصادف سائقه‌سيله او كنج قيزك فكرنده ابدياً خراب اولوب كيتمك، طاشقين جرأتكار ايلك التفات ايله سرمست غرور اولوب عصمت ونزاهتله لايق كورلديكى اوفق بر التفاتى سوء استعمال ايدر كورنمك قورقوسى ؛ بى‌چاره‌نك مفكره‌سنى تارومار ايتدى، پريشان ايتدى، براقدى! ـــ اوصورتله واومرتبه‌كه حدتى ، شدتى

بیچاره قابقجیلری تکدیر ایتمك صورتیله تسکین ایتمك ایستدی وبوناحق وحقسز تکدیردن متأثر اولان، ایضاحات ویرمك ایستین حله‌جی‌یه قارشی معتادی اولمیان بر سرتلك ایله مقابله‌ده بولوندی. حالبوکه بو تهییج مفرط قارشوسنده او وقته قدر سکوت ایدن وتاعمیق روحنه قدر نفوذ ایدن بر نظرله رفیقنك عصبیتنی تدقیق ایدن احمد رؤف جداً متأثر اولیور ایدی فرانسزجه مصطفی فاضله دیدیکه :

— بالزاق او حکایه نویس یکتا نه دیمش بیلیر میسك عزیزم ؟ بر بوسهٔ سودا بکا دائما اوفق بر حکایه‌یه، بر شب وصال، قوجه بر رومانه مال اولمشدر وشیمدی‌یه قدرده اوفق بر حکایه دکر بر بوسه‌یه قوجه بر رومان دکر بر قادینه تصادف ایدمه‌مدم دیمش . سن بوکا نه دیرسك عزیزم ؟

مصطفی فاضل عصبیتله کولدی .

— بالزاق شرق قادینلرینی طانیمامش، دها طوغروسی « قادین » نام محترمنه لایق مخلوقات بدیعه‌یه تصادف ایده‌مامش حیاتی سفیله‌لرله کچیرمش دیرم. بنم اعتقادمه کلنجه شیمدی‌یه قدر یازیلان رومانلردن، حکایه‌لردن هیچ بری بوقدر که سودیکم قادینك بر نیم نظرهٔ التفاتنه بیله معادل اوله‌بیلسون ... بوسه ووصاله کلنجه جداً سون قلبلر ایچون او ایکنجی درجه‌ده بر قضادر .

بو سوزلری سویلرکن صندالری قاکلیجه اسکله‌سنه تقرب ایتمش بولنیور ایدی پاکیزه‌نك صندالی ایسه اسکله‌یی دونمش کوزدن نهان اولمق اوزره ایدی ایکی رفیق قارشو بقه‌یه کچه‌جکلری جهتله اسکله‌نك استقامتندن صندالك باشنی قویویردیلر و بو آن افتراقده صانکه مصطفی فاضلك روحیله پاکیزه‌نك روحی آره‌سنده بر موانست ، غیر محسوس وغیر مرئی بررابطهٔ تحسس وارایمش کبی پاکیزه اوزاقدن صندال غائب اوله‌جنی صره‌ده صوك بروداع ملتفتانه اولمق اوزره ایکنجی دفعه اوله‌رق بچه‌سنی نیم قالدیرمق صورتیله ابذال لطف ایتدی وبو التفات وتوجهدن بیهوش اوله‌جق قدر متأثر اولان مصطفی فاضل بو دفعه رفیق شبابنه تودیع حسیات ایتمك لزومنی حس ایدوب ایکی الیله احمد رؤفك اللرینی صیقه‌رق مترجم متهیج بر صدا ایله دیدیکه :

— رؤف ، عزیزم رؤف، رجا ایدرم بنی تخطئه ایتمه ! اویله حس ایدییورم که بویله بر قادینك شو کنج قیزك عشقی ایله عبدالحمیدی بیله تختندن ایندیره‌جك قدر کندمده قوت وجسارت بوله‌جغم .

احمد رؤف بیوك بر شفقت وموتله رفیقنه توجیه نکاه ایتدی :

— خیالپرست، خیالپرست دیه‌رك سرزنش ایتدی انسانك قلبنده ملت عشقی حریت سوداسی اولملی بوقسه برقادین هوسیله عبدالحمید کبی ظالملری تختندن ایندیرمك شویله طورسون برندن بیله قالدیرامزسك

مصطفی فاضل عصیان ایتدی

— قلبنده ملت عشق ، حریت سوداسی وطن محبتی اولمیان انسانلر هیچ برزمان خیالپرست اوله‌مازلر سن مادیتپرورلردن ، اقبال ومنفعت ، حرص وطمعدن بشقه بدیعهٔ خیالیه‌سی اولمیان قلبسزلردن قورق .'.

عبدالحمیدك مقربینی برپارچه خیالپروراوله‌لردی منفالرده اینیم اینیم ایکلیان مظلوملرك پیش چشم امعانلرنده اولوحهٔ خونین سفالتی بر دقیقه اولسون تجسم ایدرك افندیلرینی کندی اللریله بوغارلر هم ملتی هم کندیلرینی قورتاریرلردی

سن امین اول برعاشق حقیقی بر خیالپرورمعصوم هیچ بر زمان آلچق و خائن اوله‌ماز آلچق و خائن اولمیاندن‌ده اقتدارینه کوره هر زمان وطن استفاده ایده‌بیلیر ...

احمدرؤف اصرار ایتدی

— بزم فعال و متین دماغلره بوبنای استبدادی ییقمق ایچون آهنین بازولره احتیاجزواردر، حالبوکه عاشق اولان متین اوله‌ماز عشق و قادینلر لطیف فقط مهلك برآلت تخریب فعالیتدرلر .. وطننه، مقصدمزه خدمت ایتمك ایسترسه‌ك عشقدن ، قادینلردن اجتناب ایتملیسك سکا نصیحتم بودر قردشم .

⁂

پاکیزه ، ازمیر خاندانندن نفعی افندینك یکانه کریمه‌سی ایدی پدری صغر سنندن بری استانبولده اختیار اقامت ایتدیکی جهتله پاکیزه بتون معناسیله بر شهر قیزی ایدی . فقط کندیسنده ازمیرلیلره خاص اولان ذکا واستعداد ، میل تمدن ، فکر ترقی ارتقا انتقال ایتمش اولقله اقامت ایتدکلری کویده ازمیرلیلر

بقالم تخمین ایده‌بیله‌جکمیسیك لطیفه‌سیله کاغده‌صاریلی
نوطه کبی بر شیئی ویردی — پاکیزه بر ایکی کون
دیه یاد اولنملرینه بر سبب تحری ایدیله‌جك ازمیرلی
اولدقلرینه دلالت‌ایده‌جك براثر آرانه‌جق اولسه ایدی
اول امرده پدرینك تجارتله اشتغال ایتمسی ، ثانیاً
پاکیزه‌نك اطوار واقوالنده دها صریح برمیلان ترقی
عادات و اعتیادات قدیمه‌یه قارشی دها علنی برعصیانی
ایلری سوریله‌بیلیردی .. فی الحقیقه مملکتمزده تجارتله
تأمین معیشت و رفاه ایلیانلرمز نادر دکل ایدراولوب
عالم تجارتده مدت مدیده بولندیغی حالده عائله‌سنه
شهیرلرمزك الک عالی طبقه‌سنده تصادف‌ایدیلیر برتربیهٔ
فکریه تأمین ایدن ذوات پارمقله کوستریله‌بیلیردی آنك
ایچون نفعی افندی عائله‌سی ثروتی جهتیله عوامك ،
عائله‌سنك پك مکمل اولان تربیهٔ فکریه‌سی حسبیله
دها یوکسك طبقات اجتماعیه‌نك نظر دقتنی جالب
اولور ایدی ... مع التأسف بزده مکمل برتربیهٔ فکریه
دنیلنجه ساخته آلافرانغه‌لق آکلاشلمق اسکی ومزمن
برمرض ملیمزدر ؛ صاچلرینی کوزلجه طرامق غایت
بیوك (برشنبیون) اوزرینه چارشف قورمق دائما
برمربیه‌ایله سوقاغه چیقوب متمادیاً فرانسزجه ویاخود
انکلیزجه تکلم ایتمك بك اوغلو جاده‌سنده‌کی دکانجیلره
(بونژور موسیو) دیه خطاب ایتمك آچیق عربه‌یه
بنمك پك چوقلرمز طرفندن تکامل فکری واجتماعینك
الک صوڭ تجلیسی عد اولنمقده‌درا حالبوکه نفعی افندینك
فکرنجه قضیه تماميله برعکس بولنمشدی... اول امرده
برتورك خانمك برتورك خانمی اولمسی لازم کله‌جکی وبناءً
علیه آلاتورقه اولمسی یعنی عادات واعتیادات ملیه‌مزدن
شایان استحسان اولانلری تماميله محافظه ایتمسی طرفداری
بولنور ایدی آنك ایچون ایدی‌که قیزینی اول امرده
اولدقجه منور الافکار اولان والده‌سنك آغوش تربیه‌سنه
تودیع ایتمش ،کاه اختیار برخواجه افندیدن ترکجه عربی
و فارسی تحصیل ایتدیرمك ،کاه هفته‌ده اوچ دفعه کلن
برانکلیز مربیه‌سندن ـ که بالاخره مدت‌مدیده‌خانه‌سنده
آلیقونمش کریمه‌سنه ترفیق ایتمش ایدی ـ انکلیزجه
وفرانسزجه اوقوتمق صورتیله ادارهٔ مصلحت ایتمش ایدی.
پاکیزه‌ده ادبیات ایچون بیوك بر میلان عادتا فطری
دینیله‌جك بر استعداد موجود ایدی ؛ تحصیلی ترکجه

باشلادیغی جهتله طبیعی انهماکی دخی ادبیات عثمانیه‌یه
اولدی.. پدرینك کتبخانه‌سنی قاریشدیره‌رق عبدالحق
حامدك اشعارینی صباحلره قدر اوقور استاد اکرمك
زمزمه‌سنی ازبربیلیرایدی. هله کالك جزمیسی فرانسزلرك
تعبیری اوزره یتاغنك باشندن آیرلماز ایدی ... ایشته
بوصورتله تظاهر ایدن تمایلات صنعتکارانه وادیبانه‌سی
و بالاخره غرب ادبیاتنه جدی وواقفانه برنفوذ ونظر
سایه‌سنده ـ که آنده فرانسه دارالفنوننندن مأذون
مربیه‌سنك دخل کلیسی اولمش ایدی ـ ادبیات جدیده‌
مزك تجلیات وانطباعاتنه علاقه‌دار اولمش بیوك برشوق
و امید ایله امق ادبمزده بدیدار اولان کنج ادیبلری
بیوك برحس توقیر و تقدیر ایله تعقیب و محاکمه‌یه
قویولمش ایدی . . . . عشاق زاده خالد ضیا بکك
« نمیده »سنی اوقودیغی کون ، هیجانندن ، مسروریتدن
مربیه‌سی میس (مود)ه تکمیل رومانی ترجمه ایتمك
ایسته‌مش پدرندن عشاق زاده‌لر حقنده استیضاحاتده
بولنه‌رق نصل برمحیطك تأثیریله مملکتمزده بویله برادیب
تجددپرور وجوده کلدیکنی آکلامق ایسته‌مش ایدی ؛
لسانمزك غوامض ودقایقنه واقف اولمیان (میس مود)ه
اثرك الک زیاده روح و حسی اوقشایان قسملرینی نقل
و تبلیغه چالشدیغی صره‌ده « آه بیله‌مزسکز عزیزم
دیمش ایدی ، » نه‌قدر مهیج اولدیغنی بیله‌مزسکز
ایشته بو کون مملکتمزده رومانجیلق باشلامشدر بو
کون بزده برحیات ادبیه برمحیط ادبی تشکل ایدییور...
وصوکره مربیه‌سنك بوینه صاریله‌رق قولاغنه فیصلدامش
تودیع اسرار ایلمش ایدی :

— بن‌ده بوندن صکره اثرلریمی طبع ایتدیره‌
بیله‌جکم، نم اثرلرم ایچونده قارئلر بولنه‌جق چونکه
بن‌ده بو طرزده یازمق طرفداری‌یم ، کله‌دن زیاده
فکره خدمت ایتمك ، حقیق اجتماعی رومانلر یازمق...

و میس مود کولردی « سنده جنون ادبی وار »
دیر ایدی معماقیه پاکیزه‌نك بو میلانی تشویق وتشجیع
ایدر آره صره «سزك یکی ادیبلرنه اولدی؟ (پارناس) کزده
یکی برنیم الهٔ ادبی دها طوغدیمی؟ دیه صورار ایدی...

صوکره بر آقشام پدری استانبولدن عودتنده
پاکیزه‌یه کوله‌رك سکا فوق العاده بر هدیهم وار

اول (لوسی دولامه‌مور) ك پارتیسیونی کتیرمسنی رجا ایتمش اولدیغندن درحال تشکر ایدرك — بیلدم؟ دیدی (لو.ی دولامه‌مور)ك نوطه‌لری تشکر ایدرم.

پدری کولومسیه‌رك «هله آچ باقالم، هله آچ بقالم» دیه‌رك کریمه‌سنك صاچلرینی اوقشادی آلسدن کال صفوت و شفقتله اوپدی والده‌سی « واه بن بیله مراق ایتمکه باشلادم آچ شو پاکتی پاکیزه نه‌در آکلایه‌یم» دیمکده، پاکیزه مجهول قارشوسنده حس ایدیلان اندیشه‌یه بکزر بر تجسسله پاکتی جوزمکه اوغراشمقده ایدی نهایت حیرتله ممتزج بر عدم اطلاع ایله اوقودی: ثروت فنون » هفته‌لق و مصور مجموعهٔ ادبیه . . .

پدری تبسم ایدرك تکرار ایدییور ایدی :

— هله آچ بقالم هله آچ بقالم . . .

پاکیزه بناقلری قیزارمش آئینه‌یه‌مو، ایدن صاری صاچلرینی اللریله قالدیره‌رق یاپراقلری چویرییور ، و سریع نظرلرله مقالاتك اشعارك زیرنده‌کی امضالره نصب نکاه دقت ایدیور ایدی: توفیق فکرت، حسین جاهد، جناب شهاب الدین، محمد رؤف، احمد حکمت..

او اقشامدن اعتباراً پدری پاکزه‌یی « ثروت فنون»ه آبونه ایتمش ایدی واوراده بتون منورالافکار تحصیل کورمش تربیه کورمش ادبیات جدیده‌یی تأسیس و احیا ایتمش غیور و فعال کنجلرك آثارینی تدقیق و تعقیب ایتمکده بیوك بر لذت وجدانی طویمغه باشلامش ایدی . . . جناب شهاب الدین‌دن صکره فائق عالیلرك طلوعنی خالد ضیانك طرز تحریرینه مجلوب اولان تلامیذان ادبنك کون بکون تزاید ایدرك صحائف مطبوعات عثمانیه‌یه زینت بخش اولملرینی بیوك بر شوق و مسرتله تلق ایدییور ایدی . . ایشته بو میانده بر مدتدر غایت رقیق و نزیه اوفق حکایه‌لر زیرنده تصادف ایتدیکی مصطفی فاضل اسمی اسلوبنك نزاکتی افاده‌سنك بر قادین شیوه‌سنه بکزه‌ین اینجه‌لکاری ظرافت و اصالتی ایله بالخاصه نظر دقتنی جلب ایتمکه باشلامش ایدی . . . بو محرر قادینلر حقنده‌کی تدقیقاتی شبهه‌سز حقیق و نفسنده مجرب سرکذشت عاشقانه‌لری اساس اتخاذ ایدرك پك و اقفانه بر صورتده تصویر ایدیور حکایه‌لرینه اك یوکسك وکبار طبقات اجتماعیه‌مزی زمین اتخاذ ایدیورایدی. . هله « کوروجیلر » سرلوحه‌لی بر حکایه‌سی وار ایدی که بر متاع ذی روح کبی بازار

ازدواجه چیقاریلان بر کنج قیزك عصیان و نفرتلرینی صوك درجه بر رقت حس و جدیت محاکه ایله تصویر و تحلیل ایدیور اوقویانلره سرشك تأثر دوکدیریور ایدی . . او کوندن اعتباراً پاکیزه‌نك قلبنده او محرر مجهول حقنده بر حس شفقت ، اخوتکارانه ، خواهرانه بر محبت و صمیمیت اویانمش ایدی . . .

صوکره بر کون بك اوءبونده بر دکانده تصادف ایتدیکی بر رفیقه‌سی پك بشقه تصور ایتدیکی سوکیلی شاعره‌لرندن برینی کندیسنه کوسترمش ، طور و قیافتنی، طرز معامله‌سنی رفیقنك قولنه کیره‌رك جامکانلره باقتی وسیله‌سیله هر کلن کچن قادینه اماله ایتدیکی انظار تجاوزی اوقدر عامیانه بولمش او کوزل سوزلرك او پارلاق افکارك صاحبی ایله او عادی مخلوق آره‌سنده او قدر بیوك بر تضاد کورمش ایدی‌که خیالنی بو درجه کسر و تذلیل ایتدیکندن دولایی رفیقه‌سنه، حقیقتی کوستردیکی ایچون، شاعره، اوخصلت و تربیه‌ده اولدیغی ایچون حدت ایتمش کوجنمش ایدی . . . او سببدن مصطفی فاضلی طانیقدن عین مأیوسیته آنك یوزندن‌ده دوچار اولمقدن قورقیودی آمان طانیمیه‌یم صورمیه‌یم ، کیم اولورسه اولسون خیالمده (ثروت فنون) ك مصطفی فاضلی قالسون دیه قلباً تمنانده بولنمش ایدی . .

صوکره بر کون ینه ثروت فنونده «بر کنج قیزك دفتر احتساساتی » سرلوحه‌سیله بر رومانی نشر ایدلمکه باشلادی ؛ بو رومانده موضوع بحث اولان کنج قیزله کندیسی آره‌سنده پاکیزه او درجه بر مشابهت تامه بر اشتراك حس و فکر بولدی‌که بر آره‌لق مصطفی فاضلك بر منبع مجهولدن کندیسی حقنده معلومات آلمش اولمسنه بیله ذاهب اوله‌رق متهیج اولدی او مرتبه‌که بو تهیجنی ازاله ایتمك بلکه مصطفی فاضلده بیوك بر تجسس و مراقه القا ایتمك فکریله مطبعه‌یه نامنه بر مکتوب یوللادی . . . صوکره بردونما کیجه‌سی پك سودکاری بر عائله ایله مشترکاً بر « موش » کرالیه‌رق تنزهه چیقمشلر ایدی ، بکده والدهٔ خدیوینك ساخلخانه‌سنك اوکنده بر مدت طوروب ساز دیکلدیلر . او آره‌لق یانلرنده‌کی بر دیکر موشدن بر آز اوزاقده طوران بر صنداله سلندیلر « بو نزور مصطفی فاضل! صندالدن واز کچ مونشر ، سنی موشه

آلهلم تکمیل (پارناس) بورادهء بر سن اکیکسك، کلیهجك اولورسهك صندالکی چیکنزیر ! »

بر صندال قارغشهلغی . واپور دودوکلری حلهجی غوغالری آرهسنده ایکی چیفتهکارین برصندال ایتیلهرك قاقیلهرق تقرب ایدیور ایدی . . بر مدت پاکیزهنك اوطوردیغی طرفك پارمقلغنی طوتهجق درجهده صندالی موشه تقرب ایتمسی اوزرینه « مصطفی فاضل ! » خطابیله تجسی اوناتش اولان بر کیزه دقتله صندالك صاحبنی تدقیق ایتدی . . . اوح ! یاربی ! بی چاره حساس کنج قیز نه بیوك بر حس خلاص طویمش ایدی . . صندالده اوطوران دلی قانلی خیال وحسنك تمنی ایدهبیلهجکی هر درلو محاسنی جامع بولنیور ایدی بر دن سیماسنك ملاحتی اطوارینك اصالتی . طرز تلبسنك ظرافتی قلبنه نقش ایتدی و بدیعهٔ خیالیهسنه از هر جهت توافق ایدن او دلی قانلی یه قارشی بو صورتله تجلی ایتدیکی . خیال و شعرینی تارومار ایتمدیکی ایچون بر حس منتداری طویدی . . صانکه پاکیزهنك قلبندن آغیر بر یوك قالدیرلمش کبی روحنده بر خفیفلك ، قلبنده بر نشوه ومسرت حاصل اولدی . . و اورادهوالدهسنك مربیهسنك معزز رفیقهلرینك انظار لاقیدانهسی . سازنده و خوانندهلرك روحسز ، شوقسز . بر درس اوقور کبی طاتسز ، مألسز تغنیات مطردهلری قارشوسنده حیاتنك الك درین الك روح نواز بر آن مستثناسنی یشادیغنی حس ایتدی . . . کنج قیزلرك قلبی علی الخصوص بر کیزهنك سننده اولانلرك پاکیزهنك محیطنده یاشایانلرك قلبی غایت حساس بر چیچکه بکزر . الك غیر محسوس بر نفخهٔ بهار ایله مائل انکشاف اولوره الك اوفق بر امید ایله تازه حیات بولور . . رفاه و سعادتك ثروت وشفقتك بر دار السروره افراغ ایتدیکی ساحلسرای عصمتنده پاکیزهنك چکیرمکده اولدیغی یکنسق ومطرد حیات آسوده کیده بر منبع تهیجات واحتساساتك مفقودیتی اعتراف ایتدیکی حالده قلبنه بر فتور ونومیدی القا ایدیور پاکیزه کندیسنی آرهصیره بدبخت . یالکز هی وایه حس ایدییور ؛ قلبك بو شلمدن شکی ایدهمیهرك بعضاً محزون ومغموم کونلر چکیریور ایدی ؛ حساس و خیالپرور پاکیزهنك قلبنده احتیاج سودا ، سومك و سولمك آرزولری باش کوسترمش ایدی . . بوغازایچینك حزین مهتابلرینه ، بایغین فجرلرینه قارشی مخمور وبی تاب اولدیغی حالده روح و فکرینی غشی وزبون ایدن درین درین خیالاتهطالار معین هیچ بر شخصه ، مصرح هیچ بر مکانه عائد اولمیان بورخاوت آور رؤیالردن بر سائر فی المنام کبی روح و جسمی شکسته و پریشان اولهرق چیقار ایدی . . . ایشته مصطفی فاضله مکتوب یازمق فکری غایت معصوم وغایت تهلکهسز اولمقله برابر صوك درجه مراق آور بر حادثهٔ اسرار انکیز صورتنده بر مهتاب کیجهسی تخیلاتی محصولی اولهرق پاکیزهنك وارد خاطری اولدی . . عصبیلره مخصوص بر استعجال ایله بو تصورینی قوهدن فعله چیقارمق پاکیزه ایچون پك اهمیتسز بر کیفیت حکمنده ایدی ؛ حرکتنك بادیٔ اعتراض اولوب اولمدیغنی دوشونمك ایستهمیهرك طفلانه ، معصومانه آرزوسنك بر کونا اذای وجدانی تولید ایتامسنی فقا بر حرکتده اولمدیغنه دلیل اولمق اوزره تلقی ایدرك ذهنی او وادییه سوق ایتمك ایستهمیور ایدی : اطرافنده یشایانلرك جملهسی ناموس مجسم اولدقلری جهتله پك طبیعی اولهرق تلقی ایتدکلری بر شیئده افراطپرورانه تعصبلرده بولندقلرندن اساساً بیلمدیکی بر ارککه کاغد یازمق کبی بر کنج قیز ایچون الك تهلکهلی تدبیرسزلکدن معدود اولان بو حرکتنك پاکیزهٔ حسنك صفوت ومعصومیتنه قاپیلهرق ـ معناً ، اخلاقاً درجهٔ اهمیتنی تقدیر ایتمیور ایدی . وحسنه آمر اولان سائقك حقیقت و ماهیتندن بی خبر او حس و سائقهستون روحیله مطاوعت ایدییور ایدی ؛ مصطفی فاضلی هیچ طانیمدیغی ، مصطفی فاضله یازدیغی مکتوبده صرف قلب معصومنك تلقینات صافیانهسنه قاپیلدیغی یعنی بر کنج محرری مراق ووسوسهیه القا ایله برابر تشجیع وتشویق آرزوسنه تبعیت ایلدیکی حالده ، تاحریم قلبنده اویانمغه باشلایان روح وحسنی نترهتن بر حس مجهول ومقومتسوزه بلا اختیار تسلیم نفس ایتمکده ایدی بو حرکتی ایلك دفعه اولهرق بر یبانجی ارککه قلب وحسندن بکارت فکریه وحسیهسندن بر پارچهسنی تسلیم ایتمك ایدی وایشته مصطفی فاضله تودیع ایدلمك اوزره قیادیغی ظرفك دروننده بیلمیهرك بلکه ایستهمیهرك پاکیزه الك مقدس ومحترم بر شیئنی فدا ایدیور ایدی . . . بونی ، مکتوبی یوللادقدن صوکره بو حرکتی مربیهسندن والدهسندن صاقلامق لزومنی حس ایتمکه باشلادیغی دقیقهدن اعتباراً آکلادی ؛ وبو حقیقت البتهبتون مرارتیله وجدانی تعذیب ایتدیکی

آندن اعتبارآده حیاتنده بریکیك حس ایتمکه باشلادی :

شیمدی طاتلی برسرك حیات روزمره‌سنه قاریشدیردیغی طاتلی هیجانلرله یالیلرینك آرقه طرفنده‌کی مکلف پارقك اسرارانگیز فستیق آغاجلری آره‌سنده ماهتابك مونس ومحرم نوازش سیمینی آلتنده پاکیزه بدیعهٔ خیالیه‌سیله ساعتلرجه کوشه کزین انزوا اولور هیچ بر سببسز، هیچ بر موجبسز، محزون اولقده، کندیسنی بیکس و بیچاره عد ایتمکده غریب بر لذت طویار ایدی ... بوبله زمانلرنده (میس مود)ك یاخود والده‌سنك کندیسنی آرامالری. اسباب محزونیتنی استفسار ایتملری اعصابنی فنا حالده تخریش ایدر، آغلامق یانلرندن قاچجق، صباحلره قدر اوفق اورمانك ساکن ومتفکر آغاجلری آره‌سنده کیزلنه‌رك طبیعتك کیزلی نشائد سوداسنی دیکله‌مك ایستر ایدی... باغچه اوزرنده‌کی یمك اوطه‌سنده لامبه‌نك اطرافنده دولاشان پروانه‌لری اورمانك قویتو کوشه‌لرنده کیزلنان پاپاتیه. چکلر قیصقانیور فرض ایدر بتون اوآلایش وجاذبه‌یه مسخور اولان پروانه‌لری آووجنه آله‌رق صانکه وفاسزلقلرندن مشتکی سوداکار وفاکار سودازده‌لرینه اعاده ایتمك ایستردی ومهتابده اوضیای نوازشکار سیمین سایه‌سنده آرایوب میدانه چیقاردیغی مینی مینی بر چیچکی تأثر وهیجان ایله اوپه اوپه هلاك ایدرایدی. صوکره اوه کیرنجه لامبه‌نك اطرافنده قاورولوب خاك هلاکه سریلمش پروانه‌لری الیله طوپلایه‌رق کیدر پاپاتیه‌لره ، کللره ، بنفشه‌لره لیلاقلره تودیع ایدر کللرله ، لیلاقلرله آنلرك ماتمنی طوتار ایدی... هپ بونلری ظاهری بر نشئه وعشوه ایله پاپار کبی کورندیکی حالده یالکز قالدیغی زمان حیاتندن یالکزلغندن بیزار اولور بعضاً یصدیغنك بر کوشه‌سنه باشنی طیایه‌رق ساعتلرجه آغلار ایدی ...

پاکیزه اون سکز یاشنه واصل اولیور ایدی . والده‌سی بعضاً زوجیله حسبحال ایتدیکی صره‌لرده پاکیزه‌نك ازدواجندن بحث ایتمکه باشلامش ایدی . نعمی افندی ایچون کنج قیزلرك یکرمی یاشندن ال اولندیرمه‌لری پك بیوك بر خطا کبی تلقی ایدلمکده اولدیغی حالده حرمی قیزلر دوشونمکه خیالاته دالمغه لزومسز یره محزون اولمغه اوفق بر وسیله ایله آغلامغه باشلادقلری تاریخدن اعتباراً کلین ایدلملیدر فکرنده اصرار ایدر پاکیزه‌نك بر میس مود ایله ایکی بیجق قومشو خانملرله تأمین سعادتی آرتق قابل اوله‌میه‌جغنی سویلر ایدی؛ بناءً علیه بر کون پاکیزه‌نك والده‌سی قومشو خانم افندیلر ایله بالاستشاره چوقدنبری پاکیزه‌نك دست ازدواجنه طالب اولان قرنادن احمد خلوصی بکك مخدومی یاوران شهریاریدن میرلوا وجدت پاشانك والده‌سنك کوروجی اوله‌رق تشریفنه موافقت ، ایتدیکنی بوغچه‌جی زنجیه صدیقه خانم ایله خبر یوللادی . پاکیزه‌نك والده‌سی مصرلی بر پاشانك جاریه‌لرندن اولوب کوزل ومتنا تربیه کورمش وکوچك یاشندن بری بیوك بر خانم افندینك آخرتلکی کبی کبارانه بر حیات کچیرمش اولدیغی جهتله فکراً مترقی ومصرلیلر نزدنده پرورشیاب تربیت اولمقله ازهر جهت مدنی ایسه‌ده بعض نقطه‌لرده حالا اسکی تعصبنی محافظه ایتمکده وعلی الخصوص مصرده آلافرانغه پرستلکدن دولایی عائله‌لر آره‌سنده هرکون مشهود اولان عدم انسیت سببیله ممکن مرتبه عادات و اعتیادآتمزدن آیریلامق فکرنده ایدی آنك ایچون « کوروجی » نجیمه‌سنه قارشی لاقید بولنور قیزی هرکسك قیزی کبی کوروجی‌یه چیقاره‌رق کلین ایدرم دیر ایدی فقط بو مسئله‌ده پاکیزه‌نك حسیات وتمایلاتنی نظر اعتباره آلمدیغی جهتله حسابنده الدانیور ایدی . پاکیزه‌یه کوروجی چیقمدن نصل کاین اوله‌جغنك دیه بردن بره صورلمش اولسه پاکیزه‌نك بر جواب شافی ویرمکدن عاجز قاله‌جغی شبهه‌سز ایسه‌ده کوروجی‌یه چیقمق خصوصنده خصومت وعصیانه یقین بر نفرت حس ایتدیکی‌ده آشکار ایدی. حتی والده‌سندن بشقه پاکیزه‌یی طانیانلرجه بوبر حقیقت مسلمه ایدی. ایشته پاکیزه‌نك حیاتنده بر فجیعه تشکیل ایدن بو یوم منحوسه عائد خاطراتك مصطفی فاضلك اوأثر بدیع ونفیسنده خارق العاده بر مزیت تحلیل ایله شرح و تصویر ایدلمسی پاکیزه‌نك نظرنده بر اهمیت مخصوصه کسب ایتمش ایدی صانکه هرایکیسنك روحی تا ازلدن بری بربرینی آکلامغه بربریله الفت و موانسته نامزد ایتمشلر کبی پاکیزه‌نك کچیرمش اولدیغی اوساعات الیمه‌نك بر حس قبل الوقوع ایله مصطفی فاضل صانکه تاریخ فجایعنی ضبط و نقل ایتمش ایدی .

برکون هیچ مناسبتی اولمدیغی حالده پاکیزه‌نك والده‌سی (اشپیکل) اك باش مقصدارینی یالی‌یه حلب ایده‌رك پاکیزه‌یه ده‌قولته برتوالت انتخاب ایتمسنی تکلیف ایتمش ایدی . اول امرده هیچ بر مقصد حویه عطف ایتمدیکی شو تکلیفی پاکیزه «بردوکونه‌می دعوتلی‌یز» سوآلیله قارشولمش والده‌سندن «بلکه!» جوابنی آلنجه اصرار ایتمش کیمك دوکونی ایچون حاضرلندقلرینی آکلامق ایستمش ایدی . فقط والده‌سی حدی و منفعل «تحف اتردی دیمش ایدی سنی ایشیدن عمرنده اثواب کیامش ظن ایده‌جك دیه کدیر ایتمش پاکیزه‌نك دادیسی نونهال قالفه «خانمجغم بوتون اثوابلر طولابلرده چورویور» دیه‌رك موقعی قورتارمغه یلتنمش ایدی !

صوکره برصباح پاکیزه یتاق اوطه‌سنده توالتی ایله مشغول اولدیغی برصره‌ده نونهال دادی بردنبره اوطه‌سنه کیره‌رك بوغچه‌جی صدیقه خانمك غایت کوزل اویه‌لر اینجه یاشماقلر کتیرمش اولدیغنی و خانم افندینك برقاچ دانه انتخاب ایتمسنی آرزو ایتدیکنی سویلمش ایدی اکثر مصرلی خانم امدیلرك طرزنده یاشماق یاپمغی سوه‌ن و بنات عیبه اویه‌لی حطوز قوللانان پاکیزه بیوك برممنونیتله صدیقه خانمی قبول ایتدی اولا نونهال دادی‌ده حاضر اولدیغی حالده صدیقه خانم برر برر مصنع و ظریف اویه‌لری پاکیزه‌یه اوزاتدی فیئاتلرینی سویلدی نه‌قرانه‌جغنی نه‌قدر جزؤی برکاری اولدیغنی یانه یاقیله آکلاتدی صوکره نونهال دادی بوغچه‌دن بالذات انتخابه اورادن بورادن کنارینه اویا دیکیلمش غاز بویامه‌لرینی چکیشدیرمکه باشلادی قادینجغزك بوغچه‌سی آلت اوست اولیور ایدی . بردن برمندیل ایچنه صیم صیق باغلی برشیئی الیله بویامالرك آره‌سندن چکه‌رك چرکس شیوه‌سیله نونهال دادی «الهمك عشقنه بوده نه‌ایمش قوزوم» دیه‌صوردی وصدیقه خانم «طور باری خانمجغمه کوستره‌یم» مقدمه‌سیله و فوق‌العاده براحترام و توقیرایله‌یان دیشی ایله مندیلك دوکومنی دوروله‌یوب چوزدکدن صوکره دیزینك اوزرنده خلبجانندن اللری دتریه‌رك ومندیلك قتمرلرنی اصول وقاعده‌سیله‌و براهتمام مخصوصله اویروب چویره‌رك آچه‌رق اورته‌یه قوجه‌مان بر فوطوغرافی چیقارتدی «سزدن ایو اولسون خانمجغم المده بویودی پاشالغنی کوردم‌دیم مروتی کوسترسون» دیه‌رك وعادتا کریه آمیز برصدای رقت ایله کردن قیره‌رق کوز سوزه‌رك پاکیزه‌یه اوزاتدی .

پاکیزه بر نونهال دادی‌یه بر بوغچه‌جی قادینه بر ده رسمه باقدی مدید بر قهقهه قوپاردی .

— بو کیم قوزوم دیدی ... بو نه‌قدر نشان ! بو نه‌قدر قوردون ، بو نه‌قدر رتبه ...

صدیقه خانم بر برینی متعاقب یتشدیریوردی

— دهاده اون طقوزنی هنوز بیتیردی .. دیم نظردن صاقلاسون آلتی آی ایچنده میرالایدن لوا، لوادن فریق اولدی ... هنکارافندمز دیزندن آییرمیور .. باباجغی چوق‌ق بکدی خانمجغم .. شوکتلی بر دیدیکنی ایکی یاپیور .

پاکیزه برمدت سکوت ایتدی صدیقه‌خانمك مدایحنی بیوك بر دقت و اعتنا ایله دیکلدی و غایت صمیمی صوردی

— صدیقه خانم مادام که بو آدم اللده بویومش شوکا صورسه‌که بوقدر رتبه‌یه نشانه نائل اولمق ایچون عجبا قاچ معصومك قانه کیردی ؟

و دوداغنی ایصیروب کوزلرینی آچان نونهال ایله مبهوت وملول برجسم غیرمتحرك وضعیتی آلان صدیقه خانمه طوغری اویه‌لری ، غاز بویامه‌لرینی فطوغرافی‌یی آتعبه ایته‌رك فیرلاتدی و برآن ایچنده برقاچ دقیقه‌دن بری کندی علیهنده ترتیب ایدیلن فجیعه‌یه مطلع اوله‌رق متنفر ، غضوب و آتشناك حایقیردی :

— صدیقه‌خانم دیدی بر دها بویله‌خفیه مقوله‌سی حریفلرك رسمنی بوغچه‌کده طاشیه‌جق اولورسه‌ك بردها بزم یالی‌یه آیاق باصمه «ویردن تهور وعصیان ایدرك» هایدی چکیل کیت قارشمدن دیدی بن اوطه‌مده قاتل مداحی ایستمم ...

پاکیزه‌نك حضورنده سوددوکش کدی کبی سینمش سوز سویلمکه مجالی قالمامش اولان صدیقه خانم اوطه‌دن چیقمجه بلبل کسلمش ایدی تهور ایدیور ایدی «اوتازه‌در کیم اولدیغنی آکلایه‌مدی سن قصوره باقمه صدیقه خانمجغم» دییان نونهال دادی‌یه

بنم پاشامه دنیالر قیریلیور آقلفه ! کیمك حدی ایمش اوکا بر سوز سویلمك ! علیم‌اه فیزانه قدر سورلدیکی کوندر ... دیه‌رك تفاخر ایلیور ایدی

مابعدی وار

صفوتی ضیا

— بیهوده امکار !
Pauvres efforts perdus

محاکم ادارەنك لغوندن صوکره !

سفالت

مجموعه‌مزی آثار قلمیه‌لریله تزیین ایدن ادیبهٔ محترمه امینه سمیه خانم افندی حضرتلرینك اخیراً بو عنوانله نشر ایتدکلری بر اثر نفیسی کال خواهشله اوقودق. حیات بشرك او بی‌نهایه اللرینی ، سفالتلرینی موشکافانه بر نظرله تدقیق و تثبیت ایدن بو قیمتدار اثر ادیبنك مطالعه‌سنی بتون محترم قارئلرمزه جداً توصیه ایدر و محررهٔ محترمه‌سنه‌ده موفقیتلرندن طولایی بالخاصه عرض تبریکات ایلرز .

فیئاتی درسعادت ایچون ١٠ طشره ایچون ١٣ غروشدر

ادیب محترم مصطفی رفیق بك افندی طرفندن رسملی استانبول نامیله هفته‌لق بر غزته نشرینه ابتدار ایدلدیکی کال ممنونیتله کورلمشدر مظهر موفقیت اولمسنی عن صمیم تمنی ایلرز .

امتزاج اقوام

وفای عهد

ادیب اعظم نامق کال بك مرحومك بالاده اسملری مذکور ایکی پارچه اثری توفیق شهیدی بك برادرمز طرفندن سیف وقلم رساله‌سنه علاوه صورتیله نشر اولنمش وآرزوجه آرزو ایدنلره‌ده عموم کتابجیلرده ١ غروش فیأتله توزیع ایدلمکده اولدیغی کورلمشدر .

حاصلاتنك یوزده یکرمیسی بر مقصد علوی ومقدسله اخیراً سلانیکده تأسس ایدن (حمایهٔ مهاجرین جمعیت خیریه‌سنه) اهدا ایدیله‌جك اولان بو اثر نفیسدن برر دانه ایدنملرینی محترم قارئلرمزه توصیه ایدرز .

بو نسخه‌مزده سلیمان جمیل بکك « تثال عشق » مقاله‌سنده کوزدن قاچان بعض مرتب خطالری بروجه آتی مع الاعتذار تصحیح اولنور .

صحیفه	سطر	خطا	صواب	قولون	صحیفه	سطر	خطا	صواب	قولون
٩١٢	٦	تسامی	تسامحی	١	٩١٦	٩	تثاثلینك	بر تثاثلینك	٢
٩١٣	٤	اوتوموبیللر	اوتوموبیللرله کلنلر	١	٩١٦	١٠	تحیل	تخیل	٢
٩١٥	٥	قصرندن	قعرندن	٢	٩١٧	٤	آتشین	آتشین ایله	١
٩١٦	١٩	ایدیور	ایدیلیور	١	٩١٧	٢٨	آفاق	آفاق	١
٩١٦	٢٠	حاله	حالا	٢	٩١٧	٢٨	کوردنی	کوردکی	٢

بیلمجه

.

. . .

. . . .

. . .

.

شو نقطه‌لرك یرینه اویله حرفلر وضع ایدیکزکه صاغدن صوله و یوقاردن اشاغی‌یه اوقوندیغی وقت برنجیسی اطعمهٔ لذیذه‌دن برینك اسمی ایکنجیسی بو بقینده ایلك دفعه اوله‌رق استانبولده کوردیکمز بر شیئی اوچنجیسی رنکی افهام ایدر عربی بر کلمه اولسون

طوغری جواب ویره‌نلر نامنه چکیله‌جك قرعه‌ده برنجی‌یه ظریف بر یازی طاقمی ایکنجی‌یه برپاره جزدانی اوچنجی‌یه اعلا بر شیشه لوانطه دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر اولانلره غایت نفیس غلاسه رنکلی فوطوغراف اوچر عدد قارت پوستال و یکرمی برنجیدن اللنجی‌یه قدر اولانلره عین قارت پوستاللردن برر عدد ویریله جکدر .

بیلمجه حلی

۸ نومرولی نسخه‌مزده‌کی بیلمجه‌نك حلی بروجه آتیدر:

« کنار آتش لاله‌زار زمستانست »

طوغری جواب ویرنلر ١٦ کشی اولوب نامل‌رینه چکیلان قرعه‌ده برنجیلکی مقری کوینده عدویه نامق خانم ایکنجیلکی ازمیرده قارشی یقاده علی ناظم بك اوچنجیلکی طربزون کنجلر قلوبی قزانمش اولوب اعلا پارلاق بشر عدد قارت پوستال قزانانلر بروجه آتیدر: مکتب تفیضدن ع. وفا الدین ایواجق کاتب معاونی چاوش احمد مختار اسکدارده احسانیه‌ده م . نعیم . اسکدارده طوبقارده ع . رضا ، مکتب تفیض منتهی صنف طلبه‌سندن ١٢٢ م . نامق ، قوش دیلنده عثمانلی اجزاخانه‌سی صاحبی مظفر و مؤید ، حیدر پاشاده آجی بادمده مکتب حقوقدن م . صلاح الدین ، قزیل طوپراقده ممدوح بکلرله ، روم ایلی حصارنده فتحیه ملاحت وفاده فریحه ، دفترداره حکمت جاذبه ، سلیمیه‌ده امینه فریحه خانملر اولوب موعود اولان مکافاتلری اداره‌خانه‌مزدن آلملری رجا اولنور .

م. توفیق

کوندریله‌جك حل ورقه‌لرینه امور اداره‌یه متعلق خصوصات علاوه ایدیلمیه‌جك ودرسعادتده رسملی کتاب اداره‌خانه‌سنده مسابقه مأمورلغنه کوندریله‌جکدر .

رسملی کتاب نومرو : ۹

بیلمجه قوپونی

بیلمجه حلی :

ادرس و امضا

بورادن کسیله‌جکدر .

رسملی کتاب نومرو ۹

مکافات اخذنده ابراز ایدیله‌جك قوپون

آدرس و امضا

سلانیك مطبعه‌سی

رسملی کتابك ابونه شرائطی

استانبول ایچون	ولایات ایچون	ممالك اجنبیه و ایالات ممتازه ایچون
سنه‌لکی : ٦٠ غروش	سنه‌لکی ٨٠ غروش	سنه‌لکی ١٨ فرانق
آلتی آیلغی: ٣٠ »	آلتی آیلغی ٤٥ »	آلتی آیلغی ٩ بچق فرانق

ابونه بدلات بروجه پشین اخذ اولنور

رسملی کتابك اعلان شرائطی

صحیفه مقداری	١ دفعه	٣ دفعه	٦ دفعه	١٢ دفعه
تام صحیفه عثمانلی لیراسی	٢	٥ ١/٢	١٠ ١/٢	١٨
یارم » »	١ ١/٢	٣ ١/٢	٦ ١/٢	١١ ١/٢
درتده بر صحیفه غروش	٨١	٢١٠	٤٠٠	٧٠٠
سکزده بر » »	٤٠	١١٣	٢٠٠	٣٥٠

تجارته تعلق ایتمیان اعلاناتك بهر سطرندن ٢ غروش آلنور .

آپوللون فوطوغرافخانه‌سی

مکملیت ـ نفاست ـ اهونیت

PHOTAGRAPHIE APOLLON

کوزل رسم چکدیرمك مراقنده ایسه‌کز بك‌اوغلی جادهٔ کبیرنده بازار آلمان قارشوسنده [آپوللون] فوطوغرافخانه‌سنه مراجعت ایدیکز .

هایدن

٥٢ سنه‌لك انكليز مغازه‌سی

هر موسم ایچون صوك
مودا قازمیرلر
البسه‌لك خرقالق
یوكلولر
فانیله‌لر صوك موده
چیچكلی
انكليز قادیفه‌لری
پاتیسقه و چارشافلق
بزلر
دانته‌لا و قورده‌لا
وسائره

انكليز مغازه‌سی

یول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
یقالق و كوملك
قرواتلر
فانیله چوراب
مندیللر
صوفره اورتولری
حاولولر
یوك و قوش تویی
یورغانلر
یر موشامبه‌لری
حصیرلر
و سائره

بك اوغلی درت یول اغزی روس قونسولاته‌سی قارشیسنده نومرو ٤٧٩ شعبه‌سی

غلطه‌ده اسكی ویوودا اتصالنده نومرو ٧٧

سلانیك مطبعه‌سی